

**ĐẢNG BỘ HUYỆN NA RÌ
BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC**

**LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC
(1985 - 2020)**

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

**ĐẢNG BỘ HUYỆN NA RÌ
BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC**

**LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC
(1985 - 2020)**

**NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG
NĂM 2024**

THEORY

1. The following are the steps in the process of the scientific method:

1. Identify the problem
2. Formulate a hypothesis
3. Design an experiment
4. Conduct the experiment
5. Analyze the data
6. Draw conclusions

EXPERIMENT

1. The following are the steps in the process of the scientific method:

2. Formulate a hypothesis

3. Design an experiment

4. Conduct the experiment

5. Analyze the data

6. Draw conclusions

THEORY

1. The following are the steps in the process of the scientific method:

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

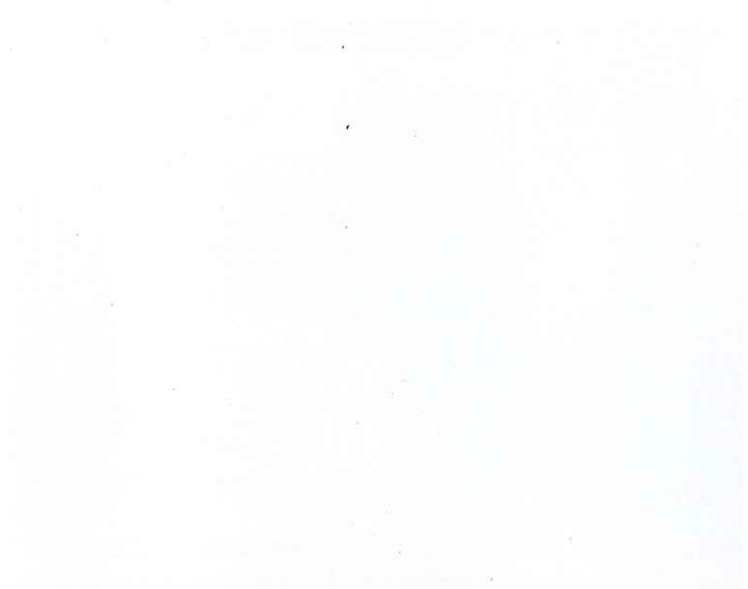
(1890 - 1969)

1971-1972

PHẦN THƯỞNG CAO QUÝ

CHỈ ĐẠO NỘI DUNG
Huyện ủy Na Rì
Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yên Lạc
(Nhiệm kỳ 2020 - 2025)

BAN CHỈ ĐẠO

1	Lý Xuân Trường	Bí thư Đảng ủy thị trấn Yên Lạc;
Trưởng ban.
2	Bế Thị Uyên	Phó Bí thư Thường trực Đảng ủy
thị trấn Yên Lạc; Phó Trưởng ban.
3	Hoàng Ngọc Thuyên	Chủ tịch Ủy ban nhân dân thị trấn
Yên Lạc; Phó Trưởng ban.

BAN BIÊN SOẠN

- 1 PGS.TS. Trần Việt Khanh - Phó Giám đốc Đại học Thái Nguyên.
- 2 PGS.TS. Đàm Thị Uyên - Trưởng ban Thanh tra và Pháp chế, Đại học Thái Nguyên.
- 3 TS. Đoàn Thị Yến - Giảng viên Lịch sử Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên.
- 4 TS. Đỗ Hằng Nga - Giảng viên Lịch sử Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên.
- 5 ThS. Lục Thúy Hằng - Hiệu trưởng Trường Phổ thông Vùng cao Việt Bắc.
- 6 ThS. Hoàng Thị Kiên - Phó Trưởng phòng Đào tạo, Trường Phổ thông Vùng cao Việt Bắc.
- 7 ThS. Trần Thị Thanh Huệ - Phó Hiệu trưởng Trường Phổ thông Vùng cao Việt Bắc.
- 8 TS. Hoàng Thái Sơn - Phó Trưởng ban Tổ chức cán bộ, Đại học Thái Nguyên.
- 9 ThS. Dương Minh Nhật - Thạc sĩ Lịch sử Việt Nam.

BAN SƯU TẦM TƯ LIỆU

1	Bế Thị Uyên	Phó Bí thư Thường trực Đảng ủy; Trưởng ban.
2	Nông Thị Tắm	Ủy viên Ban Chấp hành, Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân; Phó Trưởng ban.
3	Lý Việt Đức	Công chức Văn phòng - Thống kê; Thành viên.
4	Chu Văn Hưng	Ủy viên Ban Chấp hành, Chủ tịch Hội Nông dân; Thành viên.
5	Nông Văn Vượng	Ủy viên Ban Chấp hành, Chủ tịch Hội Cựu chiến binh; Thành viên.
6	Lê Ngọc Dũng	Ủy viên Ban Chấp hành, Bí thư Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh; Thành viên.
7	Lý Đức Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành, Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; Thành viên.
8	Nông Thị Thân	Chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ; Thành viên.
9	Nguyễn Thị Thanh Hoa	Công chức Tư pháp - Hộ tịch; Thành viên.
10	Lô Văn Tiền	Công chức ĐC-ND-XD-MT; Thành viên.

LỜI GIỚI THIỆU

Thực hiện Chỉ thị số 20-CT/TW ngày 18/01/2018 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về *“tiếp tục tăng cường, nâng cao chất lượng nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng”*; Căn cứ Công văn số 336-CV/TU ngày 06/8/2021 của Tỉnh ủy Bắc Kạn về việc tăng cường chỉ đạo công tác lý luận chính trị và lịch sử Đảng; Căn cứ Thông báo số 614-TB/HU ngày 31/10/2022 của Huyện ủy Na Rì về cho chủ trương biên soạn cuốn lịch sử Đảng bộ cấp xã năm 2023; Công văn số 845-CV/HU ngày 03/11/2022 của Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì về việc biên soạn cuốn Lịch sử Đảng bộ cấp xã năm 2023, Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc khóa X, nhiệm kỳ 2020 - 2025 quyết định tổ chức biên soạn cuốn *“Lịch sử Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (1985 - 2020)”*.

Mục đích đề ra là tái hiện lại khách quan, trung thực quá trình ra đời, xây dựng và trưởng thành của Đảng bộ. Từ đó, tổng kết rút ra những bài học kinh nghiệm góp phần nâng cao năng lực và hiệu quả công tác lãnh đạo của Đảng bộ trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước hiện nay; đồng thời, xây dựng thành tài liệu để tiến hành công tác giáo dục chính trị, tư tưởng đối với cán bộ, đảng viên và toàn thể nhân dân địa phương.

Cấu trúc của cuốn sách gồm Lời giới thiệu, Mở đầu, 5 chương và các phần Kết luận, Phụ lục. Nội dung cuốn sách ghi lại quá trình hình thành, xây dựng và phát triển của Đảng bộ,

những đóng góp to lớn của nhân dân các dân tộc và các lực lượng vũ trang vùng đất Yến Lạc và thị trấn Yến Lạc vào thắng lợi vĩ đại của dân tộc trong các thời kỳ chuẩn bị và tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ, xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Cùng với việc ghi nhận những thành công của Đảng bộ, cuốn sách cũng chỉ ra những mặt hạn chế trong công tác giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên, lãnh đạo nhân dân thực hiện các nhiệm vụ chính trị ở địa phương qua các chặng đường lịch sử; những bài học về công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng và rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên trên các mặt chính trị, tư tưởng và tổ chức; về việc vận dụng đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước và chỉ thị, nghị quyết của Đảng bộ cấp trên vào hoàn cảnh cụ thể của địa phương nhằm đảm bảo tính trung thực, khách quan của lịch sử. Đây cũng là việc làm thiết thực chào mừng 40 năm thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc.

Trong quá trình tổ chức nghiên cứu, biên soạn và xuất bản cuốn sách, Đảng bộ thị trấn, Ban Chỉ đạo, Ban Biên soạn luôn nhận được sự quan tâm lãnh đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy, sự hướng dẫn của Ban Tuyên giáo Huyện ủy Na Rì; sự giúp đỡ nhiệt tình, trách nhiệm của các đồng chí cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ, đặc biệt là các đồng chí lãnh đạo thị trấn qua các thời kỳ và của toàn thể nhân dân thị trấn Yến Lạc.

Sau một thời gian biên soạn, đến nay, cuốn *Lịch sử Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (1985 - 2020)* đã hoàn thành. Mặc dù Ban Chỉ đạo, Ban Biên soạn đã có nhiều nỗ lực, song chắc chắn

cuốn sách không tránh khỏi những hạn chế nhất định. Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc kính mong tiếp tục nhận được sự đóng góp của các đồng chí, quý độc giả để cuốn sách được hoàn thiện hơn trong những lần tái bản sau này.

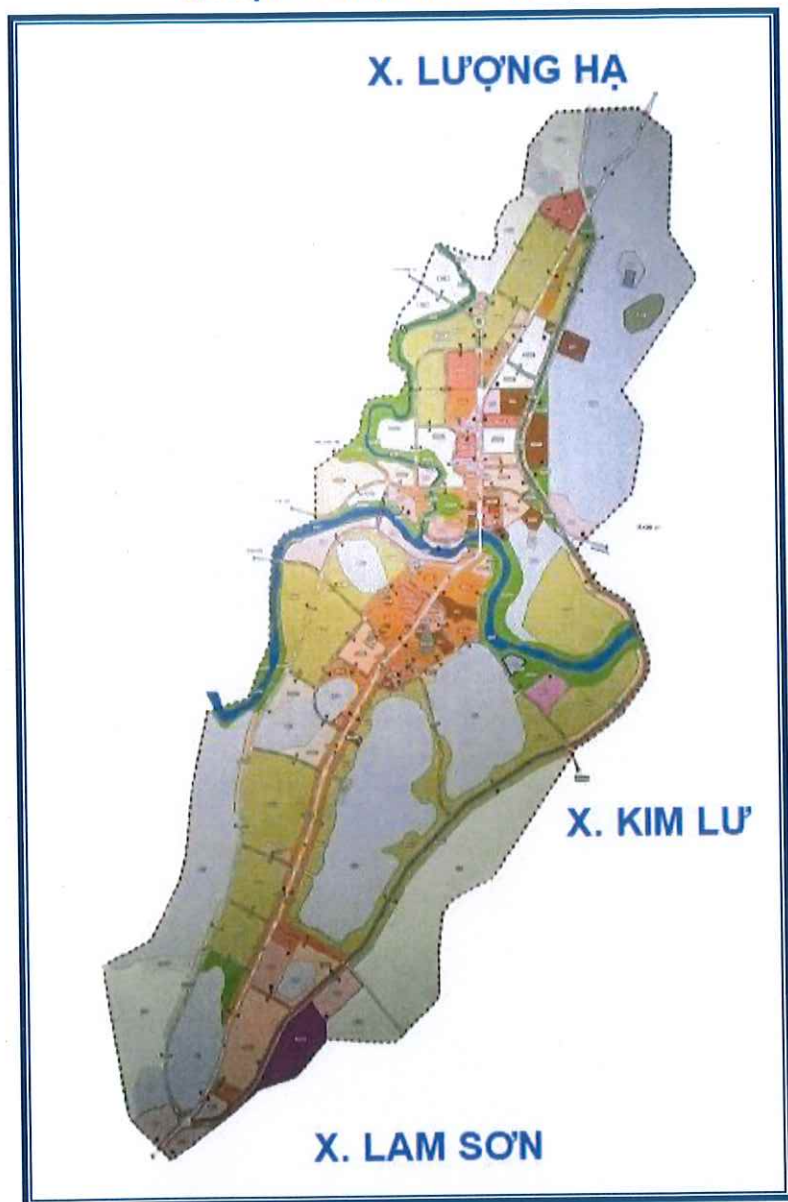
Nhân dịp xuất bản và phát hành cuốn sách *Lịch sử Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (1985 - 2020)*, Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc trân trọng cảm ơn sự quan tâm, giúp đỡ của các cơ quan, đơn vị và cá nhân trong quá trình sưu tầm, biên soạn và xuất bản cuốn sách.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với các đồng chí và bạn đọc.

**T/M BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ
BÍ THƯ**

Lý Xuân Trường

**LƯỢC ĐỒ THỊ TRẤN YẾN LẠC,
HUYỆN NA RÌ, TỈNH BẮC KẠN**

Mở đầu

QUÊ HƯƠNG, CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG

Thị trấn Yến Lạc là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội của huyện Na Rì. Phía Bắc giáp xã Lương Hạ. Phía Nam giáp xã Lam Sơn. Phía Đông giáp xã Kim Lư. Phía Tây giáp xã Lương Hạ và xã Lam Sơn¹.

Nằm trên Quốc lộ 3B, thị trấn Yến Lạc có vị trí chiến lược quan trọng về các mặt chính trị, kinh tế, văn hóa và quân sự. Thị trấn là đầu mối giao thông quan trọng của huyện Na Rì, đầu mối trung chuyển giữa các xã trong huyện. Xưa kia, đây là miền núi rừng hẻo lánh thuộc thượng du Bắc Kỳ. Ngày nay, từ Thị trấn Yến Lạc có thể đi lại dễ dàng, nhanh chóng tới các huyện trong tỉnh Bắc Kạn và các địa phương trong cả nước.

Thị trấn Yến Lạc có độ cao trung bình 550 m so với mực nước biển. Địa hình dốc, thấp dần theo hướng tây nam - đông bắc. Địa hình chi phối đặc điểm khí hậu của thị trấn Yến Lạc. Mùa mưa từ tháng 4 đến tháng 9, mùa khô từ tháng 10 đến tháng 3 năm sau. Nhiệt độ hằng năm trung bình là 21°C, cao nhất là 38°C, thấp nhất là 2°C. Lượng mưa trung bình trong năm là 1.278 mm, cao nhất là 1.383,7 mm². Khí hậu mát mẻ, độ ẩm thích hợp cho

¹ Thực hiện Nghị quyết số 855/NQ-UBTVQH14, ngày 10/01/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã thuộc tỉnh Bắc Kạn. Thị trấn Yến Lạc phía Bắc giáp xã Cường Lợi và xã Văn Vũ. Phía Nam giáp xã Sơn Thành. Phía Đông giáp xã Kim Lư. Phía Tây giáp xã Văn Lang.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHNT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.11.

các loài thực vật, động vật nhiệt đới phát triển. Mùa đông có sương muối, băng giá hoặc mưa phùn kéo dài, nhiệt độ thấp, làm ảnh hưởng tới sức khỏe và hoạt động của con người cũng như sự sinh trưởng của động vật, thực vật. Đặc điểm địa hình và khí hậu khắc nghiệt vừa là thách thức nhân dân các dân tộc thị trấn Yến Lạc trong quá trình chế ngự thiên nhiên, tạo dựng cuộc sống ấm no, vừa là lợi thế để Yến Lạc phát triển một nền nông nghiệp với cây trồng, vật nuôi đa dạng.

Đất đai ở Yến Lạc gồm nhiều loại, được hình thành do sự phong hóa trực tiếp của đá mẹ và sự bồi tụ phù sa các sông, suối. Đất feralit vàng đỏ trên phiến thạch sét có thành phần cơ giới nặng, hàm lượng mùn từ trung bình đến khá, được sử dụng cho lâm nghiệp và một số ít được cải tạo để trồng hoa màu, cây lâu năm và chăn thả gia súc. Đất phù sa sông có thành phần cơ giới nhẹ, càng xa bờ sông thành phần cơ giới nặng thêm, thuận lợi cho trồng lúa, màu và cây ăn quả... Nhìn chung, đất đai ở thị trấn Yến Lạc thích hợp phát triển đa dạng các loại cây trồng, vật nuôi. Tuy nhiên, là địa bàn huyện lỵ, trước yêu cầu của việc đô thị hóa, diện tích đất nông nghiệp của thị trấn Yến Lạc dần thu hẹp.

Trên địa bàn thị trấn, sông Bắc Giang chảy theo hướng từ tây sang đông. Sông Bắc Giang thuộc hệ thống sông Kỳ Cùng, bắt nguồn từ phía Nam huyện Ngân Sơn, nhập dòng với sông Na Rì ở đoạn Pác Cáp (Sơn Thành) rồi chảy về Bình Gia (Lạng Sơn). Về mùa mưa, lưu lượng nước sông tương đối lớn, bằng bè, mảng có thể chở các mặt hàng nông, lâm sản từ thị trấn Yến Lạc xuôi về Lạng Sơn, góp phần giao lưu hàng hóa giữa các vùng trong và ngoài huyện. Vào những tháng mưa

bão, sông có lũ quét gây thiệt hại mùa màng, tài sản và tính mạng của nhân dân.

Là đô thị huyện lỵ, giao thông của thị trấn Yến Lạc từng bước được mở mang. Nơi đây có Quốc lộ 3B chạy qua, nối thị trấn với các địa bàn trong tỉnh và với tỉnh Lạng Sơn, lên đến cửa khẩu Pò Mã. Đường ngõ thôn, bản trong thị trấn được bê tông hóa. Đường nội thị hằng năm được sửa sang, mở rộng, nhân dân đi lại dễ dàng.

Điều kiện tự nhiên và hạ tầng giao thông là cơ sở để thị trấn Yến Lạc phát triển kinh tế nông, lâm nghiệp, công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và du lịch, dịch vụ. Thị trấn có các cơ sở tiểu thủ công nghiệp, thương nghiệp, chợ mua bán với nguồn hàng phong phú. Là trung tâm thương mại của huyện, thị trấn Yến Lạc phân phối, trung chuyển hàng hóa đến các xã; đồng thời là trung tâm trao đổi hàng hóa từ các nơi trong huyện tập trung về, trong đó có nhiều nông lâm sản nổi tiếng như cam, quýt, bí thơm, miến dong, đường phên và mật mía, trà cà gai leo, trà giảo cổ lam,...

Thị trấn Yến Lạc có vị trí quan trọng trong phát triển du lịch của huyện Na Rì. Tiềm năng du lịch của thị trấn là những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc, những làn điệu hát then, sli, lượn của đồng bào các dân tộc bản địa. Thị trấn có động Nàng Tiên với vẻ đẹp lung linh huyền ảo, là danh thắng gắn liền với truyền thuyết dân gian từ lâu đời, đã được công nhận là Di tích danh lam thắng cảnh cấp Quốc gia, có thể phát triển du lịch theo hướng chuyên nghiệp và lâu dài. Ngoài động Nàng Tiên, Yến Lạc còn là điểm dừng chân trên tuyến du lịch đến các địa điểm thú vị khác như di tích lịch sử Pò Kép (xã

Văn Vũ), Thác Nà Đăng (xã Sơn Thành), Khu Bảo tồn thiên nhiên Kim Hỷ (xã Kim Hỷ),... Với tiềm năng đó, thị trấn Yến Lạc đang từng bước phát triển cơ sở hạ tầng phục vụ nghỉ dưỡng và các cơ sở dịch vụ phục vụ phát triển kinh tế du lịch, tích cực chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng tăng tỷ trọng thương mại, dịch vụ.

Nhìn lại các thời kỳ lịch sử, địa danh, địa giới vùng đất thị trấn Yến Lạc có nhiều thay đổi. Từ xa xưa, Bắc Kạn nói chung, trong đó có vùng đất thị trấn Yến Lạc đã là một trong những cái nôi sinh sống của người Việt cổ. Dấu tích được khoa học khảo cổ khẳng định qua khai quật ở hang Thẩm, hang Thẩm Mịau,... đã cho thấy huyện Na Rì nói chung và địa bàn thị trấn Yến Lạc nói riêng có lịch sử phát triển lâu đời.

Dưới thời phong kiến, vùng đất thị trấn Yến Lạc là một bộ phận của đất Thái Nguyên, từ thời Minh Mạng là tỉnh Thái Nguyên. Cuối thế kỷ XIX, vùng đất này thuộc xã Lương Hạ, tổng Lương Hạ, huyện Cẩm Hóa, phủ Thông Hóa, tỉnh Thái Nguyên. Tổng Lương Hạ có 6 xã: Lương Hạ, Kim Lư, Cư Lễ, Liêm Thủy, Xuân Dương, Đồng Xá¹. Năm 1900, đồng thời với việc thành lập tỉnh Bắc Kạn, thực dân Pháp lập đơn vị hành chính cấp châu, trong đó có châu Na Rì². Năm 1928, châu Na Rì có 4 tổng: Côn Minh, Lương Hạ, Lương Thượng, Yên Hân với 17 xã. Tổng Lương Hạ có 5 xã là Lương Hạ, Ân Tình, Cư Lễ, Hữu Thác và Kim Lư. Vùng đất Yến Lạc là một phần của xã

¹ Ngô Đức Thọ, Nguyễn Văn Nguyên, Philippe Papin, *Đồng Khánh địa dư chí*, Nxb. Thế giới, 2003, tr.816.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.9.

Lương Hạ, tổng Lương Hạ, châu Na Rì. Lúc này, xã Lương Hạ có 423 nhân khẩu¹.

Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, địa danh và địa giới vùng đất Yến Lạc có nhiều thay đổi. Trong những năm 1946 - 1985, vùng đất này là một bộ phận của đơn vị hành chính cấp xã (xã Lương Hạ). Tháng 11/1946, theo chủ trương của cấp trên, xã Lương Hạ và xã Kim Lư sáp nhập thành 1 xã, lấy tên là xã Bình Minh. Vùng đất Yến Lạc là một phần của xã Bình Minh. Ngày 12/5/1964, theo Quyết định số 150-NV của Bộ Nội vụ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, xã Bình Minh được đổi tên gọi là xã Lương Hạ. Vùng đất Yến Lạc là một phần của xã Lương Hạ. Ngày 21/4/1965, thực hiện Quyết định số 103/NQ-TVQH của Ủy ban Thường vụ Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, tỉnh Bắc Kạn hợp nhất với tỉnh Thái Nguyên thành tỉnh Bắc Thái. Vùng đất Yến Lạc là một phần của xã Lương Hạ, huyện Na Rì, tỉnh Bắc Thái.

Ngày 08/4/1985, Hội đồng Bộ trưởng ban hành Quyết định số 109-HĐBT về việc phân vạch, điều chỉnh địa giới một số xã, phường, thị trấn thuộc tỉnh Bắc Thái. Quyết định nêu rõ: “Tách phố Yên Lạc gồm 350 ha của xã Lương Hạ để thành lập thị trấn Yên Lạc (thị trấn huyện lỵ huyện Na Rì)²”. Từ đây, Yến Lạc trở thành 1 đơn vị hành chính cấp xã của huyện Na Rì, huyện lỵ của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Thái. Việc trở thành thị

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.13.

² Theo Quyết định số 109-HĐBT ngày 08/4/1985, thị trấn có tên là thị trấn Yên Lạc. Thời điểm biên soạn cuốn sách theo các văn bản hành chính, thị trấn có tên là thị trấn Yến Lạc. Để thống nhất cách gọi tên và để bạn đọc tiện theo dõi, Ban Biên soạn thống nhất sử dụng tên gọi là Yến Lạc trong toàn bộ nội dung cuốn sách.

trấn huyện lỵ tạo ra động lực quan trọng cho sự phát triển về nhiều mặt của địa phương. Ngày 06/11/1996, Quốc hội khóa IX nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam quyết định tách tỉnh Bắc Thái thành 2 tỉnh: Bắc Kạn và Thái Nguyên. Thị trấn Yến Lạc là thị trấn huyện lỵ của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn cho đến ngày nay.

Trong quá trình điều chỉnh địa danh, địa giới, các đơn vị trực thuộc thị trấn Yến Lạc có nhiều biến đổi theo hướng càng ngày càng mở rộng. Đến năm 2019, thị trấn Yến Lạc có diện tích 4,28 km², dân số gần 4.000 người, với 13 tổ dân phố và thôn, bản: Bản Bia, Bản Pò, Cốc Coóc, Giã Dì, Hát Deng, Nà Đăng, Pàn Bái, Pàn Châu, Phiêng Chang, Phố A, Phố B, Phố Mới, Pò Đon. Đến ngày 10/01/2020, Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành Nghị quyết số 855/NQ-UBTVQH14 về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã thuộc tỉnh Bắc Kạn. Theo đó, sáp nhập toàn bộ 13,37 km² diện tích tự nhiên và 1.461 người thuộc 6 thôn của xã Lương Hạ vào thị trấn Yến Lạc¹. Sau khi sáp nhập, thị trấn Yến Lạc có diện tích 17,65 km², dân số 5.280 người.

Với vị trí trung tâm chính trị, kinh tế, quân sự, văn hóa của huyện, thị trấn Yến Lạc được tỉnh Bắc Kạn và huyện Na Rì quan tâm đầu tư. Cùng với sự cố gắng nỗ lực của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong thị trấn, sau gần 40 năm thành lập, thị trấn Yến Lạc đã có bước phát triển toàn diện. Chính trị ổn định, kinh tế trên đà phát triển, cơ sở hạ tầng đô thị quy hoạch theo hướng hiện đại, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng lên. Thành tựu đó được tạo nên bởi sức mạnh

¹ 6 thôn: Nà Lặng, Nà Hin, Pò Đồn, Đồn Tắm, Khuổi Năn 1, Khuổi Năn 2.

đoàn kết của cộng đồng cư dân địa phương dưới sự lãnh đạo của tổ chức cơ sở Đảng.

Trong quá trình phát triển, cộng đồng cư dân thị trấn Yến Lạc có nhiều biến đổi. Là địa bàn miền núi, vùng cao, đi lại khó khăn nhưng do ở vị trí trung tâm của huyện nên nguồn gốc dân cư và thành phần dân tộc vùng đất Yến Lạc khá đa dạng. Cơ cấu cư dân thị trấn Yến Lạc gồm các dân tộc Kinh, Tày, Nùng, Dao... Trong đó, người Tày và người Nùng chiếm đa số. Người Tày - Nùng phân bố hầu khắp các địa bàn trong thị trấn. Là nhóm cư dân chiếm số đông, ngôn ngữ Tày cùng với tiếng phổ thông đóng vai trò quan trọng trong giao tiếp giữa các tộc người địa phương.

Là địa bàn sinh sống của nhiều dân tộc, nên đặc điểm nổi bật về văn hóa của thị trấn Yến Lạc là sự hội tụ và đan xen. Những giá trị lịch sử, nét văn hóa đặc trưng, phong tục tập quán của các dân tộc bản địa được giữ gìn và truyền lưu. Nhiều di sản văn hóa phi vật thể đặc sắc như hát then, sli, lượn, páo dung, nghi lễ cấp sắc, kỳ yên... được bảo tồn. Bên cạnh di sản phi vật thể, thị trấn Yến Lạc có nhiều di sản vật thể giá trị. Ngay tại trung tâm thị trấn, giữa những công trình mới xây kiên cố, hiện đại, vẫn còn khu phố cổ với những ngôi nhà có tuổi đời hàng trăm năm. Nơi đây, 3-4 thế hệ trong gia đình vẫn chung sống dưới một mái nhà và cùng nhau lưu giữ những kiến trúc tinh xảo, độc đáo của cha ông. Với bàn tay cần cù, những người phụ nữ trong khu phố cổ nối tiếp nghề làm bánh nổi tiếng, lâu đời của các bà, các mẹ để làm nên những đặc sản mang đậm hương vị núi rừng như bánh ngô, bánh khảo, quẩy... Sở hữu cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, độc đáo

và sự đa dạng về văn hóa, thị trấn Yến Lạc đang tập trung bảo tồn, gìn giữ và từng bước đầu tư, tôn tạo, phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử gắn với phát triển du lịch.

Nhân dân các dân tộc thị trấn Yến Lạc mang trong mình truyền thống cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất và truyền thống anh dũng, bất khuất chống áp bức bóc lột và chống nô dịch của ngoại bang. Trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc, nhân dân thị trấn Yến Lạc luôn sát cánh cùng nhân dân cả nước đánh bại nhiều đạo quân xâm lược hung hãn, xây đắp nên truyền thống đấu tranh chống giặc ngoại xâm.

Thời cổ trung đại, trong các cuộc kháng chiến chống quân xâm lược phương Bắc từ Tần, Hán, đến Tống, Nguyên, Minh, Thanh..., các thế hệ người dân vùng đất Yến Lạc luôn có mặt trong những đội quân chống xâm lược, chiến đấu anh dũng bảo vệ quê hương.

Trong cuộc khủng hoảng trầm trọng của chế độ phong kiến nhà Nguyễn, năm 1858, thực dân Pháp nổ súng xâm lược nước ta. Đầu năm 1888, thực dân Pháp tấn công lên Bắc Kạn. Năm 1891, chúng cho quân đánh chiếm vùng Na Rì và dựng một chốt đồn binh ở phố Yến Lạc. Cùng với phong trào chống Pháp của Phùng Bá Chỉ (Ba Kỳ), đồng bào các dân tộc Yến Lạc đã đoàn kết, chung sức, chiến đấu ngoan cường với kẻ địch, làm chậm quá trình thiết lập bộ máy thống trị của thực dân Pháp tại đây.

Đầu thế kỷ XX, để đẩy mạnh cuộc khai thác, bóc lột thuộc địa một cách hệ thống, quy mô lớn, tốc độ nhanh, thực dân Pháp tăng cường bộ máy kìm kẹp, áp bức nhân dân. Bộ máy

cai trị gồm các cấp: Châu, tổng và xã. Đứng đầu châu Na Rì là Tri châu, ở các tổng có Chánh tổng, Phó Chánh tổng. Với bộ máy cai trị như vậy, thực dân Pháp tăng cường các thủ đoạn bóc lột, đàn áp nhân dân các dân tộc Na Rì trên mọi phương diện. Chúng dùng chính sách "chia để trị" với nhiều thủ đoạn như: Lừa bịp, gây mối hận thù giữa các dân tộc, chia rẽ người miền xuôi với người miền ngược... Chúng đặt ra nhiều thứ thuế để vơ vét, bóc lột sức người và của cải của nhân dân. Về văn hóa - xã hội, chúng triệt để thực hiện chính sách ngu dân, kìm hãm đồng bào địa phương trong vòng dốt nát, lạc hậu. Trong bối cảnh đó, đời sống vật chất và tinh thần của người dân vùng đất Yến Lạc vô cùng cực khổ, thấp kém.

Sự áp bức, bóc lột của thực dân Pháp tạo nên mối căm thù sâu sắc của nhân dân các dân tộc Na Rì, trong đó có nhân dân vùng đất Yến Lạc. Không cam phận làm nô lệ, nhân dân địa phương nổi dậy đấu tranh. Lòng yêu nước, căm thù giặc và truyền thống đấu tranh trong lịch sử là điều kiện quan trọng để duy trì và phát triển phong trào đấu tranh cách mạng trên địa bàn Yến Lạc từ sau năm 1930 - khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời.

Chương I

THEO ĐẢNG ĐẤU TRANH GIÀNH CHÍNH QUYỀN, XÂY DỰNG HẬU PHƯƠNG, CHI VIỆN TIỀN TUYẾN, GÓP PHẦN VÀO THẮNG LỢI CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP (1930 - 1954)

I. Theo Đảng đấu tranh giành chính quyền, kháng chiến chống thực dân Pháp, chuẩn bị điều kiện thành lập chi bộ Đảng (1930 - 1947)

Đầu năm 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời. Dưới ánh sáng soi đường của Đảng, phong trào đấu tranh của nhân dân ta ngày càng trở nên sôi nổi, rộng khắp trong cả nước.

Đáp ứng yêu cầu của cách mạng, đầu năm 1941, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc về nước, trực tiếp lãnh đạo phong trào cách mạng Việt Nam. Sau khi phân tích địa thế thuận lợi của Cao Bằng, Người chọn nơi đây làm căn cứ địa cách mạng và chỉ đạo xây dựng các tổ cứu quốc.

Tháng 5/1941, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc triệu tập và chủ trì Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 8 tại Pác Bó (tỉnh Cao Bằng). Tại Hội nghị, vấn đề giải phóng dân tộc được đặt lên trên hết. Từ sau Hội nghị, công cuộc chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang được tiến hành gấp rút. Cùng thời gian này, Đảng chủ trương xây dựng con đường cách mạng Nam tiến từ Cao Bằng xuống Bắc Kạn, Thái Nguyên để mở đường về xuôi, với mục đích tạo ra con đường nối căn cứ địa Cao Bằng với miền xuôi. Đầu năm 1943, các đội xung phong Nam tiến đã đến nhiều vùng thuộc Bắc Kạn, tích cực tuyên truyền,

vận động, tổ chức quần chúng xây dựng các đoàn thể cứu quốc trong Mặt trận Việt Minh. Phương châm trong xây dựng cơ sở cách mạng là theo “vết dầu loang”, chọn một địa bàn, sau đó dần dần nối liền sang các cơ sở lân cận.

Từ tháng 3/1943, các cơ sở cách mạng được xây dựng ở nhiều nơi trong tỉnh Bắc Kạn. Một số cán bộ Nam tiến được cử xuống vùng Bạch Thông để gây dựng và phát triển phong trào cách mạng. Cơ sở cách mạng ở Bạch Thông phát triển nhanh. Cuối tháng 9/1943, chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên ở Bắc Kạn - Chi bộ Chí Kiên được thành lập. Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên ở Bắc Kạn được thành lập đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong phong trào cách mạng của nhân dân các dân tộc Bắc Kạn, trong đó có vùng đất Yến Lạc. Chi bộ đã gánh vác nhiệm vụ như Tỉnh ủy lâm thời, lãnh đạo phong trào cách mạng trong toàn tỉnh.

Đầu năm 1945, tình thế cách mạng dần trở nên rõ nét. Ngày 09/3/1945, Nhật đảo chính Pháp, tình thế thuận lợi cho cách mạng nước ta. Đảo chính của Nhật ở các tỉnh làm cho quân Pháp ở Bắc Kạn hoảng sợ, tìm đường chạy ra biên giới Việt - Trung. Tay sai của Pháp hoang mang cực độ. Giữa lúc đó, Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân do đồng chí Võ Nguyên Giáp chỉ huy, tiến xuống Bắc Kạn lần lượt giải phóng các huyện Ngân Sơn, Chợ Rã và một số xã thuộc huyện Bạch Thông.

Ở Na Rì, tay sai của Pháp như rắn mất đầu, nhưng vẫn cố bám lấy địa bàn hy vọng có cơ hội mới. Ngày 18/3/1945, một mũi vũ trang tuyên truyền từ Ngân Sơn đi qua Na Rì sang Võ Nhai¹. Sự kiện này làm cho chính quyền tay sai của địch ở Na

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.27.

Rì tan rã. Tên tri châu vừa được tin đã chạy trốn, đồn binh Yến Lạc hoang mang rệu rã, phải nhận các điều kiện do phân đội vũ trang tuyên truyền đặt ra, sẵn sàng giao nộp đồn và châu lỵ cho cách mạng. Ngày 25/3/1945, đơn vị Giải phóng quân do đồng chí Bế Sơn Cương chỉ huy từ Ngân Sơn tiến xuống Na Rì, đi qua vùng đất Yến Lạc. Nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc nhiệt liệt hưởng ứng, ủng hộ mọi mặt cho Giải phóng quân. Quần chúng Yến Lạc được nghe tuyên truyền, giải thích đường lối của Đảng, chính sách của Mặt trận Việt Minh, phối hợp với Giải phóng quân thu bằng triện của chức dịch, xóa bỏ chính quyền của địch, thành lập Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời các xã. Ngày 28/3/1945, quân và dân ta hoàn toàn làm chủ vùng đất Yến Lạc¹.

Chính quyền cách mạng lâm thời xã Bình Minh lãnh đạo nhân dân địa phương, trong đó có nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc thực hiện quyền làm chủ. Từ đây, người dân vùng đất Yến Lạc thoát khỏi ách thống trị, kìm kẹp của thực dân Pháp và phong kiến tay sai, vươn lên làm chủ quê hương, làm chủ vận mệnh của mình.

Để đáp ứng yêu cầu cách mạng, công tác huấn luyện, đào tạo cán bộ được tiến hành kịp thời. Đầu tháng 5/1945, một lớp huấn luyện cán bộ được mở tại Yến Lạc². Học viên được

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHNT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.28.

Bằng triện - Năm 1828, Minh Mệnh ban hành định lệ đặt cai phó tổng ở Bắc Thành. Mỗi tổng đặt một Cai tổng, tuyển chọn những Lý trưởng nhanh nhẹn giỏi việc; tổng nào nhiều việc thì đặt thêm 1 phó tổng ngoại ủy; cấp văn bằng triện gỗ, cứ ba năm khảo xét để phân biệt người giỏi, người kém.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHNT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.29.

trang bị những kiến thức cần thiết về vận động, tổ chức các đoàn thể cứu quốc của Mặt trận Việt Minh, về quản lý chính quyền. Sau lớp huấn luyện, họ trở về địa phương cùng Giải phóng quân tuyên truyền, vận động, tổ chức các Hội cứu quốc, xây dựng lực lượng tự vệ. Sau một thời gian ngắn, cùng các xã trong châu, xã Bình Minh đã thành lập được Ban Chấp hành Việt Minh, tập hợp đông đảo các tầng lớp nhân dân tham gia vào các hội Nông dân cứu quốc, Thanh niên cứu quốc, Phụ nữ cứu quốc, Phụ lão cứu quốc.

Trên cơ sở lực lượng chính trị được xây dựng và phát triển sâu rộng, đơn vị tự vệ chiến đấu cũng được thành lập làm nhiệm vụ bảo vệ chính quyền cách mạng, giữ gìn trị an xã hội ở Bình Minh nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng.

Tháng 7/1945, Hội nghị Thành lập chính quyền cấp huyện được tổ chức tại Yến Lạc, cử ra Ủy ban nhân dân châu Na Rì¹. Ủy ban nhân dân châu Na Rì điều hành các mặt hoạt động trong toàn châu, trong đó có các hoạt động trên vùng đất Yến Lạc. Nhân dân vùng đất Yến Lạc cùng nhân dân xã Bình Minh bước vào thời kỳ lịch sử mới - thời kỳ bảo vệ và xây dựng đất nước, trong đó, nhiệm vụ cấp bách trước mắt là đấu tranh chống phản động và chống “giặc đói”, “giặc dốt”.

Với nhiệm vụ đấu tranh chống phản động, Na Rì nói chung, trong đó có vùng đất Yến Lạc không có quân Trung Hoa Dân quốc đi qua và chiếm đóng. Nhưng bọn tay sai có mặt ở nhiều nơi, ra sức lùng sục khu phố nhằm tập hợp lực lượng chống phá chính quyền cách mạng. Yến Lạc có người gốc Hoa

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.33.

sinh sống, bọn tay sai lập trụ sở "Nam Dương Hoa kiều hiệp hội", treo ảnh Tưởng Giới Thạch, kích động những người Việt gốc Hoa trên địa bàn không thực hiện nghĩa vụ công dân của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đồng thời, lôi kéo một số người Nùng, Dao, Tày tham gia "Nam Dương Hoa kiều hiệp hội"¹. Tình hình đó làm ảnh hưởng đến an ninh chính trị ở địa phương. Đứng trước bối cảnh an ninh phức tạp, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của châu Na Rì, lực lượng vũ trang, cán bộ chính quyền và Việt Minh xã Bình Minh một mặt ra sức tuyên truyền, giác ngộ trong nhân dân về âm mưu của kẻ thù, mặt khác tiến hành phân hóa, cô lập bọn tay sai đầu sỏ. Người dân Yến Lạc ủng hộ và nhất loạt tin theo sự điều hành của chính quyền. Từ đó, âm mưu phá hoại chính quyền cách mạng của bọn tay sai phản động bị thất bại. Chính quyền cách mạng tổ chức cho nhân dân Yến Lạc khẩn trương chống "giặc đói", "giặc đốt".

Để chống "giặc đói", với vùng đất Yến Lạc, biện pháp quan trọng là tiết kiệm và tăng gia sản xuất. Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời đã vận động nhân dân các dân tộc Yến Lạc thực hiện Lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Cứ 10 ngày nhịn ăn một bữa, mỗi tháng nhịn 3 bữa. Đem gạo đó (mỗi bữa một bơ) để cứu dân nghèo*"². Đồng thời, động viên bà con tập trung chăm bón lúa, mở rộng diện tích trồng cây, tích cực tăng gia sản xuất, khai hoang, phục hóa.

Cùng với chống "giặc đói", chống "giặc đốt" cũng là một nhiệm vụ quan trọng ở vùng đất Yến Lạc. Gần 80 năm thống

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.39.

² Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, t.4, tr.31.

trị của thực dân Pháp với chính sách nô dịch “ngu dân”, giáo dục châu Na Rì bị kìm hãm nghiêm trọng, không có điều kiện để phát triển. Cả châu chỉ có vài trường cấp I không hoàn chỉnh, trong đó có 1 cơ sở đặt ở Yến Lạc. Trước tình hình đó, năm 1946, Ban Bình dân học vụ châu Na Rì được thành lập. Tiếp sau, Ban Bình dân học vụ xã Bình Minh cũng được kiện toàn, hoạt động tích cực. Các lớp bình dân học vụ mở ra ngày càng nhiều. Cán bộ được phân công đi xuống cơ sở để vận động quần chúng tổ chức và tham gia phong trào học tập. Ở vùng đất Yến Lạc, từ người già đến trẻ nhỏ, ban ngày hăng hái lao động sản xuất, tối đến lại cùng nhau mang đèn, sách đến lớp học. Các đoàn thể đã góp phần tích cực trong việc tổ chức và duy trì các lớp bình dân học vụ, xóa nạn mù chữ và chống tái mù chữ. Tháng 01/1946, hai trường bổ túc văn hóa cấp I của Na Rì được thành lập, người dân vùng đất Yến Lạc có điều kiện học tập nâng cao trình độ hiểu biết¹. Đi đầu toàn huyện trong việc giải quyết “giặc đốt”, tỷ lệ người dân Yến Lạc biết chữ ngày càng nhiều.

Là trung tâm của châu Na Rì, phong trào xây dựng đời sống mới được triển khai ở vùng đất Yến Lạc bằng những việc làm thiết thực. Các hộ gia đình vùng đất Yến Lạc tiết kiệm lương thực trong từng bữa ăn, trong các dịp lễ, tết; cần cù lao động; từng bước tiết giảm dần các tập tục trong cưới xin, tang ma. Cán bộ đi đầu trong lao động sản xuất, xóa nạn mù chữ, thực hiện đời sống mới để làm gương cho nhân dân.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.44.

Những kết quả đạt được từ sau ngày giành chính quyền đã góp phần ổn định tình hình địa phương, bước đầu đẩy lùi “giặc đói”, “giặc dốt”, cải thiện một bước đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân, củng cố niềm tin của nhân dân vùng đất Yến Lạc với chế độ mới.

Ngày 06/01/1946 đối với nhân dân vùng đất Yến Lạc thực sự là một ngày hội lớn. Cùng nhân dân trong xã Bình Minh, nhân dân vùng đất Yến Lạc tham gia bầu cử Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, người dân địa phương từ 18 tuổi trở lên, không phân biệt thành phần giai cấp, dân tộc, trình độ, nam nữ được tự tay cầm lá phiếu bầu những người đại diện cho mình vào Quốc hội. Thắng lợi của cuộc bầu cử Quốc hội vừa thể hiện rõ ý thức giác ngộ chính trị của nhân dân địa phương; vừa có tác dụng tăng cường hiệu lực của bộ máy chính quyền nhân dân trên địa bàn.

Sau khi hoàn thành thắng lợi cuộc bầu cử Quốc hội khóa I, thực hiện chủ trương của Trung ương, chính quyền cách mạng xã Bình Minh cũng từng bước được củng cố. Hội đồng nhân dân xã cử ra Ủy ban Hành chính thay cho Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời thành lập trong những ngày tổng khởi nghĩa.

Khi công cuộc củng cố hệ thống chính quyền cơ sở thu được những kết quả bước đầu thì một sự kiện chính trị quan trọng đến với nhân dân các dân tộc Na Rì nói chung và nhân dân vùng đất Yến Lạc nói riêng: Nhận trách nhiệm của Tỉnh ủy Bắc Kạn giao cho về công tác xây dựng Đảng ở Na Rì, giữa năm 1946, đồng chí Nông Văn Quang (tức Liên Bang, Mạc Văn Úc)

vào Na Rì tuyên truyền giác ngộ về Đảng Cộng sản cho một số quần chúng tích cực. Trải qua giáo dục, thử thách, một số quần chúng có nguyện vọng đứng trong hàng ngũ của Đảng. Ngày 15/8/1946, tại vùng đất Yến Lạc, đồng chí Nông Văn Quang đã tổ chức lễ kết nạp lớp đảng viên đầu tiên của Na Rì cho 3 đồng chí và giao nhiệm vụ cho đồng chí Nông Viết Hoàn - đảng viên mới kết nạp - làm tổ trưởng tổ đảng". Tháng 10/1946, đồng chí Nông Văn Quang giao nhiệm vụ cho đồng chí Nông Viết Hoàn làm Bí thư Chi bộ, phụ trách công tác đảng ở Na Rì¹. Từ đây, nhân dân Na Rì nói chung, trong đó có nhân dân vùng đất Yến Lạc có ánh sáng cách mạng của Đảng soi đường. Tiếp đó, tháng 10/1946, Hội nghị đại biểu Hội đồng nhân dân các xã được triệu tập tại Yến Lạc bầu ra Ủy ban Hành chính châu Na Rì². Bộ máy chính quyền từ cấp huyện/châu đến cấp xã điều hành giải quyết các công việc mọi mặt, mà nhiệm vụ quan trọng là xây dựng cuộc sống mới trên quê hương.

Sự ra đời của Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên là sự kiện lịch sử trọng đại và nổi bật trong đời sống chính trị của nhân dân Na Rì, đánh dấu bước phát triển của phong trào cách mạng địa phương trên con đường đấu tranh giải phóng dân tộc. Từ đây, ánh sáng của Đảng đã đến với nhân dân các dân tộc Na Rì, dẫn dắt phong trào cách mạng của Na Rì nói chung và phong trào cách mạng của vùng đất Yến Lạc nói riêng phát triển rộng khắp.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.46.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.41.

Thấy rõ chính quyền chủ yếu dựa trên sức mạnh của quần chúng nhân dân, thực hiện chủ trương của châu, các đoàn thể quần chúng xã Bình Minh tham gia các hội cứu quốc. Mặt trận Việt Minh trên địa bàn xã Bình Minh được củng cố. Khi chính quyền đã nằm trong tay nhân dân, Đảng có điều kiện tổ chức xây dựng khối đoàn kết toàn dân tạo thành một lực lượng to lớn, thống nhất về nhận thức và hành động để bảo vệ chính quyền cách mạng non trẻ.

Dưới sự điều hành của Ủy ban Hành chính xã, nhân dân vùng đất Yến Lạc đã tiến hành đồng thời hai nhiệm vụ: Vừa trấn áp bọn phản động, thổ phỉ, giữ gìn trật tự trị an ở địa phương, vừa trực tiếp xây dựng, chấn chỉnh lực lượng bán vũ trang, làm nhiệm vụ bảo vệ chính quyền. Cùng với đó, nhanh chóng khắc phục khó khăn, phát triển kinh tế, văn hóa, giáo dục, từng bước cải thiện đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân.

Lúc này, thực dân Pháp đã ngang nhiên, trắng trợn vi phạm nội dung Hiệp ước Sơ bộ 06/3/1946, Tạm ước 14/9/1946, quay trở lại xâm lược nước ta. Hành động xâm lược của thực dân Pháp buộc nhân dân ta phải một lần nữa đứng lên cầm súng chiến đấu bảo vệ nền độc lập. Theo lời kêu gọi của Trung ương Đảng và Chính phủ, đêm 19/12/1946, cuộc kháng chiến toàn quốc bùng nổ.

Quán triệt Chỉ thị của Trung ương Đảng, dưới sự chỉ đạo của Tỉnh ủy, Ủy ban Hành chính Na Rì đã phát động toàn dân tăng gia sản xuất để phục vụ kháng chiến. Trên địa bàn xã Bình Minh nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng, công tác xây dựng chính quyền và các đoàn thể quần chúng được coi trọng. Ủy ban Kháng chiến xã được thành lập, chỉ đạo tổ chức

các khu an toàn cho dân, cất giấu lương thực không cho địch cướp phá, phát động toàn dân góp quỹ “nghĩa thương”, đóng góp cho kho thóc nghĩa thương.

Thanh niên từ 18 đến 45 tuổi vùng đất Yến Lạc tình nguyện gia nhập dân quân. Lực lượng dân quân phát triển nhanh chóng, được biên chế thành các đơn vị theo từng thôn, phố có phân công cán bộ phụ trách. Lực lượng du kích cũng được bổ sung, toàn xã Bình Minh có một trung đội du kích, nhiều con em vùng đất Yến Lạc hăng hái tham gia. Công tác huấn luyện, trang bị vũ khí cho dân quân, du kích địa phương được đẩy mạnh. Cán bộ xã đội trực tiếp huấn luyện dân quân trong xã, còn cán bộ của châu Na Rì thì trực tiếp hướng dẫn du kích bán thoát ly theo chương trình huấn luyện. Vùng đất Yến Lạc cũng thành lập tiểu đội dân quân, thực hiện có hiệu quả công tác bảo mật, phòng gian cũng như tăng cường tuần tra, canh gác khu phố.

Có thể nói, trong những năm 1946 - 1947, mặc dù chiến sự chưa lan đến vùng đất Yến Lạc, nhưng với tinh thần tích cực, chủ động, nhân dân vùng đất Yến Lạc cùng nhân dân trong xã đã tranh thủ thời gian hòa bình, tích cực chuẩn bị mọi mặt, sẵn sàng bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược.

II. Chi bộ Đảng ra đời, lãnh đạo xây dựng hậu phương, chi viện tiền tuyến, góp phần vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp (1947 - 1954)

Giữa năm 1947, thực dân Pháp đã chiếm được nhiều vùng đất rộng lớn, nhưng chúng cũng vấp phải sức kháng cự quyết liệt của quân và dân ta. Trước tình thế đó, tháng 7/1947,

Chính phủ Pháp phê chuẩn kế hoạch tấn công lên Việt Bắc với âm mưu phá tan cơ quan đầu não kháng chiến, tiêu diệt bộ đội chủ lực của ta, lập chính quyền tay sai, kết thúc chiến tranh, đặt lại ách thống trị thực dân trên cả nước Việt Nam. Trong cuộc tiến công này, thực dân Pháp lấy đường số 3 và đường số 4 làm trục. Ngày 09/10/1947, Pháp nhảy dù chiếm đóng thị xã Bắc Kạn, phối hợp với mũi tiến công từ Lạng Sơn lên. Chiến khu Việt Bắc nói chung và Bắc Kạn nói riêng, trong đó có vùng đất Yến Lạc đứng trước thử thách mới.

Cùng nhân dân Na Rì, nhân dân vùng đất Yến Lạc đã tự phá nhà cửa, đưa người già, trẻ em, phụ nữ sơ tán vào các khu vực an toàn đã chuẩn bị. Toàn bộ nhà cửa, công sở ở vùng đất Yến Lạc và cầu cống trên các trục đường chính đều được chủ động phá sập. Phương án phối hợp đánh địch giữa các địa bàn được thống nhất. Người dân Yến Lạc đoàn kết một lòng theo Đảng, chuẩn bị sẵn sàng đón đánh địch.

Trước sự tấn công và chiếm đóng của địch, ngày 15/10/1947, Ban Thường vụ Trung ương Đảng ra Chỉ thị *"Phải phá cuộc tấn công mùa đông của giặc Pháp"*. Cùng ngày 15/10, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư kêu gọi bộ đội, dân quân, du kích cùng toàn thể đồng bào ra sức đánh giặc. Quán triệt Chỉ thị của Trung ương Đảng và lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trên cơ sở xem xét điều kiện cụ thể của địa phương, Tỉnh ủy Bắc Kạn đã chỉ rõ nhiệm vụ tác chiến lúc này là dùng chiến thuật đánh phục kích, lợi dụng núi rừng hiểm trở, tiêu hao sinh lực địch, ngăn chặn các đợt tấn công lấn chiếm của địch, bảo vệ cơ quan đầu não của ta, bảo vệ nhân dân.

Ở vùng đất Yến Lạc, đường lối kháng chiến toàn dân, toàn diện, trường kỳ, tự lực cánh sinh được tuyên truyền sâu rộng trong nhân dân địa phương. Cùng với phong trào tăng gia sản xuất, quyết tâm bảo vệ chính quyền cách mạng, chính quyền cách mạng chỉ đạo, tổ chức cho người dân thực hiện tiêu thổ kháng chiến, cất giấu lương thực, thực phẩm vào nơi quy định, không cho địch lợi dụng. Lực lượng dân quân du kích được tăng cường. Thế trận chiến tranh nhân dân được triển khai hoàn chỉnh trên địa bàn xã Bình Minh nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng.

Tuy nhiên, Na Rì là địa bàn vùng sâu của tỉnh Bắc Kạn, địa thế hiểm trở, thực dân Pháp không dám mở cuộc hành quân vào Na Rì¹. Do đó, vùng đất Yến Lạc và toàn châu Na Rì là vùng tự do. Chính quyền cách mạng có điều kiện chỉ đạo, tổ chức cho nhân dân tích cực xây dựng hậu phương vững mạnh về mọi mặt, chi viện cho tiền tuyến. Với sự quyết tâm, đồng lòng và sức người sức của chi viện từ mọi miền, ta đã phá tan cuộc tiến công Thu - Đông năm 1947 và chiến lược “đánh nhanh, thắng nhanh” của thực dân Pháp. Sau hơn 2 tháng đưa quân lên Việt Bắc, quân Pháp buộc phải rút khỏi Việt Bắc. Nhân dân Yến Lạc tự hào đã góp sức mình vào thắng lợi của chiến dịch Việt Bắc Thu - Đông 1947.

Sau thắng lợi quân sự ở Việt Bắc (1947), công tác xây dựng lực lượng vũ trang càng được coi trọng. Tháng 11/1947, Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì quyết định thành lập châu đội

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.50.

bộ (tức Ban Chỉ huy quân sự huyện ngày nay)¹. Tại xã Bình Minh, Xã đội dân quân được thành lập. Nhiều người con Yến Lạc tham gia xã đội dân quân, thường xuyên được huấn luyện kỹ thuật, chiến thuật, đáp ứng yêu cầu sẵn sàng chiến đấu.

Trải qua quá trình thực hiện các nhiệm vụ cách mạng, đội ngũ cán bộ cách mạng và quần chúng địa phương của vùng đất Yến Lạc nói riêng và của toàn xã Bình Minh nói chung từng bước trưởng thành. Tháng 8/1947, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn triển khai đợt phát triển đảng "Lớp Tháng Tám" nhằm "Kỷ niệm cuộc khởi nghĩa Tháng Tám một cách đặc biệt"². Đảng bộ huyện Na Rì ra sức tuyên truyền giác ngộ, kết nạp thêm một số đảng viên mới. Nhiều người con ưu tú của xã Bình Minh và vùng đất Yến Lạc đã có mặt trong "Lớp Tháng Tám" - lớp đảng viên thứ ba của Na Rì. Trên cơ sở những đảng viên đầu tiên, tháng 10/1947, chi bộ Đảng xã Bình Minh được thành lập với hơn 10 đảng viên³.

Sự ra đời của chi bộ Đảng đánh dấu một mốc lịch sử quan trọng trong đời sống chính trị của nhân dân xã Bình Minh nói chung và nhân dân vùng đất Yến Lạc nói riêng. Đây là kết quả của quá trình vận động cách mạng ở vùng đất trung tâm huyện, đáp ứng yêu cầu tất yếu của phong trào cách mạng địa phương. Sự ra đời của chi bộ cộng sản đã đưa phong trào

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.52.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.57.

³ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.43.

cách mạng vùng đất Yến Lạc cùng toàn xã Bình Minh phát triển sang một trang mới dưới sự lãnh đạo của tổ chức Đảng.

Khi mới thành lập, Chi bộ xã Bình Minh là một trong bảy chi bộ của Đảng bộ huyện Na Rì. Trong số 7 chi bộ, Chi bộ xã Bình Minh lại là 1 trong 3 chi bộ hoạt động khá hơn cả (cùng với Đồng Xuân và Quang Phong)¹. Chi bộ xã Bình Minh có khả năng chủ động công tác, quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, vận dụng linh hoạt vào lãnh đạo mọi mặt công tác ở địa phương, đóng góp vào thành công chung của Đảng bộ huyện Na Rì, được Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn biểu dương là "phát triển đảng tương đối đều và chắc chắn", "giữ được vai trò chủ yếu đối với việc phát triển đảng, đã chú ý nhằm vào những hướng chính là phát triển vào du kích, Mán, Nùng..."². Thành tích đó của Chi bộ xã Bình Minh có phần đóng góp quan trọng của cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc.

Cuối năm 1949, hưởng ứng cuộc vận động "rèn luyện Đảng tính, trau dồi đạo đức cách mạng" do Tỉnh ủy Bắc Kạn phát động, dưới sự hướng dẫn trực tiếp của Huyện ủy Na Rì³, Chi bộ xã Bình Minh đã triển khai thực hiện ngay từ đợt một (từ ngày 15/10/1949 đến ngày 06/01/1950), và đẩy mạnh sôi nổi trong đợt hai (từ ngày 06/01 đến ngày 19/5/1950)⁴.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.57.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.59.

³ Ngày 25/03/1948, Nhà nước ta ban hành Sắc lệnh số 148/SL về Bãi bỏ danh từ phủ, châu, quận, theo đó cấp trên cấp xã và dưới cấp tỉnh đều gọi là cấp "huyện".

⁴ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.65.

Qua đẩy mạnh phê bình và tự phê bình, đấu tranh với những biểu hiện lệch lạc, Chi bộ xã Bình Minh được củng cố, chấn chỉnh. Sức chiến đấu của tổ chức Đảng được nâng lên. Năng lực, phẩm chất, vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc được tăng cường, góp phần cùng tập thể chi bộ bảo đảm lãnh đạo hiệu quả các nhiệm vụ cách mạng.

Lúc này, thực dân Pháp liên tiếp thất bại trên các chiến trường, lực lượng kháng chiến của ta ngày càng phát triển mạnh mẽ. Tháng 6/1950, Ban Thường vụ Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh quyết định mở Chiến dịch Biên giới, mang mật danh Chiến dịch Lê Hồng Phong II nhằm mở rộng căn cứ địa Việt Bắc, giải phóng biên giới phía Bắc nước ta. Thực hiện chủ trương đó, ngày 16/9/1950, quân ta nổ súng tấn công tiêu diệt cứ điểm Đông Khê, mở đầu Chiến dịch. Một lần nữa, nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc sẵn sàng đóng góp nhân tài, vật lực cho chiến dịch, theo tinh thần "Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng".

Chiến dịch Biên giới giành thắng lợi, nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc tiếp tục xây dựng và phát triển kinh tế hậu phương vững chắc, nhằm tạo ra nhiều của cải, lương thực, thực phẩm vừa đáp ứng nhu cầu tại chỗ, vừa chi viện cho chiến trường. Năm 1952, thực hiện sự chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền xã Bình Minh về xây dựng chương trình sản xuất trong nhân dân, trên địa bàn Yến Lạc, từ chỗ nhiều gia đình chưa biết lập kế hoạch, có cán bộ hướng dẫn nên đã xây dựng được chương trình kế hoạch sản xuất và lập giao ước thi đua. Toàn huyện có 1.800 hộ có kế hoạch sản xuất và giao ước thi đua, trong đó có nhiều hộ dân vùng đất Yến Lạc. "Đại hội sản xuất"

xã Bình Minh được mở ra để phát động thi đua. Với khí thế thi đua sản xuất, người dân trong xã đẩy mạnh phong trào làm thủy lợi, bảo đảm nước tưới cho nhiều cánh đồng, khai hoang, phục hóa, tăng diện tích trồng trọt. Diện tích, năng suất, sản lượng lương thực dần tăng lên. Diện tích trồng lạc tăng 50%, diện tích trồng đậu tương tăng 100% so với kế hoạch (số liệu tính trên toàn huyện Na Rì năm 1952)¹. Chăn nuôi gia súc, gia cầm cũng từng bước phát triển. Sự phục hồi của sản xuất nông nghiệp chẳng những góp phần ổn định đời sống mà còn tạo điều kiện để nhân dân vùng đất Yến Lạc đóng góp ngày càng nhiều lương thực và thực phẩm cho kháng chiến.

Song song với đẩy mạnh sản xuất, cải thiện đời sống vật chất cho nhân dân, vùng đất Yến Lạc coi trọng công tác bình dân học vụ, tiếp tục đi đầu trong thanh toán xóa bỏ nạn mù chữ cho nhân dân địa phương. Trường phổ thông cấp I của xã Bình Minh duy trì hoạt động nền nếp, là 1 trong 19 trường phổ thông cấp I của huyện Na Rì thời gian này². Con em vùng đất Yến Lạc đi học ở trường phổ thông cấp I xã Bình Minh, đã từng bước nâng cao trình độ học vấn. Nhận thức nâng lên, các tệ nạn xã hội giảm dần.

Công tác y tế, chăm sóc sức khỏe nhân dân được chú ý. Tủ thuốc của xã Bình Minh được xây dựng. Xã thành lập được Ban Y tế³. Với hoạt động tích cực của Ban Y tế xã, người dân

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.72.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.78.

³ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.79.

Yến Lạc đã thay đổi thói quen, tích cực thực hiện vệ sinh phòng bệnh, xây dựng nếp sống mới, khi đau ốm biết dùng thuốc chữa bệnh.

Để đạt được những kết quả đó, tổ chức Đảng phải đủ mạnh, phải phát huy được hiệu quả lãnh đạo các mặt công tác. Trọng tâm công tác xây dựng Đảng trong thời gian này là xây dựng nền nếp, chất lượng sinh hoạt của chi bộ, tuyên truyền, giáo dục đảng viên gương mẫu thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính sách thuế nông nghiệp, đẩy mạnh sản xuất, thực hành tiết kiệm. Thực hiện những nhiệm vụ trọng tâm đó, năm 1951, nhiều cán bộ đảng viên vùng đất Yến Lạc đã tham gia các lớp huấn luyện, chính Đảng do huyện Na Rì tổ chức. Năm 1952, đảng viên vùng đất Yến Lạc tiếp tục tham gia đợt học tập và thảo luận "Làm thế nào để trở thành người đảng viên tốt" và học tập sáu tiêu chuẩn của người đảng viên¹. Qua học tập, mỗi đảng viên được nâng cao về lập trường giai cấp, giác ngộ chính trị, phát huy vai trò tiên phong gương mẫu trong thực hiện các nhiệm vụ chính trị tại địa phương.

Ủy ban Kháng chiến hành chính xã được củng cố. Cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc tham gia công tác quản lý, điều hành đều nhiệt tình và có năng lực làm việc. Tuy nhiên, những năm đầu thập niên 50, vì các đồng chí phải kiêm nhiệm nhiều, nên hạn chế phần nào đến việc hoàn thành công tác. Đầu năm 1952, dưới sự lãnh đạo của Huyện ủy Na Rì, bộ máy chính quyền cấp xã được củng cố và kiện toàn một bước. Thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy, xã Bình Minh tiến hành chấn chỉnh

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.68.

bộ máy theo hướng: Tăng cường thành phần bản, cố nông, công nhân; loại trừ những cán bộ yếu kém, không có uy tín trong bộ máy chính quyền, đổi mới lề lối làm việc. Bộ máy chính quyền xã được củng cố một bước về mặt tổ chức, thay đổi nhân sự. Mặc dù chưa được giáo dục, tuyên truyền về cải tiến lề lối làm việc, nhưng những cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc tham gia bộ máy chính quyền xã đã nỗ lực điều hành, tổ chức thực hiện tốt các công việc lớn như mua công trái, làm cầu đường, động viên tối đa nhân lực, vật lực đóng góp cho kháng chiến. Dưới sự điều hành, tổ chức của chính quyền xã, trong mọi hoàn cảnh, nhân dân vùng đất Yến Lạc đã cùng nhân dân toàn xã làm tròn trách nhiệm cung ứng lực lượng dân công sửa chữa cầu đường, vận chuyển hàng hóa theo yêu cầu của cấp trên. Những thành tích đó có phần đóng góp không nhỏ của nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc.

Thực hiện chủ trương của Tỉnh ủy Bắc Kạn về chuyển trọng tâm công tác xuống xã, các xã trong tỉnh phải có chi bộ, tiến tới mỗi thôn có một tổ Đảng và mở rộng ảnh hưởng của Đảng trong bộ đội địa phương, dân quân du kích, Huyện ủy Na Rì đã tăng cường cán bộ, đảng viên xuống cơ sở. Địa bàn Yến Lạc được các cán bộ, đảng viên của Đảng bộ huyện xuống trực tiếp chỉ đạo phong trào. Các đảng viên nêu cao vai trò tiên phong gương mẫu, đi sâu vào quần chúng để tuyên truyền vận động quần chúng tham gia đóng góp cho kháng chiến. Thông qua đó, uy tín và ảnh hưởng của Đảng ngày càng được củng cố trong nhân dân Yến Lạc. Đây là điều kiện quan trọng cho sự phát triển của tổ chức cơ sở Đảng trong xã và trong huyện.

Nhìn lại 9 năm kháng chiến chống thực dân Pháp, nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc cùng với nhân dân trong xã Bình Minh và nhân dân toàn huyện Na Rì đã tích cực chiến đấu và phục vụ chiến đấu. Là địa bàn trung tâm của huyện, vùng đất Yến Lạc luôn tích cực đi đầu trong xây dựng hậu phương, chi viện tiền tuyến. Trong kháng chiến, nhiều người con vùng đất Yến Lạc tham gia chiến đấu, nhiều người để lại phần máu thịt ở chiến trường¹. Những đóng góp đó đã phát huy mạnh mẽ truyền thống yêu nước, tinh thần đoàn kết quân dân, góp phần vào thắng lợi chung của quân và dân ta.

Ngày 07/5/1954, Chiến dịch Điện Biên Phủ kết thúc thắng lợi hoàn toàn, là một đòn giáng quyết định, đập tan hoàn toàn Kế hoạch quân sự Nava, đè bẹp ý chí xâm lược của thực dân Pháp, làm xoay chuyển cục diện chiến tranh ở Đông Dương, tạo điều kiện thuận lợi cho cuộc đấu tranh ngoại giao của ta ở Hội nghị Giơnevơ. Với việc ký kết Hiệp định Giơnevơ, chúng ta đã thu được một thắng lợi ngoại giao lớn, kết thúc cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp có Mỹ giúp sức ở Đông Dương kéo dài trong gần 9 năm. Âm mưu của đế quốc Mỹ định kéo dài, mở rộng và quốc tế hoá cuộc chiến tranh Đông Dương hoàn toàn bị đập tan. Thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp có phần đóng góp không nhỏ của nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc. Cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc tự hào với những truyền thống vẻ vang được tiếp nối và tạo dựng trong những năm kháng chiến chống Pháp.

¹ Toàn xã Bình Minh có 20 thanh niên nhập ngũ, 5 liệt sỹ (Theo Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.66).

Chương II

CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN VÀ NHÂN DÂN VÙNG ĐẤT YẾN LẠC THAM GIA XÂY DỰNG HẬU PHƯƠNG, GÓP PHẦN CÙNG CẢ NƯỚC KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC THẮNG LỢI (1954 - 1975)

I. Khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa (1954 - 1965)

Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ đã giáng đòn quyết định, tạo bước ngoặt làm thay đổi cục diện chiến tranh, trực tiếp đưa đến việc ký kết Hiệp định Giơnevơ chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Đông Dương. Cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp kết thúc thắng lợi. Miền Bắc được giải phóng, chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa. Miền Nam tiếp tục đấu tranh chống Mỹ, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, thống nhất đất nước.

Lúc này, vùng đất Yến Lạc vẫn là một bộ phận của xã Bình Minh, huyện Na Rì. Chi bộ xã Bình Minh có hơn 20 đảng viên, cấp ủy có 3 đồng chí¹. Đồng chí Nông Văn Sương làm Bí thư Chi bộ². Dưới sự lãnh đạo của chi bộ Đảng, vùng đất Yến Lạc tập trung giải quyết vấn đề “người cày có ruộng” ở địa phương, nhằm xóa bỏ tận gốc chế độ bóc lột phong kiến, xóa bỏ nghèo

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.67.

² Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.254.

đói, tạo điều kiện thực hiện sự bình đẳng giữa các dân tộc trên địa bàn. Trên cơ sở đó, từng bước khôi phục và phát triển kinh tế, văn hóa, cải thiện đời sống.

Phong trào làm ăn tập thể, thành lập tổ đổi công được hình thành và ngày càng phổ biến ở Yến Lạc. Tổ đổi công của vùng đất Yến Lạc thu hút nhiều nông hộ tham gia. Ngoài việc động viên nhau làm thủy lợi, chống hạn, giúp đỡ những gia đình chính sách, gia đình neo đơn, sức lao động yếu, tổ đổi công còn tương trợ nhau về giống lúa và sức kéo. Kết quả trong xây dựng tổ đổi công ở vùng đất Yến Lạc đã đóng góp vào thành tích chung của xã Bình Minh. Năm 1955, toàn xã có 2 tổ đổi công, năm 1957, tăng lên 8 tổ với trên 50% số hộ nông dân tham gia. Đây là tiền đề của phương thức làm ăn tập thể, là cơ sở tiến tới xây dựng hợp tác xã nông nghiệp vào giai đoạn sau.

Bắt tay khôi phục kinh tế, nhân dân vùng đất Yến Lạc tích cực đẩy mạnh sản xuất lương thực, mỗi năm gieo cấy một vụ lúa. Trong điều kiện nắng hạn kéo dài, nam, nữ, già, trẻ, động viên nhau đắp đập, đào mương, phai dẫn nước vào ruộng để cấy lúa Nam Ninh, trồng ngô xuân. Trong 3 năm (1955 - 1957), nhân dân Yến Lạc đã cùng toàn xã tiến hành khai hoang, phục hoá thêm được 10 ha trồng các loại hoa màu, huy động trên 3.000 ngày công lao động sửa chữa, nạo vét, làm mới trên 10 km mương dẫn nước, đào hàng chục ao giữ nước, sửa chữa, tu bổ 5 phai đập nhỏ. Để tăng sản lượng, người dân Yến Lạc còn chú ý đến cải tiến kỹ thuật canh tác. Nhờ đó, diện tích gieo trồng vụ đông xuân năm sau mở rộng hơn năm trước. Năng suất, sản lượng cũng dần được cải thiện. Năm 1956, toàn xã thu hoạch được 50 tấn lương thực quy ra thóc, đóng thuế nông

nghiệp cho Nhà nước trên 5 tấn thóc. Trong đó, Yến Lạc là 1 trong 4 địa bàn có phong trào sản xuất nông nghiệp khá nhất xã (cùng với Nà Khun, Phiêng Chang và Pò Đồn)¹.

Trong chăn nuôi, người dân Yến Lạc bước đầu ứng dụng các biện pháp khoa học - kỹ thuật vào chăn nuôi đại gia súc. Các biện pháp che chắn chuồng trại, cho trâu bò uống nước ấm, ăn cỏ tươi vào mùa đông... được áp dụng, góp phần hạn chế tình trạng trâu bò chết. Đến năm 1957, đàn trâu, bò, ngựa toàn xã có gần 200 con. Xã tổ chức 1 đội chăn nuôi bò tập thể do các hộ dân đóng góp mua và nuôi chung, nhiều người dân Yến Lạc tham gia. Tuy nhiên, quá trình thực hiện cho thấy hiệu quả của mô hình này không cao. Đàn lợn có khoảng 200 con, đàn gia cầm có gần 1.000 con (số liệu toàn xã Bình Minh)². Một số hộ ở Yến Lạc nuôi 10 - 15 con gà, vịt, ngan, ngỗng, góp phần tăng thu nhập gia đình và đóng góp cho Nhà nước.

Các hoạt động tiểu thủ công nghiệp được khôi phục. Nghề rèn truyền thống từ chỗ rèn vũ khí tự tạo để phục vụ kháng chiến, chuyển sang chế tạo, sửa chữa nông cụ để phục vụ sản xuất. Nghề dệt thủ công ở một số gia đình được duy trì, đáp ứng nhu cầu của mỗi gia đình, một phần sản phẩm đem bán thành hàng hóa ở chợ phiên.

Là trung tâm của huyện, hạ tầng giao thông vận tải của vùng đất Yến Lạc được tu sửa, bảo đảm giao thông thông suốt. Đường liên xã nối Yến Lạc với các xã trong huyện được khai

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.68-69.

² Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.69.

thông. Phương tiện vận tải thô sơ như xe cải tiến, ngựa thồ đi lại thuận tiện.

Công tác giáo dục đạt được kết quả bước đầu quan trọng. Chi ủy, Ủy ban Hành chính xã Bình Minh chỉ đạo tổ chức tu sửa lại cơ sở vật chất phục vụ học tập với những nguyên liệu tại chỗ. Hai phòng học cho lớp vỡ lòng được xây dựng ở Yến Lạc. Bàn ghế được đóng sơ sài nhưng đã tạo điều kiện tốt hơn cho hoạt động dạy - học của giáo viên và học sinh. Là địa bàn trung tâm, người dân Yến Lạc đều nhận thức sâu sắc vai trò của giáo dục, tích cực động viên, tạo điều kiện cho con em đi học. Đến năm 1957, hơn 70% dân số Yến Lạc được thanh toán nạn mù chữ, nhiều người theo học bổ túc văn hóa lớp 1, lớp 2. Tỷ lệ học sinh lên lớp hằng năm đạt gần 80%¹.

Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân có bước chuyển biến mới. Năm 1955, Trạm Y tế xã được thành lập, có 1 y tá làm Trưởng trạm và 1 nữ hộ sinh. Trạm có tủ thuốc với các loại thông thường như: Thuốc cảm cúm, dầu cao con hổ, bông băng... Trạm phát huy tinh thần khắc phục khó khăn, tận dụng mọi điều kiện để mua sắm thêm dụng cụ y tế và thuốc men. Người dân Yến Lạc được chăm sóc sức khỏe ban đầu. Ngoài ra, khi đau ốm, người dân Yến Lạc còn có thể đến khám chữa tại cơ sở y tế của huyện đặt ngay trên địa bàn khu phố.

Là trung tâm huyện Na Rì, các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao, rèn luyện sức khỏe được đẩy mạnh ở Yến Lạc. Trong những năm 1955 - 1957, Ban Văn hóa xã đã tổ chức hàng trăm buổi đọc tài liệu "yêu nước chống Mỹ" để tuyên

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.70.

truyền trong nhân dân. Lực lượng dân quân du kích, đoàn thanh niên tích cực xây dựng các tổ, nhóm văn nghệ. Các buổi giao lưu văn nghệ theo hình thức liên hoan lửa trại trong các ngày lễ, ngày thu hoạch xong vụ mùa được tổ chức thường xuyên trên địa bàn Yến Lạc.

Trên cơ sở kết quả khôi phục kinh tế, ổn định xã hội, dưới sự lãnh đạo của chi bộ Đảng xã Bình Minh do đồng chí Lý Đình Chung làm Bí thư, cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Yến Lạc bước vào thực hiện kế hoạch 3 năm cải tạo các thành phần kinh tế theo hướng xã hội chủ nghĩa với quyết tâm cao.

Cuối năm 1958, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì mở hội nghị cán bộ quán triệt các nghị quyết của Trung ương và chủ trương của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn về cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ. Cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc dự hội nghị, thấm nhuần chủ trương của các cấp ủy Đảng về hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ. Trên cơ sở nhận thức thông suốt, cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc được đi tham quan, học tập các hợp tác xã thí điểm của tỉnh tổ chức ở Bạch Thông, Ngân Sơn; được tham gia các lớp tập huấn về công tác quản trị, kế toán, kiểm tra do Huyện ủy Na Rì mở. Từ lý luận và thực tiễn được trang bị, đội ngũ cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc đã làm nòng cốt tuyên truyền, vận động quần chúng trong toàn xã thực hiện đẩy mạnh hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ.

Lúc này, mặc dù là địa bàn trung tâm của huyện, nhưng vùng đất Yến Lạc vẫn chủ yếu là nền kinh tế tự cấp, tự túc với nhiều thành phần. Kinh tế cá thể của nông dân chiếm đa số.

Một số ít tiểu thương, tư sản dân tộc làm nghề buôn bán. Một số thợ làm nghề thủ công truyền thống.

Thực hiện chủ trương của Huyện ủy Na Rì, xã Bình Minh là 1 trong 2 xã được chọn làm thí điểm xây dựng hợp tác xã. Xác định vai trò quan trọng của việc thí điểm, ngay trong năm 1958, Chi bộ xã Bình Minh đã chỉ đạo thành lập Ban Vận động xây dựng hợp tác xã do đồng chí Nông Văn Sương làm Trưởng ban. Ban Vận động xây dựng hợp tác xã đã đề ra nhiều biện pháp như: Tăng cường công tác giáo dục, tuyên truyền, vận động, giao nhiệm vụ cho các đảng viên chỉ đạo, điều hành tổ chức các tổ đổi công, giải quyết các mâu thuẫn phát sinh. Kết quả thí điểm xây dựng hợp tác xã ở Bình Minh đạt tốt, đã tạo cơ sở cho Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì quyết định triển khai phong trào hợp tác hóa rộng khắp toàn huyện. Đến cuối năm 1959, toàn huyện Na Rì đã thu hút 64% số hộ nông dân vào hợp tác xã. Đầu năm 1960, xây dựng được 69 hợp tác xã nông nghiệp với gần 1.500 hộ nông dân, chiếm hơn 80% tổng số hộ nông dân trong huyện¹. Kết quả thí điểm của Bình Minh nói riêng và kết quả xây dựng hợp tác xã trong toàn huyện nói chung đều có phần đóng góp quan trọng của Yến Lạc.

Đối với công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp, địa bàn Yến Lạc là trọng điểm tiến hành cải tạo xã hội chủ nghĩa trong công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp của huyện Na Rì. Quán triệt chủ trương của các cấp ủy Đảng, Chi bộ xã Bình Minh đã lãnh đạo khuyến khích phát triển nghề thủ công trên địa bàn, với mục tiêu sản xuất được nhiều mặt hàng cần thiết phục vụ đời sống

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.107.

nhân dân. Cấp ủy, chính quyền chỉ đạo giáo dục, vận động các hộ sản xuất tiểu thủ công nghiệp đi vào các tổ sản xuất, tiến tới xây dựng hợp tác xã thủ công nghiệp, hoặc chuyển sang làm nông nghiệp tùy theo điều kiện cụ thể của từng vùng và từng hộ. Yến Lạc có một số hộ tiểu thương, ngoài ra còn có các hộ làm nghề rèn, may mặc, phục vụ ăn uống, cắt tóc... Sau một thời gian tuyên truyền giáo dục, đã tổ chức được một tổ chế biến mì khô gồm 9 hộ và 2 tổ may mặc ở Yến Lạc¹.

Tháng 5/1960, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ III được tổ chức với 63 đại biểu tham dự. Tổng kết chặng đường đã qua, Đại hội khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Là tổ chức Đảng trực thuộc Đảng bộ huyện Na Rì, tổ chức Đảng trên vùng đất Yến Lạc quán triệt sâu sắc những phương hướng, nhiệm vụ được Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ III xác định cho những năm đầu thập niên 60: Về kinh tế, chủ trương là đẩy mạnh phát triển nông nghiệp toàn diện, lấy sản xuất lương thực (lúa, ngô, hoa màu) làm khâu chính, đồng thời ra sức phát triển chăn nuôi đại gia súc, gia cầm bảo đảm sức kéo và nhu cầu thực phẩm; phát huy thế mạnh của huyện trong phát triển cây công nghiệp, trồng cây gây rừng, bảo vệ rừng. Về văn hóa - xã hội, chủ trương là củng cố và mở rộng mạng lưới y tế, phát triển văn hóa giáo dục, giữ vững trị an xã hội nhất là vùng biên giới, tăng cường củng cố quốc phòng, cải thiện một bước đời sống vật chất và văn hóa tinh thần của nhân dân. Trong đó, nhiệm vụ trước tiên là "ra sức củng cố và phát triển phong trào hợp tác hóa nông nghiệp, trên

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.109.

cơ sở đảm bảo đường lối, phương châm, nguyên tắc đề ra trong Nghị quyết số 16 của Trung ương Đảng, phấn đấu vận động đưa 90% số hộ nông dân vùng thấp và 30% số hộ nông dân vùng cao vào hợp tác xã nông nghiệp bậc thấp, củng cố và phát triển hợp tác xã bậc thấp, tiếp tục lãnh đạo đưa 30% số hợp tác xã bậc thấp lên hợp tác xã bậc cao". Trong năm 1960, phải tích cực đưa đại bộ phận hộ tiểu thủ công, buôn bán nhỏ vào các hình thức hợp tác với một tinh thần tích cực, kiên quyết, khẩn trương hơn, bảo đảm căn bản hoàn thành cải tạo tư thương¹.

Bám sát Nghị quyết Đại hội và theo dõi xây dựng thí điểm hợp tác xã nông nghiệp với những kết quả tích cực, nhân dân các dân tộc vùng đất Yến Lạc phấn khởi, đồng tình, hưởng ứng chủ trương nhân rộng phong trào hợp tác hóa. Với sự ủng hộ đó, đến đầu năm 1960, nhân dân Yến Lạc cùng toàn xã Bình Minh đã thành lập được 4 hợp tác xã nông nghiệp và hợp tác xã tín dụng. 4 hợp tác xã nông nghiệp có gần 200 hộ nông dân tham gia, chiếm 80% tổng số hộ nông dân trong xã. Số ruộng nương đã tập thể hoá gần 50 ha; số trâu, bò đưa vào hợp tác xã hơn 100 con. Xã Bình Minh là 1 trong 19 xã của huyện Na Rì cơ bản hoàn thành đưa nông dân vào hợp tác xã. Trong xã Bình Minh, thị Yến Lạc là một điểm sáng về phong trào hợp tác hóa. Hơn 90% số hộ dân ở Yến Lạc đã tham gia hợp tác². 100% đảng viên cùng các nhân khẩu chính trong gia đình đều là xã viên hợp tác xã.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.112-113.

² Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.78.

Tuy nhiên, công cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp kết hợp với hoàn thành cải cách dân chủ trên địa bàn Yến Lạc cũng không tránh khỏi những tồn tại, hạn chế. Đây là những tồn tại, hạn chế chung xảy ra ở nhiều địa bàn của huyện Na Rì và các huyện khác trong tỉnh Bắc Kạn.

Để khắc phục những mặt hạn chế của cuộc vận động xây dựng hợp tác xã và tập trung phát triển sản xuất nông nghiệp, tháng 12/1961, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ IV nhấn mạnh nhiệm vụ: Hướng dẫn đồng bào vùng cao định canh, những nơi có điều kiện thì vận động đồng bào xuống làm ruộng trên cơ sở giúp đỡ đồng bào về phương tiện và cách làm ăn, tích cực vận động đồng bào trồng nhiều lúa, ngô, khoai, sắn... phấn đấu bình quân một đầu người 400 kg thóc, bảo đảm mức sống cho đồng bào¹.

Dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện, phong trào sản xuất được đẩy mạnh trên vùng đất Yến Lạc. Nhân dân địa phương tích cực đào mương phai dẫn nước vào đồng ruộng. Đoàn viên, thanh niên hưởng ứng phong trào làm thủy lợi, làm phân bón với tinh thần quyết tâm cao. Đến năm 1964, mỗi héc-ta trồng lúa được bón 5-6 tấn phân chuồng, phân xanh; 100 kg vôi bột, 50-60 kg phân phốt phát. Hơn 70% ruộng đất canh tác có đủ nước tưới tiêu cho cây trồng, trong đó nhiều diện tích lúa cấy 2 vụ. Vấn đề phân bón và nước tưới được giải quyết, bà con nông dân đã chủ động gieo trồng, mở rộng diện tích canh tác, phát triển lúa nước. Thực hiện hướng dẫn của Phòng Nông nghiệp huyện Na Rì, người dân Yến Lạc nhanh

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH-TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.116.

chống đưa vào sử dụng những nông cụ mới, kỹ thuật mới, giống mới có năng suất cao như các giống lúa Nông nghiệp 8, Nông nghiệp 11 vừa ngắn ngày vừa chịu được hạn. Từ đó, năng suất lao động của xã viên trong hợp tác xã tăng lên. Năm 1963, năng suất bình quân đạt 1,7 tấn/ha; đến năm 1965, năng suất bình quân đạt 1,8 tấn/ha¹.

Cùng với sản xuất lương thực, diện tích, năng suất và sản lượng các loại hoa màu như ngô, khoai, sắn, lạc, vùng đều đạt khá. Riêng cây ngô, năm 1963, toàn xã trồng được 30 ha, sản lượng thu hoạch trên 30 tấn, xã đã bán cho Nhà nước 10 tấn, phần còn lại dự trữ phòng khi giáp hạt². Chính quyền và các đoàn thể còn phát động nhân dân Yến Lạc tận dụng diện tích đất đồi hoang, đất trống, đồi trọc trồng các loại cây lấy dầu, cây công nghiệp, vừa giữ đất chống xói mòn vừa tăng nguồn lợi cho nhân dân.

Với chăn nuôi, cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo các hợp tác xã xây dựng trại chăn nuôi tập thể. Trung bình mỗi hộ gia đình Yến Lạc có từ 1-2 con trâu, 3-4 con lợn, 10-15 con gia cầm các loại. Từ hiệu quả của phong trào phát triển chăn nuôi, vùng đất Yến Lạc cùng toàn xã đã hoàn thành tốt nghĩa vụ thực phẩm với Nhà nước. Năm 1965, toàn xã bán cho Nhà nước 5 tấn thịt lợn hơi và 3-4 tạ gia cầm³.

Là địa bàn trung tâm huyện, hệ thống giao thông vùng đất Yến Lạc được quan tâm. Với tinh thần "Kiên quyết huy động đủ

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.83-85.

² Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.85.

³ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.85.

số dân công ra công trường để hoàn thành con đường ô tô của huyện (đường Na Rì - Bắc Kạn), sửa lại các con đường dân sinh"¹... để sử dụng các phương tiện vận tải thô sơ phục vụ sản xuất, trong năm 1962, ngoài việc sửa chữa các con đường nổi vùng đất Yến Lạc với các xã trong huyện, cấp ủy, chính quyền xã Bình Minh đã lãnh đạo huy động hàng trăm lượt lao động, thực hiện hàng ngàn ngày công làm đường. Giao thông được nâng cấp, nhất là đường Na Rì - Bắc Kạn được cải tạo, khiến việc giao lưu kinh tế, văn hóa giữa vùng đất Yến Lạc nói riêng, huyện Na Rì nói chung với tỉnh lỵ Bắc Kạn thuận lợi hơn.

Cùng với việc thực hiện các mục tiêu kinh tế, trong thời gian thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, các mặt văn hóa - xã hội của vùng đất Yến Lạc cũng có chuyển biến.

Về giáo dục, trên địa bàn Yến Lạc đã có đủ hệ thống trường lớp từ vỡ lòng dạy bằng chữ Tày - Nùng, mẫu giáo, nhà trẻ, trường phổ thông cấp I. Hằng năm, số học sinh vào cấp I tăng 10%, cấp II tăng 3-4%. Năm học 1964 - 1965, số học sinh vỡ lòng có 70 em, số học sinh cấp I có gần 30 em; số học sinh cấp II có khoảng 30 em². Phong trào bổ túc văn hóa được giữ vững và phát triển. Ngoài học văn hóa, học sinh Yến Lạc còn được học về kỹ thuật nông nghiệp, để vừa theo học bổ túc văn hóa, vừa tham gia sản xuất và công tác xã hội.

Trạm Y tế xã cấp phát thuốc chữa bệnh, tuyên truyền cho người dân ăn, ở vệ sinh, phòng chống dịch bệnh. Phong trào 3 sạch: "ăn sạch, uống sạch, ở sạch" được nhân dân Yến Lạc tích

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.127.

² Số liệu tính trên toàn xã.

cực hưởng ứng và gương mẫu thực hiện. Yến Lạc là 1 trong 2 địa bàn có phong trào vệ sinh phòng bệnh tốt nhất xã (Yến Lạc và Bản Pò). Hằng năm, các hộ gia đình, các địa điểm công cộng ở Yến Lạc được phun thuốc diệt muỗi 1-2 lần. Đường đi, lối lại được tổng vệ sinh, phát quang bụi rậm. Đến năm 1965, hơn 10% số hộ ở địa phương đã có giếng xây, 30% số chuồng chăn nuôi gia súc được xây gạch sạch sẽ và chuyển xa nơi ở¹.

Phong trào văn nghệ quần chúng sôi nổi. Người dân vùng đất Yến Lạc tham gia đội văn nghệ của xã, phối hợp với đội chiếu bóng lưu động của huyện đi phục vụ đồng bào trong những ngày hội, ngày lễ, tết.

Kết quả phát triển kinh tế - xã hội trong năm đầu thập niên 60 là cơ sở để cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc cùng toàn huyện bước vào cuộc vận động xây dựng vùng xung yếu. Tháng 10/1962, cùng bảy xã phía Bắc của huyện Na Rì, cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc tham dự Hội nghị Đại biểu các cấp ủy cơ sở quán triệt mục đích, yêu cầu và kế hoạch tiến hành cuộc vận động xây dựng vùng xung yếu. Xã có địa bàn Yến Lạc là huyện lỵ, nên được Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì chọn làm xã chỉ đạo điểm. Nội dung cuộc vận động xây dựng vùng xung yếu ở Yến Lạc là đẩy mạnh đấu tranh giai cấp bằng phương pháp hòa bình, phát động quần chúng đấu tranh, bảo đảm thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, kiên quyết trấn áp các phần tử phản cách mạng, cải tạo các phần tử phức tạp của xã hội cũ làm trong sạch địa bàn, củng cố Đảng, tăng cường vai trò lãnh đạo của

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.88.

Đảng trên các mặt. Việc làm điểm tại Yến Lạc cho kết quả tốt là cơ sở để Huyện ủy Na Rì rút kinh nghiệm, lãnh đạo cuộc vận động trên diện rộng¹.

Phong trào phòng gian bảo mật trong các cơ quan, xí nghiệp, nêu cao tinh thần cảnh giác đối với âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch chống phá cách mạng được nhân dân vùng đất Yến Lạc thực hiện tốt. Tiểu đội dân quân du kích Yến Lạc được củng cố, duy trì quân số 10 - 15 chiến sĩ. Hằng năm, dân quân Yến Lạc được huấn luyện theo chương trình, kế hoạch của Huyện đội Na Rì, có nhiệm vụ tập luyện sẵn sàng chiến đấu, gắn với tuần tra canh gác bảo vệ hợp tác xã, bảo vệ khu phố, giữ vững trật tự an ninh.

Từ khắp các gia đình, người dân Yến Lạc động viên con em lên đường nhập ngũ. Với tinh thần "Thóc không thiếu một cân, quân không thiếu một người", thanh niên Yến Lạc đã nô nức lên đường nhập ngũ, cùng các thế hệ thanh niên lớp lớp "xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước". Những thanh niên Yến Lạc tự hào đứng trong hàng ngũ những con người anh dũng của quê hương.

Tháng 4/1963, huyện Na Rì tiến hành Đại hội Đảng bộ lần thứ V. Tham dự Đại hội có 65 đại biểu². Tại Đại hội, ngoài chủ trương về củng cố, nâng cao quản lý hợp tác xã, phát triển kinh tế, văn hóa giáo dục, mở mang giao thông, củng cố quốc phòng..., Đại hội hết sức quan tâm tới việc xây dựng Đảng trong

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.130.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.137.

sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức, xây dựng Đảng theo tiêu chuẩn "4 tốt", nâng cao hơn nữa vai trò lãnh đạo của Đảng, có kế hoạch bồi dưỡng phát triển Đảng.

Thực hiện chủ trương của Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì, dưới sự lãnh đạo của Chi bộ, hệ thống chính trị nói chung và từng cán bộ, đảng viên, nhân dân các dân tộc Yến Lạc nói riêng đã tập trung hoàn thành tốt các nhiệm vụ chính trị ở địa phương. Trong quá trình lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ cách mạng, chi bộ Đảng địa phương từng bước lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng. Trên cơ sở đó, năm 1963, Chi bộ xã Bình Minh được chuẩn y nâng lên thành Đảng bộ. Việc chi bộ xã phát triển lên Đảng bộ là một yêu cầu, đòi hỏi khách quan nhằm hướng tới mục tiêu kiện toàn tổ chức, nâng cao vị trí, vai trò của tổ chức cơ sở đảng trên địa bàn xã Bình Minh nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng. Đồng chí Lý Đình Chung là Bí thư Đảng ủy đầu tiên¹.

Năm 1964, xã Bình Minh được đổi tên là xã Lương Hạ. Đảng bộ xã Bình Minh đổi tên thành Đảng bộ xã Lương Hạ, trực thuộc Đảng bộ huyện Na Rì. Đảng bộ xã Lương Hạ trực tiếp lãnh đạo mọi mặt công tác trên vùng đất Yến Lạc.

Với tầm vóc mới, công tác đấu tranh tự phê bình và phê bình kết hợp với giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ, đảng viên được Đảng bộ coi trọng. Nổi bật là chỉ đạo thực hiện cuộc vận động chỉnh huấn. Qua thực hiện chỉnh huấn, cán bộ, đảng viên, trước hết là các cấp ủy trong Đảng bộ xã có nhận thức mới về công tác xây dựng Đảng ở miền núi gắn với việc thực hiện

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.254.

các mục tiêu kinh tế - xã hội của địa phương; đấu tranh chống tư tưởng bảo thủ, lạc hậu, tư tưởng nóng vội, gò ép, thiếu dân chủ và bất chấp quy luật khách quan. Các tổ chức Đảng trong Đảng bộ phần đầu đạt tiêu chuẩn "Chi bộ 4 tốt, đảng viên 4 tốt". Cán bộ, đảng viên vùng đất Yến Lạc gương mẫu và tích cực đóng góp vào việc từng bước ổn định tổ chức, cải tiến lề lối làm việc của tổ chức Đảng địa phương.

Có thể nói, trong những năm thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, mặc dù điều kiện còn nhiều khó khăn, nhưng với tinh thần yêu nước nồng nàn, ý chí tự lực, tự cường, đoàn kết và không ngừng nỗ lực, nhân dân vùng đất Yến Lạc đã cùng nhân dân toàn huyện hoàn thành các kế hoạch, chỉ tiêu được giao, góp phần vào thắng lợi chung.

Kế hoạch 5 năm (1961 - 1965) chưa kết thúc, miền Bắc nước ta đã phải bước vào thời kỳ chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ. Cùng với quân và dân toàn xã, quân dân vùng đất Yến Lạc phát huy truyền thống kiên cường trong kháng chiến chống Pháp, vừa sản xuất vừa sẵn sàng chiến đấu, tích cực chi viện sức người, sức của cho cách mạng miền Nam.

II. Xây dựng hậu phương xã hội chủ nghĩa, góp phần đánh thắng chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, chi viện cho tiền tuyến (1965 - 1975)

Cuối năm 1964 đầu năm 1965, đồng thời với đẩy mạnh chiến tranh xâm lược miền Nam, Mỹ mở rộng chiến tranh bằng không quân và hải quân phá hoại miền Bắc (lần thứ nhất). Tiến hành chiến tranh phá hoại, Mỹ âm mưu phá tiềm lực kinh tế, quốc phòng, phá công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc; ngăn chặn nguồn chi viện từ bên ngoài vào

miền Bắc và từ miền Bắc vào miền Nam; uy hiếp tinh thần, làm lung lay ý chí chống Mỹ của nhân dân ta ở hai miền đất nước. Tình hình đó đặt ra cho cách mạng miền Bắc nhiệm vụ chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của Mỹ, đồng thời phối hợp với cuộc chiến đấu chống chiến tranh ở miền Nam. Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 11 (3/1965) ra Nghị quyết xác định: “Trong cuộc chiến tranh cách mạng của nhân dân cả nước chống đế quốc Mỹ, miền Nam vẫn là tiền tuyến lớn, miền Bắc vẫn là hậu phương lớn nhưng nhiệm vụ của miền Bắc là vừa xây dựng vừa trực tiếp chiến đấu, vừa chi viện cho tiền tuyến miền Nam”.

Trên địa bàn Bắc Kạn, đế quốc Mỹ đã đẩy mạnh các hoạt động trinh sát trên bầu trời để chuẩn bị đánh phá. Công tác phòng không, sơ tán được đặt ra nhằm bảo đảm sản xuất, bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân.

Trong bối cảnh máy bay địch thường xuyên trinh thám vùng trời trong tỉnh, tháng 3/1965, Đảng bộ huyện Na Rì tiến hành Đại hội lần thứ VI¹. Đại hội kiểm điểm, đánh giá những thắng lợi và tồn tại của nhiệm kỳ qua và đề ra phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ mới là:

- Đẩy mạnh phát triển kinh tế, lấy phát triển cây lương thực làm chính, tiếp tục củng cố hợp tác xã, kết hợp định canh, định cư.

- Ra sức chỉ đạo các ngành phát triển văn hóa giáo dục, bảo vệ trị an, tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa, củng cố quốc phòng.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.142.

- Ra sức củng cố tổ chức cơ sở đảng, nhất là ở nông thôn, bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng đối với chính quyền, đoàn thể quần chúng.

Ngay sau Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ VI, tháng 4/1965, theo sự phê chuẩn của Quốc hội, tỉnh Bắc Kạn và tỉnh Thái Nguyên sáp nhập thành tỉnh Bắc Thái. Vùng đất Yến Lạc trở thành huyện lỵ của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Thái. Cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc, cùng toàn xã Lương Hạ, dưới sự lãnh đạo của tổ chức Đảng các cấp đã ra sức thực hiện nhiệm vụ chính trị xây dựng và bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc.

Ngày 05/9/1965, giặc Mỹ cho máy bay tấn công các mục tiêu: Kho vũ khí quân dụng A3 (Xuất Hóa, Bạch Thông) và công trường làm đường Na Rì, mở đầu cuộc chiến tranh phá hoại trên địa bàn Bắc Thái¹. Tỉnh ủy Bắc Thái chủ trương đẩy mạnh hơn nữa công tác phòng không sơ tán nhằm hạn chế thiệt hại về người và của tới mức thấp nhất.

Quán triệt chủ trương của Tỉnh ủy Bắc Thái và những chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Na Rì, Đảng bộ xã Lương Hạ lãnh đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã vừa sản xuất, vừa sẵn sàng chiến đấu chống chiến tranh phá hoại. Người dân Yến Lạc làm nòng cốt, đi đầu trong phong trào vừa sản xuất, vừa sẵn sàng chiến đấu.

Theo sự chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, nhân dân Yến Lạc tích cực thực hiện quân sự hoá toàn dân, đào đắp hầm hào

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.143.

phòng tránh; triệt để sơ tán, phân tán những nơi đông dân để tránh thiệt hại về người và của. Xác định chống lại những hành động phá hoại của địch vừa là nhiệm vụ của các lực lượng phòng không, không quân, hải quân với vũ khí, phương tiện chiến tranh hiện đại, vừa là nhiệm vụ của lực lượng tự vệ, dân quân và toàn dân với vũ khí thông thường, Ban Phòng không nhân dân xã được thành lập. Người dân Yến Lạc được quán triệt phải thực hiện ngay công tác phòng không nhân dân, đáp ứng yêu cầu tình hình mới. Hợp tác xã cho xã viên làm hầm hào, vận chuyển thóc đi cất ở một số nhà dân, phòng trường hợp bị bom đạn làm cháy.

Để tăng cường sức mạnh quốc phòng, quán triệt chỉ thị của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái về "Cuộc vận động xây dựng, củng cố lực lượng dân quân tự vệ", lực lượng dân quân xã Lương Hạ đẩy mạnh công tác huấn luyện chính trị, quân sự, xây dựng thể trận chiến tranh nhân dân. Thực hiện việc xây dựng những đơn vị cơ động và các đội chuyên môn, binh chủng theo chỉ tiêu của tỉnh giao, Huyện ủy Na Rì chỉ đạo xây dựng 2 trung đội cơ động. Trong đó, với Yến Lạc giữ vai trò là trung tâm huyện, trung đội (B) được xây dựng ở đây. Ngoài ra, trên địa bàn xã Lương Hạ còn bố trí một khẩu cối 60, thành lập 1 tổ trinh sát, 1 đài quan sát; 1 tổ công binh và 1 tổ thông tin¹. Mọi sinh hoạt của cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc chuyển từ thời bình sang thời chiến. Tất cả sẵn sàng cho việc bảo vệ huyện lỵ Na Rì.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.146.

Tuy nhiên, trong kháng chiến chống Mỹ, vùng đất Yến Lạc và toàn huyện Na Rì không bị máy bay bắn phá¹. Trong hòa bình, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc luôn nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, thực hiện phương án phòng không, sẵn sàng chiến đấu, tỏ rõ sức mạnh của một vùng đất giàu truyền thống, cần cù, sáng tạo trong lao động, dũng cảm trong bảo vệ quê hương.

Hòa bình là điều kiện thuận lợi để Đảng bộ xã Lương Hạ lãnh đạo đẩy mạnh kinh tế địa phương, trước hết là phát triển nông nghiệp, bảo đảm nhu cầu lương thực tại chỗ.

Những năm 1965 - 1970, nông nghiệp ở Yến Lạc gặp khó khăn. Hạn hán, bệnh dịch trên cây trồng ảnh hưởng không nhỏ đến năng suất, sản lượng thu hoạch. Để khắc phục tình trạng đó cần phải củng cố lại các hợp tác xã. Đảng bộ xã đã chỉ đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc đẩy mạnh phong trào hợp tác hóa, tổ chức cuộc vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật. Nhiệm vụ trọng tâm được xác định là: Củng cố hợp tác xã nông nghiệp, khắc phục những yếu kém về quản lý, đưa quy mô của hợp tác xã phát triển lớn hơn. Cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo sát sao, các đoàn thể và quần chúng địa phương đồng lòng hưởng ứng. Sức mạnh đoàn kết là động lực quan trọng để các hợp tác xã Yến Lạc chấn chỉnh lại và đi lên. Tuy nhiên, việc hợp nhất các hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã lớn trên vùng đất Yến Lạc không dễ dàng, đòi hỏi đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý quyết tâm và có kinh nghiệm.

Trải qua ba đợt vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật, phong trào hợp tác hóa nông nghiệp trên địa

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.146.

bàn Yến Lạc đã có những chuyển biến quan trọng cả về số lượng và chất lượng. Số hộ nông dân vào hợp tác xã ngày một tăng. Việc cải tạo quan hệ sản xuất trong nông nghiệp về căn bản đã hoàn thành, từng bước chuyển các hợp tác xã lên bậc cao, xây dựng quy mô hợp lý. Phong trào hợp tác hóa nông nghiệp được tăng cường và từng bước hoàn thiện, có bước phát triển mới, đã trở thành chỗ dựa tin cậy, vững chắc của tổ chức Đảng đối với việc thực hiện các chính sách của Đảng trong sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng kinh tế địa phương, mà trước hết là phát triển nông nghiệp toàn diện cả vùng cao và vùng thấp.

Để phát triển nông nghiệp toàn diện phải thực hiện tốt cuộc vận động định canh, định cư. Đầu năm 1967, Mặt trận Tổ quốc huyện Na Rì mở hội nghị về việc thực hiện cuộc vận động định canh, định cư. Hội nghị triệu tập đại biểu của ba xã: Lương Hạ, Kim Lư và Cư Lễ¹. Sau hội nghị, đoàn khảo sát vận động định canh, định cư của huyện được thành lập và đi xuống các địa bàn có đồng bào sống du canh du cư của xã, cùng cấp ủy, chính quyền và các đoàn thể cấp xã ra sức vận động định canh định cư. Hiểu rõ và ủng hộ chủ trương định canh, định cư, bộ phận nhân dân xã Lương Hạ còn lối sống du canh du cư đã từng bước ổn định cuộc sống và tham gia hợp tác xã. Trên cơ sở đó, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ VII (tháng 9/1967) chủ trương: Đẩy mạnh hơn nữa cuộc vận động định canh, định cư với đồng bào ở rẻo cao, kết hợp chặt

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.149.

chế phong trào định canh, định cư với phong trào xây dựng hợp tác xã nông nghiệp ở những nơi có đủ điều kiện¹.

Cùng với cuộc vận động định canh định cư, xã huy động mọi người dân tham gia góp công làm thủy lợi, làm phân bón và hưởng ứng phong trào áp dụng khoa học - kỹ thuật vào sản xuất. Đầu năm 1967, cùng với Hảo Nghĩa và Lạng San, xã Lương Hạ được Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Na Rì chọn làm nơi mở cuộc tập huấn cấy thí điểm theo kỹ thuật mới (cấy ngửa tay, chằng dây, thẳng hàng) trên diện tích 5 bung với 111 chị em cấy giỏi tham dự. Nhiều phụ nữ Yến Lạc đã tham gia tập huấn cấy thí điểm theo kỹ thuật mới. Từ đây, phong trào cấy theo kỹ thuật mới nhanh chóng được mở rộng khắp toàn huyện. Giống lúa có năng suất cao được đưa vào cấy trồng. Năm 1970, giống lúa mới có năng suất cao được cấy trên các diện tích canh tác của Yến Lạc cho kết quả rất khả quan. Toàn xã Lương Hạ cùng các xã Côn Minh, Quang Phong cấy 8 bung Nông nghiệp 5 đạt năng suất 6 tấn/ha, cấy 12 bung Nông nghiệp 8 đạt năng suất 5,5 tấn/ha².

Cấp ủy, chính quyền chỉ đạo tập trung tăng diện tích, tăng chăm sóc nhằm tăng sản lượng lương thực. Đồng thời, mở rộng trồng ngô và hoa màu khác để thay thế cây lúa ở những chân ruộng cao, khó có điều kiện cung cấp nước tưới. Với chủ trương đúng đắn và sự chỉ đạo sát sao, diện tích trồng trọt của Yến Lạc được mở rộng. Các diện tích lúa màu được chăm sóc tốt đã làm gia tăng năng suất và sản lượng lương

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.150.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VHTT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.152.

thực của vùng đất Yến Lạc. Năng suất lúa tăng từ 2,2 tấn/ha (năm 1965) tăng lên 3,8 tấn/ha (năm 1967). Các loại hoa màu như ngô, khoai, sắn, đậu, lạc, vừng... được duy trì. Năm 1971, hưởng ứng phong trào trồng sắn do Tỉnh ủy Bắc Thái phát động, xã viên Yến Lạc tận dụng đất đai, khai phá đồi hoang trồng được hàng trăm gốc sắn¹. Hợp tác xã ở Lương Hạ còn trồng chè, là một trong 4 hợp tác xã trồng chè của huyện Na Rì² thời gian này.

Cùng với trồng trọt, ngành chăn nuôi được chú ý phát triển để tập trung sức kéo, nguồn phân bón phục vụ trồng trọt và tăng nguồn thực phẩm cho nhân dân. Trước tình hình các đợt dịch bệnh liên tiếp xảy ra, Đảng bộ xã chỉ đạo tập trung phòng dịch, củng cố đàn gia súc. Đàn gia súc từng bước được khôi phục và có chiều hướng phát triển tốt. Từ năm 1965 đến năm 1975, đàn trâu tăng bình quân 10-15%/năm. Năm 1967, toàn xã có khoảng 300 con trâu. Đàn lợn cũng tăng 10-15%/năm, chủ yếu ở các hộ gia đình xã viên. Đàn gia cầm duy trì 5.000-7.000 con (số liệu tính trên toàn xã).

Công tác trồng rừng, khoanh rừng, tu bổ và bảo vệ, chăm sóc rừng có chuyển biến. Phong trào trồng rừng diễn ra sôi nổi. Nạn đốt, chặt phá rừng giảm hơn trước.

Văn hóa, giáo dục, y tế có bước phát triển mạnh, phục vụ đắc lực cho nhiệm vụ chiến đấu, sản xuất và đời sống nhân dân. Năm 1967, tổng số học sinh ở cả 3 cấp (I, II, III) toàn xã có khoảng 100 em. Các khu trường học đều có đủ hàm hào trú ẩn

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.111.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000, tr.154.

cho học sinh và giáo viên. Tỷ lệ lên lớp và chuyển cấp bình quân hằng năm đạt trên 80%¹. Thực hiện chủ trương của tỉnh, dưới sự hướng dẫn của ngành giáo dục huyện Na Rì, cấp ủy, chính quyền xã đã chỉ đạo đưa giáo dục thực sự gắn chặt với hai nhiệm vụ chiến lược là phục vụ sản xuất và phục vụ chiến đấu.

Nhằm đẩy mạnh thực hiện nếp sống văn hóa, từ năm 1968, cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo, tổ chức cho nhân dân vùng đất Yến Lạc đẩy mạnh phong trào "3 dứt điểm" (3 công trình: Giếng nước, nhà tắm, hố xí 2 ngăn). Những hủ tục ma chay, cưới xin dần giảm bớt. Cán bộ y tế xã vượt qua khó khăn, bảo đảm chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân địa phương.

Công tác xây dựng Đảng được Đảng bộ xã xác định là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên và cấp bách, quyết định sự thành công của mọi nhiệm vụ. Dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy xã do đồng chí Lý Nguyên Làng làm Bí thư², cuộc vận động xây dựng "Chi bộ 4 tốt" đã được triển khai thực hiện từ giai đoạn trước, tiếp tục có chuyển biến khá, từng bước gắn chặt với thực hiện các nhiệm vụ chính trị và phong trào quần chúng trên địa bàn. Cấp ủy, chính quyền xã cải tiến phương pháp lãnh đạo, chỉ đạo, bảo đảm thực hiện hiệu quả nhiệm vụ vừa chiến đấu, vừa sản xuất và làm nghĩa vụ hậu phương. Nhân dân Yến Lạc gắn bó với Đảng, với chính quyền, tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng bộ xã.

Công tác xây dựng chính quyền, đoàn thể được Đảng bộ quan tâm, chú trọng. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, nhân dân

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.113.

² Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.254.

Yến Lạc đã tham gia bầu cử Hội đồng nhân dân xã vào các năm 1965 và năm 1967. Hội đồng nhân dân xã và Ủy ban Hành chính xã được củng cố qua các đợt bầu cử. Các đoàn thể quần chúng được kiện toàn, phát huy vai trò trong tập hợp quần chúng. Đoàn Thanh niên là cánh tay đắc lực của Đảng bộ, là lực lượng xung kích trong việc thực hiện các nhiệm vụ Đảng bộ giao. Trên vùng đất Yến Lạc, những năm 1966 - 1968, phong trào thanh niên "Ba sẵn sàng" phát triển với nhiều hình thức phong phú, sẵn sàng trong sản xuất và sẵn sàng chiến đấu. Thanh niên Yến Lạc đi đầu trong các phong trào làm phân bón, làm thủy lợi. Hưởng ứng lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh "Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng", nhiều thanh niên Yến Lạc hăng hái lên đường nhập ngũ. Cùng với phong trào "Ba sẵn sàng" của thanh niên, phong trào "Ba đảm đang" của phụ nữ Yến Lạc có bước phát triển mới. Phong trào thi đua cấy thẳng hàng, phong trào làm thủy lợi, phân bón, làm ruộng tăng sản,... được chị em hưởng ứng sôi nổi.

Là một phần của hậu phương lớn, Yến Lạc luôn hướng về miền Nam. Vì miền Nam ruột thịt, cùng quân dân toàn miền Bắc, cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân Yến Lạc luôn phấn đấu "Mỗi người làm việc bằng hai". Vì tiền tuyến kêu gọi "Thóc không thiếu một cân, quân không thiếu một người", năm 1966, hơn 20 thanh niên trong xã đã lên đường cầm súng chống Mỹ, cứu nước. Năm 1967, hơn 10 cán bộ, đảng viên, đoàn viên ưu tú tiếp tục xung phong lên đường giết giặc¹. Nhiều người trong số đó là con em vùng đất Yến Lạc. Mỗi người dân Yến Lạc đều nỗ lực hoàn thành tốt nhiệm vụ ở vị trí của mình.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.119.

Sau thất bại nặng nề trong cuộc Tổng tấn công và nổi dậy Tết Mậu Thân (1968) và trong cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc nước ta, ngày 31/3/1968, đế quốc Mỹ buộc phải tuyên bố ngừng ném bom miền Bắc Việt Nam từ vĩ tuyến 20 trở ra, kết thúc cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân lần thứ nhất đối với miền Bắc. Nhân dân các dân tộc Yến Lạc hân hoan trong chiến thắng, tiếp tục nỗ lực xây dựng hậu phương và chi viện cho tiền tuyến lớn miền Nam.

Trong niềm vui thắng lợi, tinh thần cảnh giác vẫn luôn được đề cao. Đảng bộ xã lãnh đạo thường xuyên kiểm tra các kế hoạch phòng chống gián điệp, biệt kích, phòng không nhân dân. Công tác trị an, nắm chắc diễn biến các loại đối tượng địa phương, trấn áp phản cách mạng, đập tan kịp thời những luận điệu phản tuyên truyền gây hoang mang trong nhân dân địa phương được coi trọng. Quần chúng Yến Lạc đã phát hiện nhiều đối tượng nghi vấn tố giác với cơ quan công an xử lý kịp thời.

Bước vào thập niên 70, thực hiện chủ trương của Trung ương Đảng và Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ba cuộc vận động chính trị lớn được phát động trên vùng đất Yến Lạc là: Vận động đẩy mạnh lao động sản xuất; Vận động phát huy dân chủ và tăng cường chế độ làm chủ tập thể của quần chúng xã viên ở nông thôn; Vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh. Cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc cùng đẩy lên phong trào thi đua học tập, công tác, lao động sản xuất, nhằm củng cố và phát triển kinh tế - xã hội.

Trong phát triển kinh tế, nông nghiệp vẫn được xác định là mặt trận hàng đầu. Đảng bộ xã đề ra chủ trương khuyến khích sản xuất, chỉ đạo sát sao từ khâu chăm sóc mạ (bón

phân, phun thuốc phòng trừ sâu bệnh cho mạ) đến khâu cấy (cấy giống mới đúng thời vụ, bảo đảm mật độ, chăm sóc đầy đủ, bón nhiều phân) và khâu thu hoạch. Các hợp tác xã tích cực áp dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật và nhiều biện pháp thâm canh tăng vụ. Nhờ đó, năng suất, sản lượng lúa tăng lên. Chăn nuôi cơ bản ổn định. Cơ sở chăn nuôi quốc doanh và tập thể bước đầu được củng cố. Nhưng công tác quy hoạch, xây dựng chuồng trại, nguồn thức ăn và giống chưa đáp ứng yêu cầu. Việc trồng rừng, bảo vệ rừng được duy trì.

Tiểu thủ công nghiệp chưa có bước chuyển biến rõ nét. Một số hộ dân vùng đất Yến Lạc sản xuất các sản phẩm thủ công truyền thống, quy mô nhỏ, phục vụ nhu cầu tiêu dùng gia đình. Hàng hóa cơ bản đáp ứng đủ nhu cầu thiết yếu của nhân dân. Nhiều mặt hàng quan trọng phục vụ cho sản xuất nông nghiệp như phân bón, thuốc trừ sâu... đã được đưa về các hợp tác xã mua bán, người dân Yến Lạc mua được một cách thuận lợi.

Hoạt động văn hóa, giáo dục, y tế có chuyển biến. Đảng bộ xã chỉ đạo các lĩnh vực văn hóa, giáo dục, y tế sắp xếp ổn định lại tổ chức, nâng cao chất lượng phục vụ các nhiệm vụ kinh tế, chính trị của xã, góp phần vào việc động viên quần chúng nhân dân lao động sản xuất và xây dựng con người mới. Là địa bàn trung tâm của Lương Hạ, vùng đất Yến Lạc gương mẫu, đi đầu trong thực hiện quy định và hướng dẫn của các cấp về xây dựng quy ước nếp sống mới văn minh, tiến bộ, thay thế cho tập tục cũ. Những hiệu quả tích cực của việc thực hiện quy ước nếp sống mới ở Yến Lạc lan tỏa ra các cộng đồng dân cư.

Trường lớp được củng cố và từng bước nâng cao chất lượng dạy học; đẩy mạnh phong trào thi đua "hai tốt", bảo đảm "Dù khó khăn đến đâu cũng phải tiếp tục thi đua dạy tốt

và học tốt" như lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Xã cử một cán bộ chuyên trách để duy trì và phát triển phong trào bổ túc văn hóa trên địa bàn.

Công tác vệ sinh phòng bệnh được tăng cường, dập tắt kịp thời các ổ bệnh truyền nhiễm. Cán bộ y tế xã phát huy vai trò, trách nhiệm trong việc khám, chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe nhân dân. Số y cụ trang bị cho y tế xã tăng lên. Người dân Yến Lạc được thụ hưởng những chuyển biến tích cực từ tuyến y tế cơ sở.

Bước vào năm 1972, trước nguy cơ phá sản của chiến lược Việt Nam hóa chiến tranh, cùng với âm mưu Mỹ hóa trở lại cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam, đế quốc Mỹ cho máy bay ném bom bắn phá một số nơi thuộc khu IV cũ. Ngày 16/4/1972, Nichxon chính thức tiến hành cuộc chiến tranh bằng không quân và hải quân phá hoại miền Bắc (lần thứ hai). Cuộc chiến tranh phá hoại lần thứ hai của Nichxon vượt xa cuộc chiến tranh phá hoại lần thứ nhất của Giônxon cả về quy mô, tốc độ, cường độ đánh phá, sử dụng các loại máy bay hiện đại nhất như B52, F111. Nhờ chuẩn bị trước và với tư thế luôn sẵn sàng chiến đấu, miền Bắc đã chủ động, kịp thời chống trả địch ngay từ trận đầu.

Dưới sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, trực tiếp là Huyện ủy Na Rì, Đảng bộ xã lãnh đạo nhân dân vùng đất Yến Lạc vừa chiến đấu chống chiến tranh phá hoại, vừa sản xuất. Chủ trương của Đảng bộ xã là: Bảo đảm đầy đủ các yêu cầu tuyển quân về số lượng và chất lượng; bảo đảm giao thông thông suốt trong mọi tình huống, tổ chức tốt công tác phòng không sơ tán; nỗ lực, quyết tâm giữ vững và phát triển mạnh sản xuất, bảo đảm đời sống nhân dân; tăng cường quản lý chặt

chế mọi mặt, triệt để tiết kiệm lao động, vật tư, tiền vốn tiêu dùng thời chiến; tận dụng và huy động mọi lực lượng lao động vào sản xuất, phục vụ chiến đấu và sẵn sàng chiến đấu.

Dưới sự chỉ đạo của Ban Chỉ huy Huyện đội Na Rì, Ban Chỉ huy Xã đội Lương Hạ tổ chức các trạm trinh sát để theo dõi hoạt động của máy bay địch, thông báo, báo động cho nhân dân khi có máy bay địch tới. Các đợt tập luyện báo động và hoạt động tổ chức diễn tập của huyện Na Rì được cấp ủy, chính quyền và nhân dân xã Lương Hạ, trong đó có nhân dân vùng đất Yến Lạc tích cực tham gia, hưởng ứng. Rút kinh nghiệm từ những năm chiến tranh phá hoại lần thứ nhất, quân dân Yến Lạc sẵn sàng về cả vật chất và tinh thần để chống lại chiến tranh phá hoại lần thứ hai.

Thất bại nặng nề đã buộc đế quốc Mỹ phải ngừng ném bom miền Bắc nước ta, từ vĩ tuyến 20 trở ra, kể từ 7 giờ sáng ngày 30/12/1972; đồng thời phái đoàn Mỹ trở lại cuộc đàm phán và ký kết Hiệp định Pa-ri về chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam (27/01/1973), cam kết tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhân dân Việt Nam. Hiệp định Pa-ri về Việt Nam được ký kết, quân Mỹ buộc phải rút khỏi nước ta, làm thay đổi so sánh lực lượng ở miền Nam có lợi cho cách mạng. Miền Bắc trở lại hòa bình. Nhân dân các dân tộc Yến Lạc cùng nhân dân toàn miền Bắc tiến hành khắc phục hậu quả chiến tranh, khôi phục và phát triển kinh tế - xã hội, ra sức chi viện cho tiền tuyến miền Nam.

Để nhiệm vụ khôi phục và phát triển kinh tế - xã hội, chi viện cho tiền tuyến miền Nam được thực hiện tốt, hệ thống chính trị địa phương luôn được củng cố, kiện toàn, nâng cao năng lực lãnh đạo, điều hành các mặt công tác.

Nghị quyết số 195/NQ-BCT ngày 06/3/1970 của Bộ Chính trị về cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh được triển khai sâu rộng. Nhận thức của cán bộ, đảng viên, quần chúng nhân dân Yến Lạc có sự chuyển biến, tuy chưa đều song đã có tiến bộ so với trước. Cán bộ, đảng viên nêu cao tinh thần cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu, khắc phục tư tưởng dao động, cầu an. Cán bộ trong cấp ủy, chính quyền xã luôn thể hiện bản lĩnh vững vàng, tinh thần trách nhiệm cao trong lãnh đạo, chỉ đạo, tăng cường chế độ làm chủ tập thể của quần chúng trên địa bàn xã, nhằm hoàn thành thắng lợi các nhiệm vụ xây dựng hậu phương.

Năm 1971, thực hiện Chỉ thị số 192-CT/TW ngày 26/10/1971 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về việc đưa những người không đủ tư cách đảng viên ra khỏi Đảng (trong cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh), xã Lương Hạ cùng các xã trong huyện Na Rì tiến hành thẩm tra, xét duyệt, loại trừ một số đảng viên không đủ tiêu chuẩn ra khỏi Đảng. Cán bộ, đảng viên Yến Lạc ủng hộ, hướng ứng tích cực cuộc thẩm tra. Qua xét duyệt, Huyện ủy Na Rì được đánh giá là có những chuyển biến rõ rệt. Kết quả đó có đóng góp của cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Yến Lạc.

Công tác xây dựng, củng cố chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể luôn được cấp ủy Đảng bộ Lương Hạ (đồng chí Bí thư Bế Hữu Thành)¹, quan tâm lãnh đạo.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.254.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, phong trào bảo vệ trị an, xây dựng địa bàn vững mạnh được thực hiện tốt. Xã có kế hoạch bảo vệ các mục tiêu trọng yếu. Để bảo đảm cho lực lượng dân quân trên địa bàn xã vừa sẵn sàng chiến đấu, vừa tham gia sản xuất, xây dựng và phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, Ban Chỉ huy quân sự xã tập trung củng cố, chấn chỉnh lại các tổ, đội dân quân phục vụ chiến đấu và chiến đấu theo hướng gọn, nhẹ, phù hợp với tình hình mới. Tỷ lệ dân quân trẻ, khỏe, có năng lực tăng lên.

Thực hiện chính sách hậu phương quân đội, Đảng bộ xã chỉ đạo chính quyền, đoàn thể và các ban ngành sắp xếp công ăn, việc làm cho các thân nhân liệt sỹ, thương binh, bộ đội phù hợp với hoàn cảnh, sức khỏe của từng người. Hiệu quả từ việc chấp hành chính sách hậu phương quân đội đã tác động tích cực đến công tác động viên tuyển quân, chi viện chiến trường. Những năm 1974 - 1975, sức người sức của mà vùng đất Yến Lạc nói riêng, Na Rì nói chung chi viện cho miền Nam ngoài yêu cầu phục vụ nhiệm vụ chiến đấu tiến tới Tổng tiến công và nổi dậy Xuân 1975, còn phục vụ nhiệm vụ xây dựng vùng giải phóng (trên các mặt quốc phòng, kinh tế, giao thông vận tải, văn hóa, giáo dục, y tế) và chuẩn bị cho nhiệm vụ tiếp quản vùng giải phóng sau khi chiến tranh kết thúc.

Công tác tuyển quân được thực hiện tốt, bảo đảm tiêu chuẩn, chỉ tiêu, đúng chính sách, nhanh, gọn. Quân nhân quê hương Yến Lạc luôn bảo đảm đủ sức khỏe và có phẩm chất chính trị tốt. Những người con Yến Lạc đã lên đường tòng quân, đi thanh niên xung phong làm nhiệm vụ chiến đấu và phục vụ chiến đấu, có mặt trên khắp các chiến trường, anh dũng hy sinh xương máu. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ,

nhiều thanh niên Yến Lạc lên đường tòng quân. Yến Lạc có thương binh và liệt sỹ trong cuộc kháng chiến chống Mỹ. Đóng góp của quân và dân Yến Lạc đã góp phần cùng quân, dân cả nước làm nên những thắng lợi lịch sử, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

Ngày 30/4/1975, tại Dinh Độc lập, Tổng thống Dương Văn Minh và toàn bộ nội các ngụy quyền Sài Gòn đã tuyên bố đầu hàng Quân giải phóng, khép lại Chiến dịch Hồ Chí Minh, làm nên đại thắng mùa Xuân năm 1975. Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước thắng lợi kết thúc 21 năm chiến đấu chống Mỹ và 30 năm chiến tranh giải phóng dân tộc, bảo vệ Tổ quốc từ sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945; chấm dứt ách thống trị của nghĩa thực dân, đế quốc. Trên cơ sở đó, hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước, thống nhất đất nước.

Thắng lợi đó có đóng góp to lớn của hậu phương miền Bắc. Bởi lẽ *"không thể nào có thắng lợi của sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước nếu không có miền Bắc xã hội chủ nghĩa"*¹. Yến Lạc là một phần của hậu phương miền Bắc anh hùng. Tổ chức Đảng và nhân dân các dân tộc Yến Lạc phấn khởi, tự hào đã góp phần xứng đáng vào thành quả cách mạng vĩ đại của cả nước.

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr.28-29.

Chương III

CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN VÀ NHÂN DÂN VÙNG ĐẤT YẾN LẠC THAM GIA XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC (1975 - 1986)

I. Thực hiện kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc (1975 - 1980)

Đại thắng mùa Xuân năm 1975 đã kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước kéo dài 21 năm của dân tộc ta. Miền Nam hoàn toàn giải phóng, đất nước thống nhất. Toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta chuyển sang thời kỳ mới - thời kỳ cả nước cùng thực hiện nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Cùng với nhân dân cả nước, nhân dân vùng đất Yến Lạc bắt tay vào phát triển kinh tế, xã hội với ý chí quyết tâm chiến thắng đói nghèo, lạc hậu, cùng cả nước đi lên.

Tháng 8/1975, hòa chung không khí phấn khởi mừng đất nước thống nhất, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ VII, nhiệm kỳ 1975 - 1977 được tổ chức. Trên cơ sở đánh giá những kết quả đạt được và hạn chế còn tồn tại trong 10 năm cùng miền Bắc thực hiện nhiệm vụ hậu phương kháng chiến, Đại hội đề ra phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ 1975 - 1977 cho toàn huyện là: Tập trung khôi phục và phát triển kinh tế, trong đó ưu tiên cho phát triển nông nghiệp; cải tổ lại hoạt động của các hợp tác xã để tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa; nhanh chóng ổn định đời sống nhân dân; bên cạnh đó

kiện toàn bộ máy tổ chức Đảng, chính quyền và các đoàn thể để nâng cao hiệu quả hoạt động¹. Phương hướng được Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ VII đề ra là cơ sở quan trọng cho Đảng bộ xã xây dựng chủ trương và chỉ đạo các mặt công tác trong những năm 1975 - 1977.

Để xây dựng và phát triển quê hương phải hoàn thành thống nhất đất nước về mặt nhà nước, mà Tổng tuyển cử bầu Quốc hội chung là yếu tố cốt lõi quyết định việc “chính thức hóa” sự nghiệp thống nhất Tổ quốc của nhân dân ta. Thực hiện Chỉ thị số 228-CT/TW ngày 03/01/1976 của Bộ Chính trị về việc lãnh đạo cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội, Đảng bộ, chính quyền xã đã lãnh đạo tuyên truyền, tổ chức cho nhân dân các dân tộc trong xã, trong đó có nhân dân Yến Lạc thực hiện quyền công dân. Ngày 25/4/1976, cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội chung của nước Việt Nam thống nhất được tổ chức. Trong không khí tung bừng, cùng hơn 20 triệu cử tri cả nước, với tư thế của người làm chủ quê hương, người dân Yến Lạc nô nức làm nghĩa vụ công dân, bầu những đại biểu xứng đáng vào cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất của nước Việt Nam độc lập, thống nhất.

Trong giai đoạn thực hiện nhiệm vụ xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội và chống Mỹ cứu nước, xã Lương Hạ nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng đã đạt được nhiều thành tích trên các mặt kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, với nền kinh tế mang nặng tính chất tự cung, tự cấp và cơ chế quản lý cũ nên bước vào thực hiện kế hoạch 5 năm (1976 -

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.10.

1980), vùng đất Yến Lạc vẫn là địa bàn nghèo, kinh tế chậm phát triển. Nhận thức rõ điều đó, cán bộ, đảng viên và nhân dân địa phương đã phát huy sức mạnh tập thể, vượt qua khó khăn, ra sức khắc phục những yếu kém, từng bước đạt được kết quả quan trọng trên nhiều lĩnh vực.

Trong tổ chức sản xuất, quản lý nông nghiệp, sau thời gian thực hiện nghị quyết Hội nghị lần thứ 19, lần thứ 20 và lần thứ 22 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về việc đưa nông nghiệp miền Bắc tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa, việc tổ chức lại sản xuất và cải tiến một bước quản lý nông nghiệp từ cơ sở đã được triển khai, những kết quả và kinh nghiệm bước đầu là tốt. Nền nông nghiệp từ sau khi hợp tác hóa đã có những biến đổi quan trọng. Sau năm 1975, công cuộc khôi phục và phát triển kinh tế, đẩy mạnh công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa trong cả nước đặt ra những yêu cầu to lớn về nông sản, lâm sản, đòi hỏi nông nghiệp và lâm nghiệp phải được tổ chức lại sản xuất và cải tiến một bước quản lý từ cơ sở theo hướng tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa. Đáp ứng đòi hỏi của thực tiễn, ngày 05/4/1976, Hội đồng Chính phủ ra Nghị quyết số 61-CP về cuộc vận động tổ chức lại sản xuất, cải tiến một bước quản lý nông nghiệp, lâm nghiệp từ cơ sở theo hướng tiến lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa, nhấn mạnh “Ở trung du, miền núi và những phố đồng bằng ven biển có diện tích đất trồng rừng, cuộc vận động tổ chức lại sản xuất và cải tiến quản lý phải gắn chặt nông nghiệp với lâm nghiệp”. Trên cơ sở chủ trương của Trung ương, ngày 08/6/1976, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái ban hành Nghị quyết số 46-NQ/BT “Về tiếp tục thực hiện cuộc vận động tổ chức lại sản

xuất, cải tiến quản lý nông nghiệp, lâm nghiệp từ cơ sở", chỉ đạo các huyện củng cố, cải tiến công tác quản lý trong các hợp tác xã nông nghiệp, đẩy mạnh sản xuất, mở rộng quy mô các hợp tác xã, xây dựng các hợp tác xã có quy mô toàn xã, hợp nhất các hợp tác xã có quy mô nhỏ, tăng nhanh sản lượng lương thực, thực phẩm và nguyên liệu đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của xã hội. Thực hiện chủ trương của Trung ương và tỉnh Bắc Thái, Huyện ủy Na Rì đã đề ra phương hướng củng cố phong trào hợp tác xã nông nghiệp; tập trung cán bộ giúp đỡ các hợp tác xã thanh quyết toán khóa sổ; tiến hành hợp nhất một số hợp tác xã quy mô nhỏ thành hợp tác xã lớn; thu hồi ruộng đất ngoài 5% đưa vào sản xuất, kinh doanh. Để thực hiện phương hướng đó, xã Lương Hạ nói chung và vùng đất Yến Lạc nói riêng được huyện Na Rì lựa chọn để làm điểm tổ chức lại sản xuất. Đến đầu năm 1977, Lương Hạ tổ chức được thêm 1 hợp tác xã quy mô toàn xã, là 1 trong 3 hợp tác xã mới của huyện Na Rì thời gian này (cùng với Hảo Nghĩa, Hữu Thác). Vùng đất Yến Lạc thực hiện thu hồi ruộng đất, đất bãi bị chiếm dụng ngoài ruộng 5% của xã viên để đưa vào hợp tác xã quản lý và kinh doanh. Hợp tác xã Bản Pò (Lương Hạ) thu hồi được 8,5 ha đưa vào sản xuất có hiệu quả, chấm dứt tình trạng xã viên làm ăn riêng lẻ. Bộ phận người Dao được vận động xuống sinh sống và lao động xen ghép vào hợp tác xã ở Lương Hạ¹. Nhiều chỉ tiêu sản xuất nông - lâm nghiệp đạt và vượt so với trước. Bằng biện pháp thâm canh, kết hợp với bố

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.12-21.

trí hợp lí cơ cấu cây trồng và bảo đảm các biện pháp kỹ thuật, sản xuất nông nghiệp ở Yến Lạc đã có bước phát triển mới.

Trong 5 năm 1976 - 1980, sản xuất nông nghiệp gặp phải nhiều bất lợi về thời tiết. Đầu năm 1977, rét đậm kéo dài làm ảnh hưởng đến sự sinh trưởng của cây trồng, vật nuôi. Với tinh thần quyết tâm, áp dụng các hình thức kỹ thuật gieo trồng mới, phát động quần chúng làm phân bón, thủy lợi, và thực hiện nghiêm túc chủ trương của các cấp lãnh đạo, vùng đất Yến Lạc bảo đảm hoàn thành một số nội dung kế hoạch đề ra trong sản xuất nông nghiệp. Các giống lúa mới được đưa vào sản xuất. Diện tích cây công nghiệp ngắn ngày, các loại rau, đậu, đỗ duy trì ổn định. Năng suất lúa được nâng lên. Lương Hạ là 1 trong 6 xã của huyện Na Rì đạt năng suất 17-18 tạ/ha¹. Thành tích đó có phần đóng góp quan trọng của cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Yến Lạc.

Hợp tác xã trên địa bàn Yến Lạc có đàn trâu tập thể và bước đầu đẩy mạnh chăn nuôi trâu sinh sản. Tuy vậy, tình trạng thả rông trâu vẫn còn phổ biến, công tác thú y, tiêm phòng, bảo đảm vệ sinh chưa được coi trọng. Hệ thống chuồng trại chưa được kiến cố hóa. Lợn chủ yếu được chăn nuôi theo hộ gia đình, bình quân mỗi hộ nuôi trên 3 con lợn. Lợn sinh trưởng chậm vì giống chưa tốt. Năm 1976, hợp tác xã Bình Minh được huyện hỗ trợ xây dựng trại lợn nái, nhập thêm giống lợn Móng Cái về để cải tạo tầm vóc đàn lợn². Tuy nhiên, điều kiện cơ sở vật chất không bảo đảm, giống còn ít và người

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.21.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.17.

chăn nuôi thiếu kinh nghiệm nên sản xuất không đạt hiệu quả cao. Chăn nuôi ngựa, dê được duy trì.

Trong những năm 1976 - 1980, Đảng bộ xã tập trung chỉ đạo phát triển nghề rừng. Lúc này, nghề rừng có vị trí quan trọng trong cơ cấu kinh tế địa phương. Các chủ trương, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền Lương Hạ về phát triển nghề rừng được người dân Yến Lạc chấp hành, hướng ứng tích cực. Tuy nhiên, công tác trồng rừng diễn ra chậm chạp do lâm trường quốc doanh chưa được thành lập. Đi đôi với việc trồng rừng là công tác khoanh nuôi, bảo vệ rừng. Đội lâm nghiệp quốc doanh ở Khuổi Nần đã tổ chức khoanh nuôi được trên 800 ha rừng¹.

Cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo đẩy mạnh cải tạo đường giao thông và mở nhiều con đường mới. Phong trào làm đường nông thôn diễn ra sôi nổi. Tuyến đường Yến Lạc - Vũ Loan hoàn thành được 50% khối lượng với việc huy động ngày công lao động của nhân dân. Tuyến đường từ Yến Lạc đến đỉnh Đèo Giàng (xã Lãng Ngâm, huyện Ngân Sơn) được mở, tạo thuận lợi cho người dân đi lại, trao đổi².

Cùng với lãnh đạo phát triển kinh tế, Đảng bộ xã chú trọng chỉ đạo phát triển văn hóa - xã hội.

Trên vùng đất Yến Lạc, cơ sở vật chất các trường học được củng cố, nâng cấp. Đội ngũ giáo viên các cấp được bổ sung về số lượng và nâng cao về chất lượng. Con em đồng bào các

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.25.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.25-26.

dân tộc Yến Lạc ở độ tuổi đi học đều có điều kiện cấp sách đến trường. Khắc phục khó khăn, các nhà trường trên địa bàn hoàn thành chương trình kế hoạch giảng dạy và tổ chức tốt các kỳ thi tốt nghiệp cuối cấp. Ngoài việc học văn hóa, học sinh còn tham gia phong trào lao động sản xuất như trồng sắn, trồng cây ăn quả, trồng cây lấy gỗ,... do các nhà trường tổ chức.

Việc bảo đảm sức khỏe cho người dân được quan tâm. Người dân Yến Lạc được tiêm phòng một số bệnh. Bệnh cúm, tả, lỵ được dập tắt khi mới phát sinh. Một số hợp tác xã trên địa bàn thành lập được nhà trẻ.

Tháng 11/1977, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ VIII, nhiệm kỳ 1977 - 1979 được tổ chức. Đại hội thông qua phương hướng, nhiệm vụ chung cho nhiệm kỳ 1977 - 1979 là: (1) Ra sức phát triển sản xuất nông, lâm nghiệp toàn diện mạnh mẽ, vững chắc theo hướng tổ chức lại sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa; Đẩy mạnh sản xuất công nghiệp địa phương nhằm phục vụ nông nghiệp và góp phần vào việc phát triển kinh tế chung; (2) Để xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật, trước mắt cần phấn đấu thành lập một đội xây dựng cơ bản từ 100 đến 150 người để đảm nhiệm những công trình xây dựng của huyện; Phát triển mạnh mẽ đường giao thông, củng cố hệ thống bưu điện, phúc lợi công cộng như trường học, trụ sở, trạm xá...; (3) Thực hiện công tác lưu thông phân phối, đẩy mạnh thu mua hàng hóa địa phương và xuất khẩu, phấn đấu tăng thu, giảm chi; nâng cao chất lượng hoạt động của ngành giáo dục, văn hóa, y tế, thể thao; khoa học - kỹ thuật nhằm phục vụ 3 mục tiêu cách mạng; (4) Phát huy hiệu lực của chính quyền chỉ đạo quản lý kinh tế, văn hóa, giữ vững an ninh chính trị và trật tự xã hội, tăng

cường công tác quân sự địa phương; Phát động cao trào cách mạng sôi nổi, mạnh mẽ, liên tục, đều khắp; phát huy quyền làm chủ tập thể của quần chúng nhân dân trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội¹. Chủ trương của Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ VIII là cơ sở và động lực quan trọng để cấp ủy và nhân dân Yến Lạc cùng toàn xã Lương Hạ vươn lên mạnh mẽ trong những năm cuối thập niên 70.

Trong những năm cuối thập niên 70, khi nhân dân vùng đất Yến Lạc đang cùng nhân dân toàn xã Lương Hạ nỗ lực phát triển sản xuất, thì chủ nghĩa bá quyền - bành trướng trong giới cầm quyền Trung Quốc có động thái ủng hộ Khơ me đỏ, sau đó có những hành động khiêu khích, chống phá, xâm lấn và cô lập Việt Nam. Thực hiện Chỉ thị của Huyện ủy Na Rì, cấp ủy, chính quyền xã đã tổ chức giáo dục cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc phải thường xuyên đề cao cảnh giác, quản lý chặt chẽ hộ khẩu, kiểm soát chặt chẽ đối với người lạ mặt, kịp thời đập tan mọi âm mưu phá hoại của địch. Cùng với đó, xã tiến hành củng cố dân quân du kích, củng cố Ban Chỉ huy xã đội. Những nỗ lực của cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Yến Lạc bảo đảm thường xuyên sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu thắng lợi trong mọi tình huống.

Ngày 17/02/1979, Trung Quốc phát động cuộc chiến tranh xâm lược trên toàn tuyến biên giới phía Bắc. Quân và dân ta, trực tiếp là quân dân 6 tỉnh biên giới phía Bắc đã đứng lên chiến đấu ngoan cường để bảo vệ sự toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc. Chấp hành chủ trương của Trung ương Đảng, tỉnh Bắc

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.19.

Thái trở thành hậu phương trực tiếp cho mặt trận Cao Bằng và Lạng Sơn. Yến Lạc là một phần của hậu phương đó. Thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy Na Rì, Yến Lạc đã làm tốt vai trò của hậu phương kháng chiến, chi viện lương thực, thực phẩm, chiến sỹ cho các mặt trận, đồng thời góp phần giải quyết tốt công tác ổn định cuộc sống cho đồng bào tản cư. Để tránh thương vong do cuộc chiến gây ra, đồng bào các dân tộc sống ở khu vực biên giới đã sơ tán về các địa bàn phía Nam, trong đó có huyện Na Rì. Với tinh thần tương thân tương ái, nhân dân các dân tộc Yến Lạc chung tay góp sức dựng nhà cho đồng bào sơ tán và ủng hộ về lương thực, chăn chiếu, sách vở. Không chỉ ủng hộ, giúp đỡ đồng bào sơ tán đến địa phương, hưởng ứng chiến dịch ủng hộ đồng bào Cao Bằng do tỉnh Bắc Thái phát động, nhân dân Yến Lạc ủng hộ nhiều thóc, ngô giống, tiền mặt,... Lương Hạ (Yến Lạc ngày nay) là 1 trong 8 đơn vị có phong trào ủng hộ điển hình của huyện Na Rì (cùng với Cường Lợi, Lương Hạ, Xuân Dương, Kim Lư, Vũ Loan, Lam Sơn, Cư Lễ và cơ quan Huyện ủy)¹. Người dân Yến Lạc tự hào góp sức mình vào thành tích đó của xã Lương Hạ.

Cấp ủy, chính quyền xã ra sức động viên sức người sức của cùng đồng bào cả nước đập tan cuộc chiến tranh xâm lược ở biên giới phía Bắc của Tổ quốc. Đông đảo thanh niên vùng đất Yến Lạc đã lên đường nhập ngũ, trực tiếp chiến đấu, anh dũng hy sinh vì sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Những hy sinh đó đã góp phần làm nên thắng lợi chung của dân tộc. Sau những thất bại liên tiếp và trước sự phản đối mạnh mẽ của dư luận quốc tế cũng như nhân dân trong nước, tháng 3/1979, phía Trung

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.30.

Quốc buộc phải rút quân về nước, kết thúc cuộc chiến xâm phạm lãnh thổ Việt Nam.

Sau khi phía Trung Quốc rút quân, cán bộ, đảng viên và nhân dân vùng đất Yến Lạc xác định không lơ là, chủ quan, mất cảnh giác. Nhiệm vụ của cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc là đẩy mạnh phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, nâng cao cảnh giác đối với âm mưu thâm độc của các thế lực thù địch; tin tưởng vào đường lối và sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, từ đó tích cực củng cố lực lượng chính trị, lực lượng dân quân, công an phổ, sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến đấu trong mọi tình huống.

Để thực hiện tốt những nhiệm vụ đó, hệ thống chính trị cấp xã, trước hết là tổ chức Đảng địa phương phải đủ mạnh. Dưới sự lãnh đạo của các thế hệ Bí thư Đảng ủy Lý Nguyên Làng (Bí thư Đảng ủy giai đoạn 1977 - 1978), Nông Văn Tiêu (Bí thư Đảng ủy giai đoạn 1979 - 1980), công tác xây dựng tổ chức cơ sở đảng được coi trọng và duy trì thường xuyên.

Ngày 05/9/1977, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Thông tri số 22 TT/TW về tăng cường chỉ đạo việc đưa ra khỏi Đảng những người không đủ tư cách đảng viên. Năm 1979, Ban Bí thư tiếp tục ban hành Chỉ thị số 72-CT/TW về “Kiểm điểm tư cách đảng viên theo nội dung tự phê ra quần chúng” và Thông tri số 91-TT/TW hướng dẫn việc tiến hành đợt tự phê bình và phê bình theo Chỉ thị số 72-CT/TW. Quán triệt chủ trương của Trung ương Đảng, Đảng bộ xã trải qua các thế hệ bí thư Lý Nguyên Làng, Nông Văn Tiêu¹, đã tiến

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.254.

hành củng cố tổ chức đảng, quán triệt nhiệm vụ mới. Đây là lần đầu tiên từ sau ngày giải phóng, Đảng bộ xã tiến hành vận động chính đồn Đảng sâu rộng tới quần chúng, tạo điều kiện để tổ chức cơ sở Đảng gần dân hơn. Sau chính đồn, cán bộ, đảng viên có chuyển biến rõ rệt trong nhận thức tư tưởng và hành động.

Việc phân loại, phát thẻ đảng viên theo Chỉ thị số 83-CT/TW ngày 26/11/1979 của Ban Bí thư Trung ương Đảng được thực hiện tốt. Chế độ sinh hoạt của cấp ủy đi vào nề nếp. Nội dung sinh hoạt được cấp ủy chuẩn bị chu đáo, phát huy trí tuệ của tập thể và tinh thần đoàn kết nhất trí trong tổ chức đảng.

Trong xây dựng hệ thống chính quyền, năm 1979, Đảng bộ xã đã lãnh đạo nhân dân chuẩn bị và tổ chức bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp (xã, huyện). Để cuộc bầu cử diễn ra tốt đẹp, xã đã tổ chức học tập cho cử tri, niêm yết cử tri và ứng cử viên hai cấp. Đảng ủy xã chỉ đạo Hội đồng bầu cử phối hợp cùng giáo viên và lực lượng học sinh, thanh niên Yến Lạc tổ chức cổ động, làm cho công tác bầu cử trở nên sôi nổi. Cuộc bầu cử thành công với tỷ lệ cử tri đi bầu cao.

Sau bầu cử, Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã được kiện toàn. Ủy ban nhân dân xã do đồng chí Hoàng Ký Loòng¹ giữ chức vụ Chủ tịch, đã tập trung điều hành, tổ chức thực hiện các mục tiêu kinh tế - xã hội trên địa bàn.

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội đã ra sức tập hợp quần chúng, xây dựng các phong trào cách mạng của quần chúng. Đoàn Thanh niên xã nêu cao tinh thần “Sống

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.255.

chiến đấu, lao động và học tập theo gương Bác Hồ vĩ đại”, đẩy mạnh việc giáo dục và tập hợp mọi lực lượng tuổi trẻ, đi đầu trong các phong trào “tình nguyện vượt mức kế hoạch Nhà nước”, phong trào 3 xung kích, sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Hội Liên hiệp Phụ nữ phát động chị em tham gia: “Phong trào phụ nữ mới xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”, phong trào “Học tập và làm theo tấm gương liệt sỹ Nguyễn Thị Hồng Chiên”.

Bước vào năm 1980, cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc thi đua sôi nổi chào mừng Đại hội Đảng bộ huyện. Tháng 01/1980, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ IX, nhiệm kỳ 1980 - 1982 được tổ chức. Trên cơ sở đánh giá những kết quả đạt được và hạn chế còn tồn tại trong nhiệm kỳ trước, Đại hội xác định phương hướng và nhiệm vụ cho nhiệm kỳ 1980 - 1982 mà tổ chức Đảng và nhân dân trong toàn huyện cần phấn đấu là: Đẩy mạnh thâm canh tăng vụ lúa mùa, mở rộng diện tích cây lương thực, đảm bảo tự túc lương thực để phát huy nghề rừng, chăn nuôi, cây công nghiệp (thuốc lá, đậu tương, lạc)¹. Nghị quyết Đại hội là định hướng quan trọng để cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc cùng nhân dân trong huyện vững bước vào thập niên 80 với nhiều đổi mới.

II. Phát triển kinh tế - xã hội, ổn định đời sống nhân dân, chuẩn bị điều kiện cho việc thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (1981 - 1986)

Những năm đầu thập niên 80, cùng nhân dân cả nước, nhân dân các dân tộc Yến Lạc bước vào giai đoạn tiếp theo của

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.35.

chặng đường xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, đánh dấu bằng Kế hoạch Nhà nước 5 năm (1981 - 1985). Dưới sự lãnh đạo của tổ chức cơ sở Đảng do đồng chí Hoàng Ngọc Sáng làm Bí thư, cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc đoàn kết một lòng, phấn đấu thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị trên quê hương.

Năm 1981, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 100-CT/TW ngày 13/01/1981 về “Cải tiến công tác khoán, mở rộng khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động trong hợp tác xã nông nghiệp”. Đây là một bước thay đổi từ hình thức khoán việc sang hình thức khoán sản phẩm, từ hình thức khoán tập thể sang hình thức khoán theo nhóm và người lao động (thực chất là khoán theo hộ gia đình). Triển khai Chỉ thị số 100-CT/TW của Ban Bí thư, ngày 16/6/1981, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái ban hành Chỉ thị số 06-CT/BT về phương hướng, chủ trương khoán sản phẩm trong thời gian tới, trong đó nêu rõ: (1) Tất cả các hợp tác xã dù áp dụng hình thức khoán việc hay khoán sản phẩm đều phải không ngừng nâng cao cải tiến và hoàn chỉnh công tác khoán; (2) Khoán sản phẩm phải gắn liền với việc củng cố, hoàn thiện quan hệ sản xuất ở nông thôn; (3) Đối với vùng núi, chủ trương khoán sản phẩm theo hướng: Các huyện đã làm thí điểm khoán sản phẩm nay kịp thời rút kinh nghiệm cho mở ra toàn bộ diện tích; các huyện chưa làm thí điểm thì khẩn trương chỉ đạo điểm rồi mở rộng diện khoán sản phẩm. Chống tư tưởng chần chừ, ngại khó; bố trí cán bộ nắm chắc các điểm để đưa phong trào từng bước đi lên.

Thực hiện chủ trương của các cấp ủy Đảng, cấp ủy, chính quyền và Ban Chủ nhiệm các hợp tác xã trên địa bàn Yến Lạc tham gia nhiều hội nghị do Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì triệu tập, nghe phổ biến chủ trương và hướng dẫn việc khoán sản phẩm đến nhóm và người lao động. Hợp tác xã Bản Pò được huyện chọn thí điểm để lấy kinh nghiệm nhân ra diện rộng. Huyện ủy thường xuyên cử cán bộ xuống tận các hợp tác xã phổ biến và hướng dẫn việc khoán theo đúng chủ trương của Trung ương Đảng. Trước cơ chế khoán mới, cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc nhận thức rõ: Mục đích thực hiện cơ chế khoán mới là bảo đảm phát triển sản xuất và nâng cao hiệu quả kinh tế trên cơ sở lôi cuốn được mọi người hăng hái lao động, kích thích tăng năng suất lao động, sử dụng tốt đất đai và các cơ sở vật chất - kỹ thuật hiện có, áp dụng tiến bộ kỹ thuật, tiết kiệm chi phí sản xuất; củng cố và tăng cường quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa ở nông thôn; không ngừng nâng cao thu nhập và đời sống xã viên. Từ nhận thức đúng đắn đó, các hợp tác xã ở Yến Lạc nhanh chóng tiến hành thống kê lại số lượng ruộng đất, công cụ sản xuất và trâu, bò, kiện toàn lại đội ngũ cán bộ, củng cố công tác sổ sách quyết toán để tiến hành khoán "5 khâu 3 việc" cho xã viên. Tuy nhiên, do lần đầu thực hiện nên các hợp tác xã còn lúng túng trong việc điều hành, tổ chức sản xuất, bình xét năng suất, sản lượng, xã viên chưa hoàn toàn tin tưởng vào cơ chế mới nên kết quả đạt được không cao. Tháng 11/1982, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì họp đánh giá tình hình sản xuất nông nghiệp và phong trào hợp tác xã trong 2 năm 1981 - 1982 và phương hướng sửa khoán sản phẩm cho phù hợp với tình hình địa phương. Trên

cơ sở phân tích những thành tích đạt được và hạn chế còn tồn tại, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện đã ban hành Nghị quyết số 07-NQ/HU về việc hoàn thiện khoán sản phẩm trong hợp tác xã nông nghiệp, trong đó nhấn mạnh đến các giải pháp để sửa khoán sản phẩm nhằm củng cố các hợp tác xã¹.

Thực hiện Nghị quyết số 07-NQ/HU của Huyện ủy, cấp ủy, chính quyền xã đã lãnh đạo, chỉ đạo tiến hành tổng kết, kiểm tra từng hợp tác xã để phân loại. Những hợp tác xã làm sai nhiều, nhất là để xảy ra tình trạng tranh chấp ruộng đất ông cha thì giải quyết triệt để. Những hợp tác xã khoán thấp hơn thực tế, không đúng hướng dẫn của Ủy ban Nông nghiệp huyện thì tiến hành khoán lại, lấy sản lượng bình quân 3 năm tăng thêm 5-10% để giao khoán, bảo đảm công bằng, dân chủ, đảm bảo 3 lợi ích. Cùng toàn xã, hợp tác xã ở Yến Lạc tiến hành xây dựng kế hoạch sản xuất toàn diện, tổ chức khoán cả trồng trọt, chăn nuôi và nghề rừng; giao ruộng đất theo lao động quy đổi của ngành trồng trọt, còn các lao động khác thì giao một phần để tăng thu nhập cho gia đình, không giao ruộng đất theo nhân khẩu. Khi giao, các hợp tác xã ở Yến Lạc đều chiếu cố gia đình neo đơn, gia đình đông con, gia đình cán bộ, gia đình bộ đội, thương binh liệt sỹ. Đối với đất rừng, các hợp tác xã cũng có kế hoạch giao từng bước cho từng hộ gia đình để bảo vệ, tu bổ, trồng rừng, tận dụng hết lao động mở thêm nghề phụ. Theo hướng dẫn của Ủy ban Nông nghiệp huyện Na Rì, các hợp tác xã ở Yến Lạc xây dựng phương án phân chia, phân phối. Để đạt được những kết quả đó, từng cán

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.44-45.

bộ, đảng viên Yến Lạc nhận thức rõ tầm quan trọng và cấp thiết của việc sửa khoán, không ngại khó, ngại khổ, không chần chừ, do dự, thiếu tích cực hoặc buông lỏng cho Ban Quản trị. Sức chiến đấu và tinh thần đoàn kết trong đội ngũ cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc được tăng cường.

Năm 1983, thời tiết rất khắc nghiệt, ảnh hưởng lớn đến sinh trưởng và phát triển của cây trồng. Người nông dân Yến Lạc vẫn đồng lòng, chung tay khắc phục khó khăn, bảo đảm gieo trồng và chăm sóc trên những diện tích đã cày cấy, thu hoạch vụ mùa theo đúng kế hoạch. Sản lượng cây trồng tăng lên so với các năm trước. Việc thực hiện rộng rãi phương thức khoán sản phẩm cuối cùng đến nhóm và người lao động đã góp phần quan trọng tạo nên bước phát triển của sản xuất nông nghiệp, mở ra phương hướng đúng cho việc củng cố quan hệ kinh tế mới ở Yến Lạc.

Trong chăn nuôi, đàn gia súc cơ bản ổn định, bảo đảm sức kéo trong sản xuất nông nghiệp và vận tải. Đàn lợn được quan tâm và đầu tư vốn, nhận được sự trợ giúp tích cực từ các trại giống của huyện, tận dụng chế độ khuyến khích của Huyện ủy về chăn nuôi quốc doanh, tập thể và hộ gia đình. Kỹ thuật chăn nuôi đã được chú trọng, nhưng khâu thực hiện chưa thật bảo đảm, nên sức sống và sinh sản của lợn yếu, tăng trọng chậm so với chăn nuôi gia đình. Các đàn gia súc lớn như bò, trâu, ngựa có sự phát triển, nhưng không nhiều. Chăn nuôi gia cầm (gà, vịt, ngan, ngỗng) góp phần giải quyết thực phẩm, cải thiện đời sống của cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc.

Trong lâm nghiệp, năm 1981 là năm tổng kết chặng đường 20 năm trồng cây gây rừng, cấp ủy, chính quyền xã đã

thắng thắn nhìn nhận, đánh giá đúng mức mặt mạnh và những yếu kém tồn tại của lâm nghiệp, rút ra bài học kinh nghiệm. Từ đó, tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo nhân dân tiếp tục thực hiện kế hoạch trồng rừng. Trên địa bàn Yến Lạc, một số hộ vừa trồng rừng vừa làm nông nghiệp. Công tác giao khoán rừng, đất rừng cho tập thể và hộ gia đình quản lý kinh doanh được đẩy mạnh, thực hiện sâu rộng khi Ban Bí thư Trung ương ra chỉ thị về giao đất, giao rừng đến hộ nông dân (29/01/1985). Người dân Yến Lạc phấn khởi với những khởi sắc của lâm nghiệp được tạo nên từ việc giao đất, giao rừng.

Việc thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa V (6/1985) về giá - lương - tiền; Nghị quyết số 28 của Bộ Chính trị về bù giá vào lương được cấp ủy, chính quyền xã quan tâm chỉ đạo. Người dân Yến Lạc tích cực hưởng ứng việc tổ chức lại sản xuất, điều chỉnh lại định mức lao động, bố trí lại lực lượng lao động, sắp xếp lại bộ máy điều hành. Tuy nhiên, thời gian đầu, Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa V về giá - lương - tiền và Nghị quyết số 28 của Bộ Chính trị về bù giá vào lương chưa mang lại sự chuyển biến rõ nét trong sản xuất kinh doanh ở địa phương.

Xây dựng cơ bản có những tiến bộ nhất định. Đảng bộ xã chỉ đạo tiến hành làm mới, tu bổ, sửa chữa các tuyến đường liên xã, tạo thành mạng lưới giao thông kết nối với các xã lân cận. Đường liên thôn cũng được cải tạo thuận lợi cho giao thông và sản xuất kinh doanh, thúc đẩy kinh tế phát triển. Tuy nhiên, trong những năm đầu thập niên 80, chuyển biến trong xây dựng cơ sở vật chất, hạ tầng nông thôn chưa đáp ứng được ở mức cao

yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, nhất là yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội trên một địa bàn trung tâm của huyện.

Hạ tầng thủy lợi được quan tâm đầu tư. Trong những năm 1983 - 1984, hạn hán kéo dài, cấp ủy, chính quyền chỉ đạo cán bộ, nhân dân trong xã hưởng ứng phong trào làm thủy lợi, làm được nhiều công trình thủy lợi lớn nhỏ. Trong đó, có nhiều công trình thủy lợi của vùng đất Yến Lạc.

Giáo dục, y tế và các mặt công tác xã hội được quan tâm. Trong giáo dục, cấp ủy, chính quyền xã chỉ đạo tập trung vào vấn đề xây dựng nền văn hóa mới, con người mới. Các hợp tác xã, trường học đều có tổ văn nghệ, có phong trào đọc sách báo. Người dân Yến Lạc đi đầu trong xây dựng nền văn hóa mới. Mạng lưới y tế tiếp tục được củng cố. Trạm Y tế xã hoạt động đều đặn, đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe cho nhân dân địa phương. Hằng năm, Trạm Y tế tổ chức tiêm phòng tả cho toàn dân, tiêm phòng bại liệt cho trẻ em trong độ tuổi. Trạm tổ chức thực hiện phong trào sinh đẻ có kế hoạch, phòng chống các bệnh dịch, kết hợp y học hiện đại với y học cổ truyền trong chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Sau chiến tranh biên giới, tình hình an ninh chính trị có nhiều phức tạp. Dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Ban Chấp hành Đảng bộ huyện, Đảng ủy xã đã bám sát Nghị quyết số 03-NQ/BCT ngày 25/10/1982 của Bộ Chính trị về chống chiến tranh phá hoại nhiều mặt của kẻ thù sau cuộc chiến tranh bảo vệ biên giới phía Bắc. Để bảo đảm trị an xã hội, cấp ủy, chính quyền xã đã chỉ đạo củng cố các đoàn thể quần chúng. Phong trào Toàn dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc được xây dựng rộng khắp. Công tác động viên tuyển quân được bảo đảm. Thanh niên Yến Lạc chấp hành nghiêm túc nghĩa vụ quân sự,

góp phần đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Lực lượng dân quân thường xuyên được củng cố, bảo đảm số lượng dân quân luôn chiếm khoảng 15% dân số trong xã. Đơn vị dân quân xã được trang bị vũ khí và thường xuyên tham gia huấn luyện, nâng cao hiệu quả sẵn sàng chiến đấu.

Công tác bảo đảm an ninh được chú trọng với nhiều hoạt động như đăng kí tạm trú, tạm vắng, giải quyết kịp thời đơn thư tố cáo, khiếu nại của nhân dân, dẹp các vụ gây rối trị an. Nghị quyết số 03-NQ/BCT của Bộ Chính trị và Chỉ thị số 128-CT/HĐBT của Hội đồng Bộ trưởng về tăng cường công tác an ninh trong hình thức mới được triển khai hiệu quả. Công an xã thường xuyên rà soát, nắm chắc các đối tượng, đấu tranh kiên quyết với các phần tử chống đối, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn.

Tháng 12/1982, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ X, nhiệm kỳ 1983 - 1986 được tổ chức. Đại hội đề ra phương hướng, nhiệm vụ, mục tiêu cụ thể của nhiệm kỳ 1983 - 1986, trọng tâm là công tác sửa sai khoán sản phẩm trong nông nghiệp nhằm củng cố phong trào hợp tác xã, đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng để nâng cao trình độ, năng lực cho đội ngũ cán bộ, đảng viên¹. Quán triệt chủ trương của Đại hội Đảng bộ huyện, cán bộ, nhân dân Yến Lạc nỗ lực phát triển kinh tế, ổn định các mặt đời sống xã hội.

Trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, Đảng bộ xã Lương Hạ từng bước trưởng thành. Trong những

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.47.

năm đầu thập niên 80, dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy do các thế hệ bí thư Hoàng Ngọc Sáng (Bí thư Đảng ủy 1980 - 1982), Vi Văn Hưng (Bí thư Đảng ủy 1982 - 1985), Lưu Thanh Sơn (Bí thư Đảng ủy 1985 - 1986) lãnh đạo, Đảng bộ xã Lương Hạ tiếp tục nâng cao chất lượng tổ chức cơ sở Đảng và đảng viên, tiến hành học tập Nghị quyết Trung ương 4 khóa V. Với sự hướng dẫn của Đảng bộ huyện Na Rì, Đảng bộ xã Lương Hạ đã đề ra kế hoạch chỉ đạo, củng cố và phát động trong toàn Đảng bộ phong trào thi đua, phấn đấu trở thành chi - đảng bộ trong sạch vững mạnh.

Công tác cán bộ được Đảng bộ coi trọng. Nghị quyết Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa V và Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 28/10/1983 của Ban Bí thư về chính sách xử lý đối với cán bộ, đảng viên sai lầm được thực hiện tốt. Các trường hợp vi phạm bị xử lý. Công tác phát triển đảng viên được duy trì.

Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã thực hiện tốt chức năng của mình. Triển khai Chỉ thị số 36/CT-TW ngày 06/02/1984 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Đảng bộ xã lãnh đạo cán bộ và nhân dân trên địa bàn tham gia cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân hai cấp, xã và huyện. Sau đó, Đảng bộ lãnh đạo Hội đồng nhân dân xã kiện toàn Ủy ban nhân dân. Ủy ban nhân dân xã do các đồng chí Lý Văn Nông (Chủ tịch Ủy ban nhân dân giai đoạn 1980 - 1982), Lưu Thanh Sơn (Chủ tịch Ủy ban nhân dân giai đoạn 1982 - 1985) giữ chức vụ Chủ tịch¹.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022, tr.255.

Mặt trận Tổ quốc xã phát huy vai trò trong việc tăng cường đoàn kết các dân tộc; đoàn kết quân dân. Đồng thời, vận động nhân dân Yến Lạc phát huy quyền làm chủ tập thể, tham gia xây dựng, củng cố chính quyền, tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh xã củng cố lại tổ chức, vận động, tổ chức thanh niên làm thủy lợi, làm đường giao thông. Hội Liên hiệp Phụ nữ xã vận động chị em làm tốt chức năng người mẹ, người vợ đảm đang, hăng hái thi đua lao động sản xuất; đẩy mạnh phong trào chăn nuôi trong gia đình, gửi tiền tiết kiệm. Hoạt động của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể đã tập hợp được lực lượng quần chúng xã Lương Hạ, trong đó có quần chúng vùng đất Yến Lạc, tạo nên sức mạnh tổng hợp, củng cố khối đoàn kết toàn dân; thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ xây dựng Đảng, chính quyền và hệ thống chính trị.

Hệ thống chính trị vững mạnh là điều kiện quan trọng để thực hiện thành công các nhiệm vụ chính trị, mà trước hết là phát triển kinh tế - xã hội. Năm 1984, đã trải qua tiến hành khoán nhưng hợp tác xã ở Yến Lạc vẫn còn nhiều lúng túng, sửa khoán chậm, không làm được kéo thu nộp sản phẩm. Đây cũng là hạn chế chung của việc thực hiện khoán ở Na Rì thời gian này. Trước tình hình đó, ngày 15/11/1984, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì ban hành Nghị quyết số 53-NQ/HU về việc tiếp tục hoàn chỉnh công tác khoán sản phẩm cuối cùng đến nhóm và người lao động trong hợp tác xã sản xuất nông nghiệp. Thực hiện Nghị quyết của Huyện ủy, hợp tác xã ở Yến Lạc tập trung thực hiện các giải pháp củng cố việc khoán sản phẩm trong những năm 1984 - 1985. Hợp tác xã tiến hành

chấn chỉnh lại các định mức lao động; tiêu chuẩn tính công, sản lượng giao khoán cho phù hợp với địa bàn trung tâm huyện; chấn chỉnh lại việc giao ruộng đất, chỉ giao ruộng đất cho người lao động trồng trọt; mạnh dạn đầu tư khoa học - kỹ thuật để nâng cao năng suất và sản lượng. Trong các khâu công việc, thì khâu làm đất, cấy, gieo mạ, chăm sóc, thu hoạch giao cho xã viên; khâu giống, phân bón, phòng trừ sâu bệnh, nước tưới thì hợp tác xã đảm nhiệm và điều hành chặt chẽ. Việc khoán đồi rừng cũng được hợp tác xã ở Yến Lạc coi trọng. Theo đó, hợp tác xã xây dựng kế hoạch giao đất giao rừng cho nhóm lao động để quản lý và chăm sóc. Các nghề làm gạch ngói, làm vôi, làm mộc được phân định mức cụ thể cho từng khâu công việc từ nguyên liệu đầu vào đến sản phẩm cuối cùng, rồi khoán cho nhóm hoặc lao động để sản xuất. Dưới sự hướng dẫn của Huyện, hợp tác xã trên địa bàn Yến Lạc còn tiến hành xây dựng nội quy thu nộp sản phẩm, những điều khoản nội quy được đại hội xã viên thông qua. Hợp tác xã tiến hành hạch toán theo từng cây, con, ngành nghề, tính toán giá trị ngày công kế hoạch và mức lãi theo từng ngành chung của hợp tác xã, bảo đảm sản xuất kinh doanh có lãi để tái sản xuất mở rộng.

Với quyết tâm cao của cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc, hợp tác xã đã có những tiến bộ nhất định, định mức phân chia lao động và kế hoạch sản xuất được xây dựng một cách hợp lý, việc tổ chức khoán trong lâm nghiệp và chăn nuôi được thực hiện tốt, đảm bảo lợi ích giữa 3 bên (Nhà nước - hợp tác xã - xã viên). Hợp tác xã được củng cố nên sản xuất đi vào ổn định hơn. Trồng trọt cơ bản bảo đảm nhu cầu lương thực của người dân Yến Lạc. Năm 1985, năng suất lúa

đạt gần 30 tạ/ha. Các diện tích lúa cao sản đạt năng suất 40 tạ/ha. Đàn trâu, bò, lợn tăng trưởng từ 10% đến 20% so với năm 1984. Đàn lợn được tăng cường các giống lợn lai kinh tế cao. Cuối năm 1985, với sự hỗ trợ của huyện, người dân Yến Lạc được nhập lợn Móng Cái và lợn đực giống để cải tạo đàn¹. Những chuyển biến đó làm cho đời sống người dân Yến Lạc từng bước được cải thiện.

Ngày 08/4/1985, Hội đồng Bộ trưởng ban hành Quyết định số 109-HĐBT về việc phân vạch, điều chỉnh địa giới một số xã, phường, thị trấn thuộc tỉnh Bắc Thái, trong đó, “tách phố Yên Lạc gồm 350 ha của xã Lương Hạ để thành lập thị trấn Yên Lạc (thị trấn trung tâm huyện Na Rì)”. Từ đây, Yến Lạc trở thành 1 đơn vị hành chính cấp xã của huyện Na Rì và giữ vai trò trung tâm của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Thái. Cùng với việc trở thành đơn vị hành chính cơ sở và trên nền tảng sự trưởng thành của tổ chức Đảng địa phương, ngày 16/6/1985, Huyện ủy Na Rì ban hành Quyết định số 18/QĐ-HU về việc tách Đảng bộ xã Lương Hạ và thành lập Đảng bộ thị trấn Yên Lạc trực thuộc Đảng bộ huyện Na Rì². Đây là mốc son quan trọng trong đời sống chính trị của cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc, ghi nhận sự trưởng thành của vùng đất, con người và tổ chức Đảng địa phương. Hân hoan với niềm vui mới, người dân Yến Lạc trên dưới một lòng, phấn khởi, son sắt theo Đảng quang vinh.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.51-52.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.60.

Nhìn lại 10 năm thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược quan trọng do Đảng đề ra là xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa và đặc biệt là sau 5 năm (1981 - 1985) thực hiện Chỉ thị số 100-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương về Cải tiến công tác khoán, mở rộng khoán sản phẩm đến nhóm lao động và người lao động, cán bộ, đảng viên và nhân dân Yến Lạc đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Đời sống của nhân dân được cải thiện. Kinh tế hộ gia đình xã viên trong các hợp tác xã phát triển.

Trên cơ sở kết quả đã đạt được, năm 1985, với tầm vóc mới, sức mạnh mới của một tổ chức Đảng độc lập, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lãnh đạo nhân dân vươn lên mạnh mẽ đón lấy thời cơ, vận hội mà công cuộc đổi mới toàn diện đất nước đem lại.

Chương IV

ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC LÃNH ĐẠO THỰC HIỆN CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI (1986 - 2000)

I. Lãnh đạo thực hiện đổi mới trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội (1986 - 1990)

Trong hơn một thập niên thực hiện hai kế hoạch Nhà nước 5 năm (1976 - 1985), cách mạng Việt Nam đạt được những thành tựu và tiến bộ đáng kể trên các lĩnh vực của đời sống xã hội, song cũng gặp không ít khó khăn. Đất nước ta lâm vào tình trạng khủng hoảng, trước hết là khủng hoảng kinh tế, xã hội. Cùng với đó, tác động của cuộc cách mạng khoa học - kỹ thuật, những thay đổi của tình hình thế giới và trong quan hệ giữa các nước, nhất là cuộc khủng hoảng ngày càng trầm trọng ở Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa đòi hỏi Đảng và Nhà nước ta phải đổi mới. Yêu cầu đưa đất nước vượt qua khủng hoảng đã tác động sâu sắc đến tất cả các địa phương trong cả nước, trong đó có tỉnh Bắc Thái và thị trấn Yến Lạc.

Năm 1986, để tiến tới chuẩn bị tổ chức Đại hội Đảng các cấp, quán triệt sâu sắc quan điểm chỉ đạo của Trung ương là "nhìn thẳng vào sự thật, nói rõ sự thật, đánh giá đúng sự thật", từ tháng 3/1986, cùng với tất cả các chi bộ, Đảng bộ cơ sở trong cả nước, tổ chức Đảng thị trấn Yến Lạc đã triển khai đợt sinh hoạt chính trị tự phê bình và phê bình. Thông qua đợt sinh hoạt chính trị, Đảng bộ thị trấn được củng cố, xây dựng tổ chức trong sạch vững mạnh, nâng cao đạo đức cách mạng, chống chủ

nghĩa cá nhân, tăng cường đoàn kết, thống nhất từ trong tư duy, nhận thức, lý tưởng đến hành động cách mạng của cán bộ, đảng viên và nhân dân.

Sau đợt sinh hoạt chính trị đầu năm 1986, Đại hội Đảng các cấp lần lượt được tiến hành. Tháng 10/1986, Đảng bộ huyện Na Rì tiến hành Đại hội lần thứ XI, nhiệm kỳ 1986 - 1988. Trên cơ sở phân tích sâu sắc những thành tựu, hạn chế và căn cứ vào điều kiện thực tế của địa phương, Đại hội xác định Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Na Rì cần tập trung thực hiện các mục tiêu chủ yếu là: (1) Trên cơ sở sản xuất phát triển, phấn đấu ổn định nhịp độ sản xuất từng bước đi lên để tạo ra của cải vật chất cho xã hội. Nhà nước nắm được hàng, tiền và làm chủ thị trường, giá cả để ổn định đời sống nhân dân, nhất là đời sống cán bộ công nhân viên chức; (2) Khắc phục hiện tượng tiêu cực trong xã hội, xóa bỏ thu nhập bất chính, thực hiện nếp sống văn minh, kiên quyết chặn đứng các tập tục xấu, mê tín dị đoan mới trỗi dậy; (3) Tăng cường xây dựng cơ sở vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, đẩy mạnh tốc độ xây dựng cơ bản của các công trình phúc lợi công cộng. Hoàn chỉnh hệ thống giao thông rộng khắp 22 đơn vị cơ sở kết hợp giao thông thủy lợi và một số thủy điện nhỏ; (4) Tiếp tục củng cố quan hệ sản xuất, cải tiến một bước về cơ chế khoán cho phù hợp với tình hình thực tế tại địa phương. Trong lĩnh vực kinh tế quốc doanh, xóa bỏ quan liêu bao cấp, hình thành và phát huy tác dụng của hạch toán kinh tế và kinh doanh xã hội chủ nghĩa; (5) Thường xuyên cảnh giác, giữ vững an ninh chính trị và trật tự

an toàn xã hội, sẵn sàng chiến đấu đáp ứng đầy đủ sức người, sức của cho tiền tuyến khi cần thiết¹.

Bước sang tháng 10/1986, Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Bắc Thái lần thứ V được tiến hành. Đại hội nghiêm túc đánh giá những thành tựu, hạn chế trong công tác lãnh đạo của Đảng bộ, đồng thời xác định phương hướng, nhiệm vụ chung của Đảng bộ trong những năm 1986 - 1991 với mục tiêu bao trùm là phấn đấu giành được sự ổn định toàn diện về kinh tế - xã hội.

Tiếp đó, tháng 12/1986, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI diễn ra tại Hà Nội. Đại hội hoạch định đường lối đổi mới toàn diện, sâu sắc và triệt để. Theo đó, đổi mới đất nước không phải là thay đổi mục tiêu chủ nghĩa xã hội mà làm cho mục tiêu ấy được thực hiện có hiệu quả bằng những quan điểm đúng đắn về chủ nghĩa xã hội, những hình thức, bước đi và biện pháp thích hợp. Đổi mới toàn diện và đồng bộ, từ kinh tế, chính trị đến tổ chức, tư tưởng, văn hóa, đổi mới kinh tế gắn liền với đổi mới chính trị, nhưng trọng tâm là đổi mới về kinh tế. Đường lối đổi mới do Đại hội VI của Đảng Cộng sản Việt Nam đề ra có ý nghĩa vô cùng to lớn, mở ra những định hướng lớn cho các cấp, các ngành, các địa phương tập trung khai thác mọi nguồn lực để sớm thoát khỏi khó khăn, đổi mới và phát triển mạnh mẽ.

Ở Yến Lạc, dưới sự lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền thị trấn, Nghị quyết Đại hội đã được tuyên truyền sâu rộng trong cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trên địa bàn, được

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.63-64.

sự hưởng ứng rộng rãi của dư luận xã hội, từ đó nhanh chóng đi vào cuộc sống và đạt được thành tựu trên tất cả các lĩnh vực đời sống xã hội. Các chủ trương, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền thị trấn hướng đến tập trung sức người sức của thực hiện nhiệm vụ, mục tiêu của ba chương trình kinh tế mà Trung ương đề ra là lương thực, thực phẩm, hàng tiêu dùng và hàng xuất khẩu.

Ngày 12/3/1988, Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì ban hành Nghị quyết số 11-NQ/HU về nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 1988. Nghị quyết xác định chủ trương: “Từng bước khắc phục kiểu sản xuất tự cấp tự túc trong sản xuất nông nghiệp; áp dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất nhằm tạo ra sản phẩm hàng hóa để phân phối rộng ra thị trường. Phát triển chăn nuôi gia đình ở cả nông thôn, thị trấn và hộ công nhân viên chức, chuyển dần dần trâu tập thể về gia đình xã viên theo tinh thần Nghị quyết số 05-NQ/BT của Ban Thường vụ Tỉnh ủy. Hoàn thành dứt điểm giao đất giao rừng đến tập thể và gia đình quản lý, kinh doanh lâu dài, làm cho rừng nào cũng có chủ, bảo đảm quyền thừa kế và bán sản phẩm theo giá thỏa thuận. Khuyến khích và giúp đỡ các thành phần kinh tế quốc doanh, tập thể, cá thể, sản phẩm tiêu dùng theo nguyên tắc thỏa thuận không ép giá”¹. Thực hiện chủ trương và sự chỉ đạo của huyện, cấp ủy, chính quyền Yến Lạc chỉ đạo đẩy mạnh trồng cấy hết diện tích, nâng cao năng suất lúa và hoa màu, bước đầu đem lại kết quả.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.71.

Khi người dân Yến Lạc đang thi đua sản xuất, bảo đảm sản lượng trồng trọt, chăn nuôi thì một chủ trương lớn của Trung ương được ban hành. Ngày 05/4/1988, Bộ Chính trị ra Nghị quyết số 10-NQ/TW về đổi mới quản lý kinh tế nông nghiệp. Nghị quyết khẳng định hộ gia đình là đơn vị kinh tế tự chủ, được sản xuất trên ruộng đất khoán trong thời gian dài, lợi ích của người lao động được quan tâm đúng mức. Trên cơ sở Nghị quyết số 10-NQ/TW ngày 25/7/1988, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái họp bàn, xây dựng chương trình, kế hoạch thực hiện. Chấp hành chủ trương của cấp trên, Huyện ủy Na Rì ban hành Nghị quyết số 17-NQ/HU về hoàn thiện cơ chế khoán gọn trong sản xuất nông nghiệp, với tinh thần “Hoàn thiện khoán sản phẩm, phát huy động lực của hình thức khoán mới, xóa bỏ bao cấp và khoán trắng trong các hợp tác xã, có cơ chế khuyến khích người lao động, để họ phấn khởi, yên tâm sản xuất”¹. Trải qua các đợt tập huấn, học tập về Nghị quyết số 10, từ quý IV năm 1988, cấp ủy, chính quyền Yến Lạc đã chỉ đạo bắt đầu thực hiện Khoán 10 theo hướng dẫn của cấp trên. Trong lãnh đạo, căn cứ vào điều kiện thực tế của địa bàn trung tâm huyện, Đảng ủy thị trấn chú trọng đến 3 vấn đề: (1) Rà soát lại số lao động, số khẩu, tổng diện tích trong nông nghiệp; xác định phương hướng sản xuất, biện pháp luân canh cây trồng khoán sản phẩm trên đơn vị diện tích đất; (2) Xác định chi phí sản xuất và từng hộ xã viên, khoán công giá tiếp cho một sào ruộng khoán nghĩa vụ quỹ hợp tác xã; dự phòng thiên tai, khoán sức kéo cho nhóm và từng hộ xã viên; (3) Khoán

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.72.

trắng trâu, bò, máy móc, công cụ, tư liệu sản xuất tập thể cho các hộ xã viên.

Cơ chế khoán theo tinh thần Nghị quyết số 10 trở thành động lực thúc đẩy sản xuất phát triển. Người nông dân Yến Lạc gắn bó với ruộng đất. Tháng 02/1989, Huyện ủy Na Rì tổ chức Hội nghị sơ kết triển khai cơ chế khoán gọn trong sản xuất nông nghiệp đã khẳng định: Cấp ủy Đảng, chính quyền các địa phương và quần chúng nhân dân ủng hộ, nhất trí và thực hiện nhanh chóng, nghiêm túc chủ trương khoán của cấp trên. Nhiều nơi đã bàn giao xong ruộng đất, bình bán trâu cho hộ và ký được sổ giao nhận khoán với hộ gia đình xã viên...¹ Tuy nhiên, thực tế triển khai cũng nảy sinh nhiều vấn đề phức tạp. Cấp ủy, chính quyền thị trấn không tránh khỏi lúng túng khi giải quyết tranh chấp “đất ông cha”, giải quyết nợ đọng và hóa giá tài sản tập thể...

Trong lãnh đạo phát triển nông nghiệp toàn diện, đưa sản xuất nông nghiệp lên mặt trận hàng đầu, Đảng ủy thị trấn Yến Lạc hướng đến việc giải quyết chương trình lương thực, thực phẩm, ổn định đời sống nhân dân và làm nghĩa vụ lương thực với Nhà nước. Thị trấn tập trung cho hướng chính là thâm canh tăng vụ và tăng năng suất; tập trung xây dựng các vùng lúa cao sản; khai hoang phục hóa những nơi có điều kiện; tăng cường sử dụng phân hóa học, thuốc trừ sâu vào sản xuất. Cùng với cây lúa, Đảng ủy chỉ đạo đẩy mạnh sản xuất hoa màu, phát triển mạnh cây sắn, cây ngô; duy trì trồng cây đỗ

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, 2019, tr.74.

tương, lạc, vùng,... Nhu cầu lương thực, thực phẩm trên địa bàn thị trấn được bảo đảm.

Trong chăn nuôi, cả đàn trâu, đàn lợn tập thể và đàn trâu trong gia đình đều được khuyến khích phát triển. Phòng Nông nghiệp huyện Na Rì tổ chức cung cấp giống tốt, thức ăn tổng hợp cho đàn gia súc, gia cầm. Thời gian này, phát triển nhất ở Yến Lạc là chăn nuôi lợn. Việc tiêu thụ lợn ở địa bàn trung tâm huyện cũng dễ dàng hơn. Công tác thú y, tiêm phòng, chữa trị bệnh cho đàn gia súc được thực hiện nhưng chưa thường xuyên, hiệu quả.

Trong lâm nghiệp, cùng với nhân dân trong huyện, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc thị trấn Yến Lạc tích cực trồng rừng, bước đầu hình thành mô hình kinh tế vườn rừng. Lực lượng kiểm lâm thường xuyên xuống địa bàn thị trấn, tăng cường công tác quản lý và bảo vệ rừng.

Trên địa bàn thị trấn chưa xuất hiện cơ sở sản xuất tiểu thủ công nghiệp quy mô lớn. Một số hoạt động thủ công trong các gia đình được duy trì. Các nghề rèn, đúc, sửa chữa, đan lát, sản xuất đồ dùng gia đình, nông cụ cầm tay,... đáp ứng một phần nhu cầu của sản xuất và đời sống nhân dân.

Để phục vụ sản xuất và đời sống, cơ sở hạ tầng được quan tâm tu sửa. Thực hiện phương châm “Nhà nước và nhân dân cùng làm”, được sự hỗ trợ của cấp trên, thị trấn Yến Lạc tiến hành xây dựng cơ sở vật chất cho trường học, trụ sở làm việc, công trình thủy lợi và tu sửa đường giao thông, đạt kết quả khá. Năm 1987, thị trấn đưa vào sử dụng công trình thủy lợi hồ Rọ Phjeo, giúp chuyển đổi nhiều diện tích ruộng 1 vụ lên thành 2 vụ/năm. Khó khăn, hạn chế của công tác xây dựng

cơ bản thời gian này là việc chậm quy hoạch thị trấn và tình trạng nhà cửa, hàng quán xây dựng trái phép, lấn chiếm lề đường, đất công cộng diễn ra ngày càng nhiều.

Cùng với phát triển sản xuất, ổn định đời sống nhân dân, Đảng bộ thị trấn chú trọng lãnh đạo phát triển văn hóa - xã hội. Đời sống văn hóa - xã hội của nhân dân thị trấn Yến Lạc có biến chuyển.

Về giáo dục, để nâng cao chất lượng dạy và học, cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo tiến hành kiên cố hóa lớp học, nâng cao chất lượng giáo dục, giảm tỷ lệ học sinh nghèo bỏ học, xóa bỏ nạn mù chữ cho những người trong độ tuổi. Từ đó, đóng góp vào thành công chung, đưa Na Rì trở thành huyện đạt kết quả tốt trong công tác xóa nạn mù chữ của tỉnh Bắc Thái.

Thực hiện Chỉ thị số 373-CT ngày 02/12/1985 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng và Chỉ thị số 33-BYT ngày 02/12/1985 của Bộ Y tế về việc đẩy mạnh chương trình tiêm chủng mở rộng cho trẻ em trong cả nước, dưới sự hướng dẫn của ngành y tế huyện, thị trấn Yến Lạc triển khai tiêm chủng cho trẻ em trong thị trấn. Vacxin phòng 6 bệnh truyền nhiễm mà trẻ em hay mắc là bạch hầu, ho gà, uốn ván, lao, sởi, bại liệt được tiêm cho trẻ em dưới 1 tuổi trên địa bàn. Cấp ủy, chính quyền và các đoàn thể của thị trấn tích cực tuyên truyền giáo dục cho nhân dân hiểu rõ mục đích, nội dung và lợi ích của việc tiêm chủng phòng bệnh cho trẻ em. Từ đó, các bà mẹ có con nhỏ tự nguyện đem con đến tiêm.

Cuộc vận động xây dựng nếp sống văn hóa mới tiếp tục được triển khai, kết hợp với cuộc vận động làm trong sạch,

nâng cao sức chiến đấu của tổ chức Đảng, làm lành mạnh các quan hệ xã hội ở địa phương. Cấp ủy, chính quyền thị trấn chủ trương, chỉ đạo sử dụng phương pháp vận động, giáo dục, thuyết phục là chính, nhưng cũng có lúc sử dụng đồng bộ các biện pháp, kể cả công cụ pháp luật.

Cấp ủy, chính quyền và các tổ chức chính trị - xã hội Yến Lạc thường xuyên quan tâm chăm lo các đối tượng chính sách, các đối tượng gặp khó khăn để trợ cấp, cứu tế kịp thời. Thị trấn vận động cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân quyên góp ủng hộ những gia đình nghèo với phương châm "lá lành đùm lá rách". Từ đó, nhiều gia đình trong thị trấn đã vượt qua khó khăn, từng bước ổn định lại cuộc sống.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ thị trấn, quốc phòng - an ninh được giữ vững. Cấp ủy, chính quyền Yến Lạc chỉ đạo lực lượng công an, dân quân và quần chúng địa phương thường xuyên nâng cao ý thức cảnh giác, kiên quyết ngăn chặn những hành động tiêu cực, phối hợp phát hiện và bắt giữ những phần tử cướp bóc, chống phá.

Dân quân thị trấn thường xuyên tham gia huấn luyện, nâng cao chất lượng, sẵn sàng chiến đấu. Nghĩa vụ tuyển quân hằng năm được thực hiện nghiêm. Yến Lạc hoàn thành chỉ tiêu tuyển quân và giao quân đúng thời gian quy định. Tuy nhiên, sự phối hợp giữa cơ sở với Ban Chỉ huy Quân sự huyện trong công tác giáo dục tư tưởng cho công dân trốn nghĩa vụ quân sự còn chưa thực sự đồng bộ, kết quả chưa cao¹.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, 2019.

Trong công tác xây dựng Đảng, hướng ứng “những việc cần làm ngay” do đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh phát động, Đảng ủy thị trấn Yến Lạc trải qua các thế hệ Bí thư Lý Văn Nông, Vi Văn Hưng, đã lãnh đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân thị trấn nghiêm túc nghiên cứu và quán triệt một cách đầy đủ, sâu sắc tính chất cách mạng và nội dung tư tưởng của “những việc cần làm ngay” thông qua các văn bản của Trung ương, của tỉnh Bắc Thái và huyện Na Rì. Đảng ủy thị trấn xác định những việc lâu nay quần chúng bất bình, thiếu tin tưởng ở địa phương để có kế hoạch sửa chữa và khắc phục. Là địa bàn trung tâm với những đặc trưng riêng về kinh tế - xã hội, các vấn đề được rà soát trong cán bộ, đảng viên thị trấn Yến Lạc bao gồm: (1) Những vụ việc tham ô tài sản xã hội chủ nghĩa, dùng mảnh khốe, thủ đoạn để chiếm đoạt tài sản xã hội chủ nghĩa, những hành động vô trách nhiệm gây thiệt hại nghiêm trọng đến tài sản xã hội chủ nghĩa và tài sản của nhân dân. (2) Những hiện tượng thông đồng móc ngoặc, hối lộ, tườn hàng hoá, vật tư của nhà nước ra ngoài để kiếm lời. (3) Những trường hợp nợ sản phẩm đối với tập thể, nợ thuế, nợ thóc, đối dạm của nhà nước từ lâu mà chưa trả, tranh chấp lấn chiếm ruộng đất của tập thể, việc phân phối sử dụng đất đai sai quy chế và pháp luật. (4) Những biểu hiện quan liêu, hách dịch, cửa quyền, chia bè phái gây mất đoàn kết nội bộ, không chấp hành chỉ thị, nghị quyết của đảng, coi thường pháp luật của nhà nước, trù dập người dám đấu tranh, phê bình. (5) Các cuộc tổng kết, liên quan chè chén, quà cáp tốn kém, gây lãng phí lớn. (6) Những cán bộ, đảng viên thiếu gương mẫu trong lối sống, rệu rã, mê tín, nghiện hút, cờ bạc, đầu cơ, buôn

lậu, trộm cắp; vô tổ chức, vô kỷ luật, lười biếng, làm việc thiếu trách nhiệm và không hiệu quả. Quá trình triển khai “những việc cần làm ngay” ở Yến Lạc bảo đảm phương châm “nói đúng sự thật và sửa chữa thật”. Việc lên án, đấu tranh chống các hiện tượng tiêu cực gắn với việc xây dựng những điển hình tiên tiến, biểu dương kịp thời những gương người tốt, việc tốt, những sáng kiến, những người lao động giỏi tạo nên không khí phấn khởi trong toàn thị trấn.

Năm 1987, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lãnh đạo cuộc bầu cử Quốc hội khóa VIII và bầu cử Hội đồng nhân dân 2 cấp huyện, thị trấn trên địa bàn. Xác định cuộc bầu cử là một đợt sinh hoạt chính trị rộng lớn của nhân dân thị trấn, cấp ủy, chính quyền Yến Lạc đã chỉ đạo, tổ chức, nghiên cứu, quán triệt và chấp hành nghiêm túc các văn bản, chỉ thị của cấp trên về cuộc bầu cử, bảo đảm cho việc tiến hành cuộc bầu cử trên địa bàn thị trấn diễn ra dân chủ, đúng luật, chính xác, an toàn và tiết kiệm. Ủy ban nhân dân thị trấn do đồng chí Lý Ngọc Tôn giữ chức vụ Chủ tịch, đã thực hiện tốt chức năng quản lý hành chính nhà nước ở địa phương trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, giáo dục, y tế, quốc phòng, an ninh...

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội thị trấn hoạt động đi vào nền nếp. Quán triệt Thông tri số 18 ngày 16/4/1988 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc thị trấn Yến Lạc đã tích cực tổ chức thảo luận, góp ý kiến vào dự thảo báo cáo của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tại Đại hội lần thứ 3. Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Phụ nữ, Hội Nông dân,... phát huy tốt vai trò trong

việc tập hợp và đoàn kết quần chúng, tích cực đóng góp vào việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị trên địa bàn Yến Lạc.

Tháng 3/1989, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XII, nhiệm kỳ 1989 - 1991 được tiến hành. Đại hội đã nghiêm khắc kiểm điểm, nhìn nhận lại những gì đã làm được và chưa làm được, rút ra bài học kinh nghiệm, tìm ra nguyên nhân để từ đó có phong cách, lề lối làm việc, phương châm chỉ đạo đem lại hiệu suất cao hơn. Mục tiêu, phương hướng đến năm 1991 được Đại hội thống nhất xác định cho toàn huyện, trong đó có thị trấn Yến Lạc là: Đẩy mạnh sản xuất nông, lâm nghiệp, áp dụng rộng rãi các tiến bộ khoa học - kỹ thuật và biện pháp thâm canh tăng vụ; tiếp tục hoàn thiện công tác khoán trong nông nghiệp và giải quyết những vấn đề phát sinh từ tranh chấp "đất ông cha"; xây dựng một số cơ sở vật chất kỹ thuật trọng điểm về thủy lợi, giao thông, y tế, trường học, trụ sở cơ quan đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế; nâng cao chất lượng giáo dục, đảm bảo để mọi trẻ em được đến trường đúng độ tuổi, tiếp tục thực hiện cuộc vận động xây dựng nếp sống mới; Tăng cường công tác an ninh - quốc phòng, giữ vững trật tự an toàn xã hội; Tiếp tục đổi mới phong cách lãnh đạo, chỉ đạo và xử lý nghiêm minh những cán bộ, đảng viên vi phạm kỷ luật, kiên quyết đưa ra khỏi Đảng những đảng viên thoái hóa biến chất nhằm từng bước xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh¹.

Quán triệt Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện, Đảng ủy thị trấn Yến Lạc đã nghiêm túc nhìn nhận những tồn tại, hạn chế của nửa sau thập niên 80. Đảng ủy nhận thấy: Sau 5 năm

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.76.

thực hiện đường lối đổi mới, vượt qua nhiều khó khăn, Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng về phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội. Bên cạnh thành tựu, hạn chế vẫn còn. Những nhìn nhận, đánh giá về mặt mạnh, mặt yếu của chặng đường đã qua có ý nghĩa quan trọng, tạo tiền đề thuận lợi để Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thị trấn Yến Lạc bước vào giai đoạn mới.

II. Tiếp tục lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối đổi mới (1991 - 1995)

Năm 1991, nhân dân thị trấn Yến Lạc cùng nhân dân cả nước bước vào thời kỳ tiếp theo của công cuộc đổi mới. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII (6/1991) nhận định: Công cuộc đổi mới toàn diện đất nước đã thực hiện được 5 năm và đem lại nhiều thành tựu đáng kể trong sản xuất nông, lâm, ngư nghiệp và tiểu thủ công nghiệp. Kinh tế có bước phát triển khá. Tuy nhiên, đời sống của đa số nhân dân còn gặp nhiều khó khăn. Nhiều hộ nông dân không đủ lương thực vào mùa giáp hạt.

Trong bối cảnh chung của đất nước, tình hình kinh tế - xã hội huyện Na Rì nói chung và thị trấn Yến Lạc nói riêng còn nhiều khó khăn, yếu kém. Để kịp thời đề ra các chủ trương, biện pháp lãnh đạo cán bộ, đảng viên và nhân dân thị trấn Yến Lạc phát huy thành tích đã đạt được, phấn đấu vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ trong những năm đầu thập niên 90, tháng 4/1991, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XIII được tổ chức (vòng 1). Tiếp đó, tháng 11/1991, Đảng bộ huyện Na Rì tổ chức Đại hội Đảng bộ lần thứ XIII, nhiệm kỳ 1991 - 1995 (vòng 2). Đại hội xác định các nhiệm vụ mà Yến Lạc và các

địa bàn trong huyện cần thực hiện trong những năm đầu thập niên 90 là: “Ổn định và phát triển kinh tế - xã hội, vượt qua nền sản xuất tự cấp tự túc, phát triển nền kinh tế nhiều thành phần, cải thiện một bước đời sống nhân dân các dân tộc, giữ vững ổn định về chính trị, đẩy lùi các tiêu cực và tập tục lạc hậu, xây dựng Đảng bộ, hệ thống chính quyền và các đoàn thể xã hội vững mạnh đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đổi mới”¹.

Quán triệt tư tưởng chủ đạo của Đảng bộ huyện Na Rì trong Đại hội Đảng bộ lần thứ XIII, xuất phát từ tình hình thực tế của địa bàn trung tâm huyện, cấp ủy, chính quyền Yến Lạc đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo phát triển kinh tế - xã hội, thu được nhiều kết quả đáng tự hào.

Để phát triển nông lâm nghiệp, thực hiện sự chỉ đạo của Huyện ủy Na Rì, việc cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất được triển khai ở Yến Lạc. Thị trấn tiến hành giao đất nông lâm nghiệp cho nhân dân các thôn, bản. Nhờ giao đất đến hộ gia đình, người nông dân Yến Lạc yên tâm sản xuất, đầu tư vào đồng ruộng, đồi rừng, đem lại kết quả tốt.

Trồng trọt có những chuyển biến đáng kể. Việc cơ giới hóa trong sản xuất nông nghiệp được người nông dân Yến Lạc quan tâm. Từ đó, thực hiện tốt việc thâm canh diện tích lúa nước, đưa giống mới và áp dụng quy trình kỹ thuật tiên tiến vào sản xuất. Dưới sự hỗ trợ của huyện, Yến Lạc đã làm tốt công tác khuyến nông, khuyến lâm thông qua triển khai 2 dự án (Dự án 505 và dự án 508). Năm 1995, lớp tập huấn IPM được mở tại thị trấn Yến Lạc trong thời gian 16 tuần, thu hút

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.97.

nhiều học viên tham gia. Trong 2 năm 1994 - 1995, diện tích giống mới được thực hiện trên 34% tổng diện tích gieo trồng. Một bộ phận ruộng một vụ thành ruộng ruộng 2 vụ lúa và màu. Tổng sản lượng lương thực quy thóc là 12.909 tấn, tăng 18,11% so với năm 1994. Bình quân lương thực đầu người đạt 369 kg/người, trong đó riêng thóc là 291 kg (số liệu tính trên toàn huyện)¹. Đây cũng là năm huyện Na Rì đạt mức sản lượng cao nhất từ trước đến thời điểm này. Thành tích của huyện có phần đóng góp của nhân dân các dân tộc Yến Lạc.

Trong chăn nuôi, việc cải tạo đàn gia súc địa phương bước đầu có kết quả tốt. Đến đầu năm 1995, huyện Na Rì có tổng số 15.526 con trâu; 1.091 con bò². Giống bò lai sind được đưa vào nuôi.

Sản xuất lâm nghiệp chuyển dịch theo hướng nông lâm kết hợp, lấy ngắn nuôi dài, kết hợp trồng trọt và chăn nuôi trên diện tích đất lâm nghiệp tạo ra hiệu quả kinh tế cao, thu hút ngày càng nhiều hộ nông dân tham gia phát triển kinh tế đồi rừng, lập trang trại gia đình trên diện tích đất rừng được giao. Nhờ phát triển kinh tế đồi rừng đúng hướng nên một số hộ nông dân trong thị trấn có ít ruộng hoặc không có ruộng đã ổn định đời sống. Kết quả công tác trồng rừng đạt kế hoạch. Trong khi thực hiện các dự án trồng rừng, Yến Lạc từng bước thực hiện chuyển đổi trồng cây lấy gỗ sang trồng cây ăn quả, cây đặc sản. Công tác giao đất, giao rừng tập trung vào những hộ gia đình có nhu cầu và điều kiện quản lý.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.110.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.110.

Công tác quản lý tài chính có tiến bộ. Thu ngân sách trên địa bàn thị trấn luôn đạt chỉ tiêu kế hoạch đề ra. Ngân sách nhà nước được quản lý chặt chẽ và chi tiêu đúng chế độ. Thị trấn tiết kiệm được chi khác để đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng.

Thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa VII về tiếp tục đổi mới sự nghiệp giáo dục và đào tạo, lĩnh vực giáo dục - đào tạo đã có những chuyển biến tích cực. Cấp ủy, chính quyền Yến Lạc quan tâm chỉ đạo khắc phục những mặt hạn chế của giáo dục những năm trước đây. Tỷ lệ học sinh bỏ học giảm đáng kể. Cơ sở vật chất của các trường học được củng cố, bảo đảm cho việc dạy và học, học sinh phổ thông không phải học ca 3. Các trường học trên địa bàn coi trọng thực hiện cuộc vận động "Kỷ cương, tình thương, trách nhiệm". Sau chuyển đổi lương mới, lương giáo viên được bảo đảm theo kỳ hạn, các thầy, cô giáo yên tâm gắn bó với nghề. Chất lượng giáo dục phổ thông được nâng cao.

Trong điều kiện chế độ tiền thuốc phòng bệnh, trang thiết bị y tế và thuốc men còn nhiều hạn chế, Đảng bộ thị trấn tích cực chỉ đạo tìm biện pháp tháo gỡ, từng bước giải quyết tình hình. Công tác khám, chữa bệnh và phòng bệnh ban đầu cho nhân dân được quan tâm chỉ đạo và đạt kết quả tích cực. Các dịch bệnh sốt rét, kiết lỵ cơ bản bị đẩy lùi, bệnh bướu cổ được ngăn chặn. Hằng năm, Trạm Y tế thị trấn tổ chức tốt việc tiêm phòng cho trẻ em. Công tác truyền thông dân số và dịch vụ kế hoạch hóa gia đình được chỉ đạo và tổ chức chặt chẽ. Tỷ suất sinh qua các năm đều giảm và đạt chỉ tiêu đề ra. Thị trấn có mạng lưới cộng tác viên dân số theo dõi đến từng thôn, bản. Các chương trình phòng chống dịch bệnh như: Phát màn chống

bệnh sốt rét, phun hóa chất chống muỗi, phòng chống Lao, phát muối I-ốt phòng chống bướu cổ,... được thực hiện tốt.

Hoạt động văn nghệ, thể thao hướng đến việc hình thành phong trào rộng khắp trong toàn thị trấn. Sinh hoạt văn nghệ được phối hợp tổ chức giữa các nhà trường trên địa bàn và thanh niên địa phương. Hằng năm, thị trấn tổ chức đoàn vận động viên tham gia các giải thi đấu thể thao do huyện Na Rì tổ chức. Hoạt động thông tin tuyên truyền được duy trì và đẩy mạnh. Thị trấn thường xuyên đón đội thông tin lưu động của huyện về địa bàn, phối hợp phát thanh cổ động cho các hoạt động chính trị, tạo ra khí thế sôi nổi, động viên cán bộ, đảng viên và nhân dân địa phương thi đua lao động, sản xuất.

Chính sách đãi ngộ của nhà nước đối với các gia đình liệt sỹ, thương binh, gia đình có công với cách mạng, cán bộ hưu trí được giải quyết kịp thời. Trong các dịp lễ tết, cấp ủy, chính quyền và các đoàn thể của thị trấn chỉ đạo, tổ chức vận động quyên góp giúp đỡ, tổ chức thăm hỏi động viên các gia đình chính sách, các gia đình gặp khó khăn hoạn nạn.

Công tác xóa đói giảm nghèo được quan tâm. Thị trấn tạo điều kiện cho hộ nghèo vay vốn trong quỹ “xóa đói giảm nghèo” để phát triển sản xuất, vay vốn Ngân hàng thông qua tín chấp của các tổ chức đoàn thể. Thông qua cơ quan khuyến nông, các hộ nông dân trong thị trấn được hướng dẫn kỹ thuật sản xuất, hướng dẫn cách làm kinh tế gia đình. Nhiều hộ nghèo đã vươn lên khá hơn.

An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trong thị trấn cơ bản được giữ vững. Thị trấn đã làm tốt công tác nắm tình hình, phát hiện kịp thời những mâu thuẫn trong nội bộ nhân

dân, những hoạt động mê tín dị đoan để tiến hành xử lý, giải quyết kịp thời theo pháp luật. Các tổ hòa giải được củng cố, hoạt động hiệu quả, chủ động tuyên truyền, giáo dục, đấu tranh ngăn ngừa tội phạm từ cơ sở.

Công tác quân sự địa phương được thực hiện tốt. Thực hiện nhiệm vụ quốc phòng toàn dân, thị trấn tổ chức dân quân cơ động và các tiểu đội dân quân rộng rãi ở một số thôn. Số lượng tuyển quân hằng năm hoàn thành 100% chỉ tiêu. Lực lượng dân quân tự vệ thường xuyên tham gia huấn luyện. Dưới sự hướng dẫn của Huyện đội, thị trấn xây dựng kế hoạch tác chiến trị an, điều chỉnh bổ sung kế hoạch phòng thủ cho phù hợp với tình hình mới.

Quán triệt Nghị quyết Trung ương 3 khóa VII về một số nhiệm vụ đổi mới và chỉnh đốn Đảng, công tác xây dựng Đảng được Đảng bộ thị trấn Yến Lạc xác định là nhiệm vụ then chốt.

Trong xây dựng Đảng, Đảng ủy Yến Lạc trải qua các thế hệ Bí thư Lý Văn Vịnh, Nông Văn Lập, đã chú trọng việc triển khai quán triệt nghị quyết của tổ chức Đảng các cấp đến đảng viên trong Đảng bộ. Ngay trong năm 1991, đảng viên trong toàn Đảng bộ được quán triệt Nghị quyết Đại hội VII của Đảng và Điều lệ Đảng sửa đổi. Việc nghiên cứu, triển khai quán triệt Nghị quyết từng bước được cải tiến. Từ năm 1992, quá trình triển khai, quán triệt nghị quyết đều gắn với việc xây dựng các chương trình hành động thực hiện nghị quyết ở thị trấn. Chế độ sinh hoạt Đảng ngày càng được duy trì tốt hơn. Nhận thức chính trị, lập trường của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ thị trấn được nâng lên rõ rệt. Cán bộ, đảng viên Yến Lạc luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, trực tiếp là Đảng bộ thị trấn, và yên tâm công tác, cống hiến.

Các cấp ủy từ Đảng bộ đến chi bộ chú trọng xây dựng quy chế làm việc, xây dựng các chương trình kế hoạch công tác. Cấp ủy viên được phân công phụ trách các công tác Đảng và chính quyền đều bảo đảm về năng lực. Công tác lãnh đạo của cấp ủy Đảng dần dần đi vào nền nếp và phát huy hiệu quả.

Trong nhiệm kỳ, Đảng ủy đã cử nhiều lượt cán bộ đi học các trường đào tạo và bồi dưỡng của huyện, của tỉnh. Đảng ủy và các Ban Chi ủy trực thuộc tham gia các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ công tác Đảng do Huyện ủy Na Rì tổ chức. Đảng bộ tổ chức cho các quần chúng tích cực tham gia lớp bồi dưỡng nhận thức về Đảng và kết nạp đảng viên mới. Hằng năm, Đảng bộ tổ chức sơ kết, tổng kết kiểm điểm phân loại đảng viên và tổ chức cơ sở đảng theo điều lệ quy định, tổ chức phát thẻ đảng và huy hiệu 40 năm tuổi Đảng kịp thời, tổ chức chuyển và tiếp nhận sinh hoạt Đảng đúng quy định.

Công tác kiểm tra, giám sát và kỉ luật được tăng cường, có tác dụng tốt, phát hiện và uốn nắn kịp thời những lệch lạc trong tổ chức và hoạt động của các Chi ủy, đồn đốc nhắc nhở việc thực hiện các chủ trương của Đảng, xây dựng và duy trì quy chế làm việc của cấp ủy, thực hiện chế độ sinh hoạt, thu nộp đảng phí. Thông qua kiểm tra, Đảng bộ thị trấn đã kịp thời phát hiện, uốn nắn những vi phạm của cán bộ, đảng viên cũng như của tổ chức đảng.

Trong xây dựng và củng cố chính quyền, kết quả nổi bật của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc là lãnh đạo thực hiện thắng lợi cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 1994 - 1999. Quá trình tổ chức bầu cử diễn ra an toàn, tiết kiệm, đúng luật và dân chủ. Sau bầu cử, chính quyền thị trấn nhanh chóng được kiện toàn. Hội đồng nhân dân thị trấn duy trì các kỳ họp theo luật

định với chất lượng ngày càng cao. Đại biểu Hội đồng nhân dân bảo đảm năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Ủy ban nhân dân thị trấn dưới sự điều hành của các thể hệ Chủ tịch gồm các đồng chí La Văn Kề, Vũ Hòa Bình, Lý Văn Vịnh, đã thực hiện tốt chức năng và thẩm quyền do pháp luật quy định. Hoạt động đi vào nền nếp. Cán bộ chủ chốt của Ủy ban nhân dân có đủ năng lực và trình độ, phù hợp với điều kiện của địa phương. Các thủ tục hành chính được cải tiến. Đặc biệt từ sau khi thực hiện chủ trương của Đảng và Chính phủ về cải cách thủ tục hành chính, cải cách nền hành chính quốc gia, hiệu quả hoạt động của chính quyền thị trấn Yến Lạc được nâng lên một bước.

Công tác củng cố tổ chức và đổi mới hoạt động của các đoàn thể trong nhiệm kỳ được quan tâm chỉ đạo. Đội ngũ cán bộ làm công tác đoàn thể được tăng cường về số lượng và từng bước nâng cao chất lượng. Công tác nắm hội viên, đoàn viên, thu hội phí đạt kết quả tích cực. Hoạt động của các đoàn thể có sự chuyển biến và đổi mới, bước đầu bám sát nhiệm vụ chính trị của địa phương, nắm bắt được tâm tư nguyện vọng của hội viên. Các đoàn thể đã xây dựng và thực hiện được những chương trình công tác có tính thực tiễn cao, như: Chương trình vận động và giúp đỡ hội viên làm kinh tế, trồng cây ăn quả, nuôi lợn nái của Hội nông dân; phong trào sinh đẻ có kế hoạch, nuôi con khỏe, dạy con ngoan của Hội Liên hiệp Phụ nữ; phong trào công tác đội ở trường học của Đoàn thanh niên phối hợp với các nhà trường.

Nhìn một cách tổng quát, qua thực hiện các Nghị quyết Đại hội của Đảng bộ trong điều kiện tình hình kinh tế đất

nước còn nhiều khó khăn, cơ chế chính sách chưa ổn định, nền sản xuất chủ yếu là nông nghiệp lại thường xuyên bị thiên tai tàn phá, đời sống xã hội còn nhiều phức tạp thì việc giữ vững được sản xuất, ổn định được tình hình xã hội trong những năm 1990 - 1995 trên địa bàn Yến Lạc, là một cố gắng lớn của toàn Đảng bộ. Những kết quả đó tạo ra thế và lực để Đảng bộ thị trấn Yến Lạc bước vào lãnh đạo, tổ chức thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị trong giai đoạn tiếp theo.

III. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối công nghiệp hóa, hiện đại hóa (1995 - 2000)

Trải qua gần 10 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng (1986 - 1995), nước ta đạt được nhiều thành tựu trên mọi mặt của đời sống xã hội và bắt đầu chuyển sang thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hóa đất nước. Đây là giai đoạn quan hệ hợp tác kinh tế giữa Việt Nam với nhiều quốc gia trên thế giới được mở rộng, đem đến những thời cơ để phát triển, nhưng đất nước cũng đứng trước nhiều nguy cơ.

Trong bối cảnh chung cả nước, tình hình kinh tế - xã hội huyện Na Rì có nhiều thay đổi tích cực. Các hoạt động kinh tế từng bước phát triển. Hàng hóa ngày càng đa dạng, đáp ứng nhu cầu sinh hoạt của người dân. Trên địa bàn thị trấn Yến Lạc, văn hóa - xã hội ổn định. An ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội được giữ vững. Đời sống nhân dân ngày càng được cải thiện.

Nhằm đánh giá kết quả lãnh đạo thực hiện các mặt công tác đã thực hiện và đề ra phương hướng, mục tiêu trong giai đoạn tiếp theo, ngày 12/4/1996, được sự đồng ý của Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc tổ chức

Đại hội lần thứ IV, nhiệm kỳ 1996 - 2000¹. Đại hội đã khẳng định những thành tựu đạt được trong những năm đầu thập niên 90, đồng thời cũng chỉ ra những hạn chế, thiếu sót.

Trên cơ sở đó, Đại hội thông qua phương hướng, nhiệm vụ trong nhiệm kỳ mới. Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Đảng bộ khóa IV, gồm 11 đồng chí. Đồng chí Nông Văn Lập được bầu giữ chức vụ Bí thư. Đồng chí La Văn Pó được bầu giữ chức vụ Phó Bí thư Thường trực. Đồng chí Lý Văn Vĩnh được bầu giữ chức vụ Phó Bí thư.

Sau Đại hội Đảng bộ thị trấn, Đại hội Đại biểu lần thứ XIV, nhiệm kỳ 1996 - 2000 của Đảng bộ huyện Na Rì được tổ chức từ ngày 01 đến ngày 03/01/1996. Đại hội xác định mục tiêu phấn đấu đến năm 2000 của Yến Lạc và các địa bàn trong huyện là: Tập trung mọi sức lực, tranh thủ thời cơ vượt qua khó khăn, thách thức, đẩy mạnh công cuộc đổi mới toàn diện và đồng bộ, phấn đấu cùng các địa phương trong toàn tỉnh thực hiện đạt và vượt các mục tiêu trong kế hoạch 5 năm, cải thiện một bước đời sống nhân dân, tạo điều kiện cho sự phát triển cao hơn giai đoạn sau năm 2000; phát triển kinh tế đi đôi với giải quyết những vấn đề bức xúc xã hội, giữ vững an ninh - quốc phòng².

Cùng trong năm 1996, một sự kiện chính trị quan trọng có tác động đến Yến Lạc. Thực hiện Nghị quyết ngày 6/11/1996 tại

¹ Do hạn chế về tư liệu, trong cuốn sách này, chúng tôi chưa trình bày các kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ I, II và III. Theo tư liệu lưu tại Đảng ủy Thị trấn, Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc diễn ra trong năm 1996 là Đại hội lần thứ IV.

² Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.123.

kỳ họp thứ 10 Quốc hội (khóa IX) về chia và điều chỉnh địa giới hành chính một số tỉnh, tỉnh Bắc Thái tách thành hai tỉnh: Bắc Kạn và Thái Nguyên. Ngày 01/01/1997, tỉnh Bắc Kạn tái lập. Yến Lạc là thị trấn trung tâm của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn. Những chủ trương và sự chỉ đạo của Tỉnh ủy Bắc Kạn và Huyện ủy Na Rì là cơ sở quan trọng để Đảng ủy, chính quyền thị trấn Yến Lạc hoạch định chủ trương lãnh đạo, điều hành các mặt công tác ở địa phương.

Bám sát chủ trương của các cấp ủy Đảng và mục tiêu đề ra, trong 5 năm 1996 - 2000, dưới sự lãnh đạo của Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn, chính quyền, các đoàn thể, các ngành, các cấp trên địa bàn Yến Lạc đã tổ chức thực hiện các nhiệm vụ, mục tiêu kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, góp phần hoàn thành chỉ tiêu kế hoạch được giao.

Trong kinh tế nông nghiệp, với sự hỗ trợ từ các ban ngành của huyện, điều kiện hỗ trợ sản xuất nông nghiệp từng bước được bảo đảm. Kênh mương, phai đập thủy lợi được xây dựng. Thị trấn đã kết hợp với phòng Nông nghiệp huyện Na Rì thường xuyên tổ chức phổ biến kỹ thuật nông nghiệp, kỹ thuật trồng cây ăn quả, kỹ thuật chăn nuôi cho nông dân trong thị trấn.

Với sự chỉ đạo sát sao của cấp ủy, chính quyền thị trấn và sự nỗ lực của nhân dân các dân tộc Yến Lạc, sau 5 năm (1996 - 2000), kinh tế nông nghiệp có chuyển biến. Sản xuất lương thực của thị trấn từng bước phát triển theo hướng thâm canh, tăng vụ, chuyển đổi cơ cấu cây trồng và ứng dụng kỹ thuật tiến bộ. Các loại giống mới có năng suất cao được người dân Yến Lạc ứng dụng vào sản xuất. Hệ số sử dụng đất

tăng lên. Diện tích trồng các loại cây màu có giá trị kinh tế như ngô, khoai, sắn, đậu, lạc, vùng được mở rộng. Năng suất, sản lượng ổn định.

Chăn nuôi gia súc, gia cầm của Yến Lạc có phát triển, tuy còn chậm. Việc cải tạo đàn gia súc bằng giống mới được chú ý thực hiện. Tuy nhiên, cuối nhiệm kỳ, do thời tiết rét đậm kéo dài, cộng với ảnh hưởng của dịch bệnh lở mồm, long móng và do hướng chuyển đổi đầu tư sản xuất đã làm cho đàn gia súc của thị trấn Yến Lạc và nhiều xã khác phát triển chậm lại.

Trong lâm nghiệp, năm 1996, Chương trình lương thực thế giới (WFP) viện trợ không hoàn lại cho Việt Nam 6 triệu USD để “Phát triển lâm nghiệp hộ gia đình tại 5 tỉnh vùng Đông Bắc Việt Nam”, gọi là Dự án PAM 5322. Dự án tiến hành xây dựng năng lực phát triển lâm nghiệp hộ gia đình tại 5 tỉnh vùng Đông Bắc Việt Nam (trong đó có tỉnh Bắc Kạn) gồm 22 huyện, 157 thị trấn, 940 làng với 51.000 hộ gia đình tham gia, chủ yếu là đồng bào dân tộc ít người, phụ nữ ở vùng sâu, vùng xa. Yến Lạc cũng nằm trong số các địa phương triển khai Dự án PAM 5322. Từ khi có Dự án PAM 5322, việc trồng rừng ở Yến Lạc được mở rộng.

Là địa bàn trung tâm của huyện, trong những năm cuối thế kỷ, các ngành nghề sản xuất tiểu thủ công nghiệp và hoạt động phân phối, lưu thông hàng hóa trên địa bàn Yến Lạc có sự chuyển mình. Sản xuất tiểu thủ công nghiệp tập trung vào các lĩnh vực thế mạnh và phục vụ trực tiếp nhu cầu thiết yếu của địa phương như: Khai thác đá, sản xuất vật liệu xây dựng (gạch nung), xay xát lương thực, đồ mộc dân dụng... Tuy nhiên, quy mô sản xuất của các cơ sở còn nhỏ lẻ, phân tán,

công nghệ khai thác lạc hậu, hiệu quả kinh tế không cao. Hoạt động lưu thông, phân phối các mặt hàng chính sách như dầu ăn, muối, giấy viết và các vật tư nông nghiệp phục vụ sản xuất được các cửa hàng thương nghiệp, các điểm đại lý bảo đảm tốt. Nhiều hộ buôn bán nhỏ của thị trấn tổ chức các điểm bán hàng cố định kết hợp với bán lưu động trong các khu dân cư tập trung và khu vực vùng sâu, vùng xa để phục vụ nhu cầu của nhân dân trong huyện.

Thu ngân sách đạt kết quả tích cực. Trong những năm 1996 - 2000, nguồn thu ngân sách chủ yếu của thị trấn là thuế nông nghiệp và thuế nhà đất. Đảng ủy Yến Lạc chỉ đạo khai thác, sử dụng có hiệu quả mọi nguồn thu. Việc chi ngân sách bảo đảm tiết kiệm và đúng mục đích; không có hiện tượng tham ô, lãng phí, vi phạm nguyên tắc.

Để phát triển kinh tế - xã hội, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lãnh đạo xây dựng, sửa chữa các cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội và một số công trình dân dụng. Mạng lưới thông tin liên lạc ngày càng phát triển. Công tác bưu chính, chuyển tải thư báo từng bước được cải thiện, đáp ứng nhu cầu người dân và phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương. Hằng năm, giao thông nông thôn được tu sửa, mở rộng và làm mới, tạo điều kiện thuận lợi cho việc đi lại, giao lưu hàng hoá giữa các thôn bản trong thị trấn. Với sự hỗ trợ của huyện, thị trấn hoàn thành nâng cấp tuyến đường Yến Lạc - Lương Hạ - Cường Lợi thành đường cấp 5 miền núi. Các tuyến đường liên thôn, liên tổ hằng năm được mở rộng. Cùng với hạ tầng giao thông, hệ thống cơ sở vật chất được đầu tư xây dựng. Trên địa bàn thị trấn, trụ sở Công an huyện, phòng mổ Trung tâm Y tế huyện, trường

Trung học phổ thông huyện, trường Tiểu học Yến Lạc¹,... được hoàn thiện, đưa vào sử dụng, từng bước làm thay đổi diện mạo đô thị.

Quán triệt sâu rộng và tổ chức thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII về định hướng chiến lược phát triển giáo dục - đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và nhiệm vụ đến năm 2000, cơ sở vật chất các trường học được tăng cường. Lớp học được trang bị bàn ghế, cơ sở vật chất bảo đảm, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục. Công tác quản lý giáo dục có nhiều tiến bộ. Tỷ lệ học sinh bỏ học giảm qua các năm.

Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân có nhiều chuyển biến so với những năm trước. Các phương tiện kỹ thuật y tế được trang bị ngày càng nhiều về số lượng và tốt hơn về chất lượng. Các chương trình y tế quốc gia được triển khai theo đúng kế hoạch, đạt hiệu quả. Công tác phòng chống dịch bệnh được duy trì thường xuyên. Trong nhiệm kỳ 1996 - 2000, trên địa bàn thị trấn không có dịch bệnh lớn xảy ra và không có trường hợp nào tử vong do dịch bệnh. Tỷ lệ người mắc các bệnh truyền nhiễm giảm, số trẻ em được tiêm chủng, uống vacxin theo quy định đạt trên 90%. Việc thực hiện 6 chỉ tiêu về bảo vệ, chăm sóc trẻ em và dinh dưỡng có nhiều tiến bộ, đã góp phần làm giảm tỷ lệ trẻ em Yến Lạc bị suy dinh dưỡng. Công tác truyền thông dân số - kế hoạch hóa gia đình được chú trọng thực hiện. Chất lượng, dịch vụ kế hoạch hóa gia đình được nâng cao, nên tỷ lệ người sinh con thứ 3 giảm.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.133.

Phong trào văn hóa, văn nghệ, thể thao được duy trì, tạo bầu không khí vui tươi lành mạnh trong thị trấn, thúc đẩy lao động sản xuất, học tập, công tác. Đời sống văn hóa tinh thần của đại bộ phận dân cư từng bước được cải thiện. Việc cưới, việc tang đã loại bỏ được nhiều hủ tục mê tín, lãng phí.

Hoạt động đền ơn đáp nghĩa và từ thiện ngày càng được mở rộng đến nhiều đối tượng như người có công với cách mạng, gia đình liệt sỹ, thương binh, bệnh binh, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, người tật nguyền, người già cô đơn không nơi nương tựa. Cấp ủy Đảng, chính quyền Yến Lạc cùng với các tổ chức chính trị xã hội thường xuyên thăm hỏi động viên các đối tượng chính sách. Chế độ chính sách cho cán bộ hưu trí, chế độ ốm đau, thai sản, bảo hiểm cho người lao động được bảo đảm.

Thực hiện các Chương trình của Chính phủ, các ngành chức năng của tỉnh, của huyện đã tăng cường cán bộ về thị trấn, mở nhiều lớp tập huấn xóa đói giảm nghèo cho cán bộ thị trấn; hướng dẫn xây dựng các dự án phát triển kinh tế - xã hội, các công trình kết cấu hạ tầng. Thông qua việc tiếp nhận và triển khai các chương trình dự án về vay vốn để sản xuất tạo việc làm, như vốn vay Chương trình 120, vốn vay Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, Ngân hàng Phục vụ người nghèo, nhiều hộ gia đình ở Yến Lạc đã tích cực sản xuất, vươn lên thoát nghèo. Tỷ lệ số hộ đói, nghèo trong thị trấn giảm xuống.

Công tác giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được thực hiện tốt. Nghị định số 51/CP về đăng kí, quản lý hộ khẩu, quản lý tạm trú, tạm vắng; Nghị quyết số 09/CP về

Chương trình quốc gia phòng, chống và kiểm soát ma túy giai đoạn 1998 - 2000 cùng với các chỉ thị, nghị quyết khác của Đảng và Nhà nước về công tác quốc phòng - an ninh được triển khai hiệu quả.

Dưới sự chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, Công an thị trấn Yến Lạc chủ động nắm tình hình, phòng ngừa và đề ra phương án giải quyết đúng đắn những yếu tố có thể gây mất ổn định về an ninh chính trị tại địa phương. Cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo các ban ngành liên quan hưởng ứng hai chương trình quốc gia về phòng chống tội phạm và phòng chống tội phạm ma túy. Phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc được phát động sâu rộng. Thị trấn bước đầu xây dựng các tổ an ninh nhân dân, tổ hòa giải ở một số thôn, bản.

Lực lượng dân quân tự vệ, dự bị động viên thường xuyên được củng cố và tổ chức luyện tập. Hằng năm, lực lượng dân quân tự vệ của thị trấn đã tham các đợt huấn luyện dân quân tự vệ, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ quốc phòng của địa phương.

Công tác xây dựng Đảng được Đảng bộ thị trấn Yến Lạc coi trọng. Năm 1999, Hội nghị Trung ương 6 (lần 2), Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa VII) ban hành Nghị quyết về "Một số vấn đề cơ bản và cấp bách về công tác xây dựng Đảng hiện nay" với 10 nhiệm vụ chủ yếu, tập trung trên 3 lĩnh vực: Nhận thức, tư tưởng, chính trị, đạo đức lối sống của cán bộ, đảng viên và một số vấn đề về tổ chức, đồng thời mở cuộc vận động xây dựng chính đồn Đảng, thực hiện tự phê bình và phê bình nhân Kỷ niệm 30 năm thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, 70 năm ngày thành lập Đảng và tiến tới Đại hội IX của Đảng. Thực hiện chủ trương của Trung ương và sự chỉ đạo

của Tỉnh ủy, Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì ban hành Quyết định số 105/QĐ-HU về thành lập Tiểu ban giúp việc Ban Thường vụ Huyện ủy chỉ đạo kiểm tra tổ chức thực hiện. Từ trung tuần tháng 7/1999, Yến Lạc là 1 trong 4 đơn vị được Huyện ủy Na Rì lựa chọn tổ chức triển khai trước để rút kinh nghiệm. Đến trung tuần tháng 9/1999, tất cả các chi bộ thuộc Đảng bộ thị trấn Yến Lạc được học tập, quán triệt Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) với sự tham gia của 100% đảng viên. Qua quán triệt, học tập Nghị quyết, nhận thức, lập trường tư tưởng; đạo đức, lối sống và tác phong của cán bộ, đảng viên Yến Lạc có nhiều chuyển biến tích cực.

Công tác tổ chức bộ máy và cán bộ ở Đảng bộ và các chi bộ được củng cố, kiện toàn kịp thời. Thực hiện Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) về cuộc vận động xây dựng và chỉnh đốn Đảng, bám sát sự chỉ đạo của Huyện ủy Na Rì, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đã tổ chức kiểm điểm tự phê bình và phê bình trong tổ chức Đảng và cán bộ, đảng viên. Những sai phạm, khuyết điểm được uốn nắn kịp thời làm cho sức chiến đấu của tổ chức Đảng và đảng viên được nâng lên. Nhiều cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ được bồi dưỡng tại Trung tâm Bồi dưỡng Chính trị của huyện. Đảng bộ thường xuyên tiến hành bình xét cho quần chúng ưu tú tham gia các lớp bồi dưỡng nhận thức Đảng. Hằng quý, Đảng ủy xét kết nạp đảng viên mới.

Công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật Đảng được tăng cường. Trong nhiệm kỳ 1996 - 2000, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc tập trung kiểm tra việc thực hiện các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt Đảng, thu đảng phí và quy chế làm việc của cấp ủy. Công

tác giải quyết đơn thư tố cáo được thực hiện đúng thẩm quyền, bảo đảm không tồn đọng.

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy từ Đảng bộ đến chi bộ có đổi mới. Đảng ủy có sự phân công cụ thể các đồng chí ủy viên Ban Chấp hành Đảng bộ phụ trách theo dõi các chi bộ thôn, bản, cơ quan; duy trì thường xuyên chế độ họp giao ban đánh giá và xây dựng kế hoạch công tác theo định kỳ, thường xuyên chỉ đạo các thôn và các ban, ngành đoàn thể hoạt động theo yêu cầu công tác.

Năm 1997, thị trấn Yến Lạc tổ chức tốt cuộc bầu cử Quốc hội khóa X và bầu bổ sung đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 1994 - 1999. Qua bầu cử, Hội đồng nhân dân thị trấn được kiện toàn, hoạt động ngày càng nền nếp. Các kỳ họp được tổ chức đúng luật, nội dung được cải tiến và thiết thực. Việc xây dựng nghị quyết và chỉ đạo thực hiện nghị quyết có nhiều tiến bộ. Các đại biểu Hội đồng nhân dân thị trấn thường xuyên được bồi dưỡng về nghiệp vụ, do đó hoạt động hiệu quả hơn.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII và Nghị quyết Trung ương 7 (khóa VIII) về cải cách một bước nền hành chính quốc gia, Ủy ban nhân dân thị trấn Yến Lạc dưới sự điều hành của đồng chí Lý Văn Vịnh (Chủ tịch Ủy ban nhân dân) đã tổ chức triển khai nghiêm túc, tuân thủ đúng hướng dẫn của huyện về đề án tinh giản biên chế trong các đơn vị hành chính sự nghiệp, xúc tiến công tác quy hoạch cán bộ.

Thực hiện Chỉ thị số 30-CT/TW ngày 18/02/1998 của Bộ Chính trị (khóa VIII) "Về xây dựng và thực hiện Quy chế

dân chủ ở cơ sở”, giai đoạn 1998 - 2015, dân chủ cơ sở trên địa bàn thị trấn Yến Lạc dần chuyển biến tích cực. Ban Chỉ đạo thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở của thị trấn được thành lập, gồm 11 thành viên, do đồng chí Phó Bí thư Đảng ủy làm Trưởng ban¹. Ngay trong năm 1998, Ban Chỉ đạo đã tổ chức triển khai, quán triệt đến nhân dân thị trấn những nội dung cơ bản của Chỉ thị số 30-CT/TW và Nghị định số 71/1998/NĐ-CP về Quy chế thực hiện dân chủ trong hoạt động của cơ quan. Năm 2000, Ban Chỉ đạo tham mưu cho cấp ủy, chính quyền triển khai xây dựng quy ước tại 13 tổ nhân dân. Quy ước ra đời đã góp phần nâng cao nhận thức và làm chuyển biến hành động của mỗi hộ dân trên địa bàn về việc hội họp, việc tang, việc cưới,...

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân thị trấn củng cố kiện toàn tổ chức, có nhiều đổi mới về phương thức hoạt động, tích cực thực hiện vai trò nòng cốt trong công tác vận động quần chúng của Đảng, tăng cường khối đoàn kết toàn dân, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu kinh tế - xã hội.

Những thành tựu đạt được trong 15 năm thực hiện ba kế hoạch Nhà nước 5 năm (1986 - 2000) trên địa bàn Yến Lạc đã tăng cường sức mạnh tổng hợp, làm thay đổi bộ mặt của thị trấn và cuộc sống của nhân dân, góp phần vào sự nghiệp củng cố vững chắc độc lập dân tộc và chế độ xã hội chủ nghĩa, nâng cao vị thế, uy tín của nước ta trên trường quốc tế. Bên cạnh thành tựu và tiến bộ, như nhiều địa phương khác, Yến

¹ Ban Chỉ đạo thực hiện Quy chế dân chủ thị trấn Yến Lạc, *Báo cáo số 26/BC-BCĐ Tổng kết 10 năm thực hiện quy chế dân chủ cơ sở*, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Lạc gặp không ít khó khăn và yếu kém trên nhiều mặt: Nền kinh tế phát triển chưa vững chắc, một số vấn đề văn hóa, xã hội còn bức xúc, chưa được giải quyết. Đời sống một bộ phận nhân dân còn khó khăn.

Trước tình hình mới đòi hỏi nhân dân các dân tộc Yến Lạc, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ phải không ngừng phấn đấu để vươn tới những thành tựu mới theo con đường đã được xác định: Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Nhận thức đúng đắn, đoàn kết và thống nhất là hành trang để cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc vững bước vào thế kỷ XXI.

Chương V
ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC LÃNH ĐẠO ĐẨY MẠNH
THỰC HIỆN CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA
(2000 - 2020)

I. Lãnh đạo đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn (2000 - 2010)

Được sự đồng ý của Huyện ủy Na Rì, năm 2000, Đại hội lần thứ V, nhiệm kỳ 2000 - 2005 của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc được tiến hành. Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ nhiệm kỳ 1996 - 2000 đánh giá: Qua 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII, 10 năm thực hiện chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và 15 năm thực hiện đường lối đổi mới toàn diện đất nước của Đảng và 5 năm lãnh đạo thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn nhiệm kỳ 1996 - 2000, kinh tế - xã hội trên địa bàn thị trấn đã có nhiều chuyển biến tích cực.

Trên cơ sở phân tích những thuận lợi, khó khăn, Đại hội Đảng bộ thị trấn đề ra mục tiêu tổng quát của 5 năm (2000 - 2005). Đại hội đã bầu ra Ban Chấp hành Đảng bộ khóa V, nhiệm kỳ 2000 - 2005 gồm 11 ủy viên. Tại phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành Đảng bộ bầu Ban Thường vụ gồm ba đồng chí (Lý Văn Vịnh, La Thiều Hoa, La Văn Pó). Đồng chí Lý Văn Vịnh được bầu giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn khóa V.

Tiếp sau Đại hội Đảng bộ thị trấn, từ ngày 25 đến ngày 27/10/2000, Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XV được tổ chức tại Hội trường Huyện ủy. Đại hội đã đánh giá 5 năm thực

hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XIV và đề ra phương hướng, nhiệm vụ cơ bản của kế hoạch 5 năm 2001 - 2005, với quyết tâm: Phát huy tối đa các nguồn lực, nêu cao ý chí tự lực tự cường, tạo ra sức mạnh tổng hợp đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế. Giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Phát huy dân chủ, giữ vững kỷ cương, đoàn kết, đảm bảo công bằng xã hội, nâng cao đời sống vật chất và văn hóa cho mọi tầng lớp nhân dân¹.

Tiếp theo Đại hội Đảng bộ huyện, tháng 01/2001, Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn lần thứ VIII được tiến hành. Tháng 4/2001, Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng được tổ chức tổng kết 15 năm đổi mới, rút ra những bài học kinh nghiệm sâu sắc, xác định chiến lược phát triển đất nước trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI.

Những sự kiện chính trị diễn ra vào thời điểm chuyển giao giữa hai thế kỷ đem đến cho cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc niềm phấn khởi, tin tưởng, củng cố quyết tâm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội do Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ V đã đề ra.

Trong quá trình lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ chính trị, Đảng bộ thị trấn luôn xác định: Phát triển kinh tế là nhiệm vụ trọng tâm, xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt. Đảng ủy và Ủy ban nhân dân thị trấn có nhiều chủ trương chỉ đạo thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo môi trường thuận lợi cho các thành phần kinh tế phát triển, thu hút lao động, tạo việc làm, tăng thu nhập, cải thiện đời sống nhân dân.

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.146.

Với chủ trương đó, mặc dù đầu nhiệm kỳ, thời tiết có những diễn biến bất lợi, một số diện tích không trồng cấy được, nhưng với sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của cấp ủy Đảng, chính quyền và sự nỗ lực của nhân dân trong thị trấn, nền kinh tế Yến Lạc vẫn có những chuyển biến tích cực.

Trong nông nghiệp, thị trấn đã tiến hành tu sửa và làm mới các công trình thủy lợi Nà Nòi, hồ nước, đáp ứng cơ bản nhu cầu nước tưới cho sản xuất nông nghiệp. Giống lúa lai, ngô lai như giống lúa lai Tạp giao 1 và 5, Kim cương, Khang dân, Lùn 32, nếp IR352 và giống ngô ĐK 888, ĐK 999, Bioseed 9681, Bioseed 9698 được đưa vào gieo trồng với tỷ lệ cao, các loại phân vô cơ được đưa vào phục vụ sản xuất. Nhờ đó, diện tích, năng suất và sản lượng cây trồng tăng lên qua các năm. Đến năm 2004, diện tích cây lương thực có hạt ở Yến Lạc đạt hơn 113 ha, trong đó diện tích lúa xuân tăng gần 80% so với đầu nhiệm kỳ. Sản lượng lương thực bình quân đạt hơn 514 tấn/năm. Bình quân lương thực đầu người đạt 467 kg/người/năm, tăng hơn 87 kg so mục tiêu đại hội V đề ra. Hệ số sử dụng đất tăng từ 1,5 lên 1,7 lần. Các loại rau màu, đậu đỗ duy trì 6-7 ha/năm¹.

Cùng với trồng trọt, Đảng ủy định hướng chuyển đổi giống vật nuôi. Tuy nhiên, việc chuyển đổi cơ cấu giống vật nuôi trên địa bàn thị trấn còn chậm. Cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo khuyến khích phát triển chăn nuôi theo phương thức truyền thống; kết hợp thí điểm và mở rộng phương thức chăn nuôi, tái tạo đàn lớn, khống chế dịch bệnh gia súc, gia cầm. Đàn gia súc, gia cầm của thị trấn được giữ ổn định. Thị trấn có

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

đàn trâu 132 con, đàn lợn 1.500 con, đàn gia cầm 16.000 con (năm 2004)¹.

Trong lâm nghiệp, thị trấn thực hiện trồng rừng theo dự án PAM được gần 100 ha². Sau 6 năm thực hiện xây dựng năng lực phát triển lâm nghiệp hộ gia đình (1996 - 2002), Dự án đã góp phần đẩy mạnh sản xuất lương thực, nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống, góp phần vào chương trình xoá đói giảm nghèo cho người dân Yến Lạc. Thị trấn tiếp tục thực hiện giao đất, giao rừng để khoanh nuôi rừng tái sinh, bảo đảm rừng phân tán được bảo vệ và phát triển tốt, không có hiện tượng phát phá rừng, không để xảy ra cháy rừng.

Thực hiện chủ trương về chuyển dịch cơ cấu kinh tế, hoạt động tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ được cấp ủy, chính quyền thị trấn quan tâm chỉ đạo, tạo điều kiện để phát triển. Hoạt động thương mại - dịch vụ có nhiều chuyển biến tích cực. Hệ thống cửa hàng thương nghiệp, vật tư, lương thực đảm bảo phân phối, cung ứng đầy đủ và kịp thời các mặt hàng thiết yếu phục vụ nhu cầu sinh hoạt của nhân dân. Tổng mức bán lẻ hàng hóa tăng đều qua các năm. Đến năm 2005, toàn thị trấn có 211 cơ sở, trong đó 15 cơ sở thuộc lĩnh vực sản xuất, 11 cơ sở thuộc lĩnh vực vận tải, 34 cơ sở thuộc lĩnh vực ăn uống, 112 cơ sở thuộc lĩnh vực thương nghiệp, 39 cơ sở thuộc lĩnh vực dịch vụ. Doanh thu từ hoạt động tiểu thủ công

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

ng nghiệp và dịch vụ - thương mại của thị trấn ước đạt trên 10 tỷ đồng/năm¹.

Hạ tầng giao thông được đầu tư sửa chữa, nâng cấp. Đường nội thị từ đầu cầu cứng Hát Deng đến Ngã ba Văn Vũ - Cường Lợi, đường vào trung tâm y tế, đường vào trường Tiểu học được xúc tiến xây dựng với tổng giá trị trên 20 tỷ đồng. Thôn Pàn Bái huy động vốn đóng góp của dân, tiến hành làm đường bê tông liên thôn. Phòng học và phòng làm việc kiên cố được đầu tư cho trường Trung học cơ sở, trường Mầm non và trụ sở làm việc thị trấn. Nước giếng khoan được sử dụng phổ biến ở 11 thôn². Giao thông thuận lợi, hạ tầng từng bước nâng cấp tạo điều kiện cho việc phát triển kinh tế - xã hội của Yến Lạc.

Mạng lưới bưu điện phát triển khá nhanh ở Yến Lạc và các xã trong huyện. Là địa bàn trung tâm, bưu điện ở Yến Lạc đã phục vụ tốt thông tin liên lạc, phát hành kịp thời thư tín, báo chí, đáp ứng nhu cầu phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương.

Công tác tài chính có nhiều tiến bộ, tổng thu ngân sách trên địa bàn thị trấn năm sau cao hơn năm trước. Hằng năm, cấp ủy, chính quyền Yến Lạc chỉ đạo quyết liệt công tác thu ngân sách. Thu ngân sách bình quân hằng năm đạt 373 triệu đồng. Tuy nhiên, việc thu phí, lệ phí và thu khác còn đạt thấp.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Việc chi ngân sách được kiểm soát, cấp phát chi đúng chế độ, đúng luật ngân sách và kịp thời.

Giáo dục đào tạo được cấp ủy và chính quyền Yến Lạc đặc biệt quan tâm. Thực hiện sự chỉ đạo của Đảng bộ huyện Na Rì về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII về định hướng chiến lược phát triển giáo dục - đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và nhiệm vụ đến năm 2000, các trường học trên địa bàn thị trấn đã có bước phát triển mới. Các trường Mầm non, Tiểu học, Trung học cơ sở thị trấn Yến Lạc được xây dựng kiến cổ, cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ vui chơi, giảng dạy, học tập đầy đủ. Quy mô trường lớp ổn định, bảo đảm con em địa phương đến trường đúng độ tuổi. Các trường tích cực đẩy mạnh phong trào thi đua Hai tốt. Chất lượng giáo dục ngày càng được nâng cao. Ở bậc Tiểu học, tỷ lệ học sinh giỏi bình quân hằng năm đạt hơn 33%; ở bậc Trung học cơ sở là 28%. Các trường vẫn còn 1-3% học sinh có học lực yếu¹. Với những nỗ lực của đội ngũ cán bộ giáo viên, Trường Tiểu học thị trấn được công nhận đạt trường chuẩn quốc gia; trường Trung học cơ sở đạt trường xuất sắc cấp tỉnh 4 năm liên tục. Những kết quả tích cực trong phát triển giáo dục là động lực để Đảng ủy, chính quyền và các cơ sở giáo dục trên địa bàn đẩy mạnh công tác khuyến học, khuyến tài. Thực hiện Chỉ thị số 12-CT/TU ngày 25/02/2002 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy "Về xây dựng và phát triển Hội Khuyến học các cấp", Hội Khuyến học thị trấn được thành lập, tiến tới thành lập các chi hội cơ sở và phát triển hội viên. Tuy nhiên, hiệu

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

quả hoạt động của hội và chi hội trong buổi đầu mới thành lập chưa cao.

Ngày 22/01/2002, Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa IX) ban hành Chỉ thị số 06-CT/TW về củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở. Quán triệt Chỉ thị của Trung ương và chỉ đạo của Tỉnh ủy Bắc Kạn, Huyện ủy Na Rì tổ chức, hướng dẫn cho Đảng bộ thị trấn Yến Lạc và các Đảng bộ khác trong huyện thực hiện củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở tại địa bàn. Theo đó, Đảng ủy thị trấn chỉ đạo triển khai thực hiện 5 nhóm nhiệm vụ cơ bản, đem lại hiệu quả thiết thực trong việc nâng cao năng lực chăm sóc sức khỏe nhân dân của Trạm Y tế thị trấn và mạng lưới y tế thôn bản. Các thôn đều có cán bộ y tế thôn bản được đào tạo về chuyên môn. Trạm y tế thị trấn có 3 cán bộ, cơ sở vật chất trang thiết bị phục vụ khám chữa bệnh ban đầu cho nhân dân đầy đủ, duy trì chế độ trực 24/24 giờ trong ngày. Trong những năm 2000 - 2005, trạm thực hiện khám chữa bệnh cho gần 4.500 lượt bệnh nhân, tiêm vaccin cho 100% trẻ dưới 1 tuổi, triển khai đầy đủ các chương trình y tế quốc gia. Tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng giảm từ 20% xuống còn 15%. Công tác truyền thông dân số kế hoạch hóa gia đình, bảo vệ và chăm sóc trẻ em được thực hiện tốt. Số cặp vợ chồng trong độ tuổi sinh đẻ sử dụng các biện pháp tránh thai hiện đại đạt hơn 94%, tỷ suất sinh thô duy trì ở mức 0,92‰, tỷ lệ tăng dân số bình quân là 0,47%¹. Nhiều năm liên tiếp, thị trấn Yến Lạc không có người sinh con thứ 3.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Với công tác văn hóa, thực hiện chủ trương của Huyện ủy Na Rì về việc nghiên cứu, quán triệt kết luận Hội nghị lần thứ 10 Ban Chấp hành Trung ương khóa IX về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII "Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc", ngày 14/10/2004, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc ban hành Chương trình hành động số 02/CTr-ĐU. Chương trình xác định 3 mục tiêu: "(1) Nhận thức đúng đắn hơn về vai trò của văn hóa, kết hợp giữa nhiệm vụ phát triển kinh tế, xây dựng, chỉnh đốn Đảng với không ngừng nâng cao đời sống văn hóa trong toàn Đảng, toàn dân. (2) Bảo tồn, kế thừa và phát huy các giá trị tốt đẹp của truyền thống văn hóa dân tộc, đấu tranh chống văn hóa đồi bại, hủ tục lạc hậu, mê tín dị đoan. (3) Huy động mọi nguồn lực xã hội để phát triển sự nghiệp văn hóa"¹. Bám sát mục tiêu đó, cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc thị trấn Yến Lạc đã chung tay thực hiện hiệu quả 5 giải pháp. Một là, thị trấn tiếp tục duy trì và thực hiện tốt cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư"; xây dựng phong trào thi đua sôi nổi trong nhân dân, hình thành được các đội văn nghệ quần chúng, đội thể thao các thôn và đội thể thao của Thị trấn; thực hiện tốt các cuộc vận động khuyến học, khuyến tài, ủng hộ, biểu dương khen thưởng kịp thời những tập thể, cá nhân, hộ gia đình tiêu biểu; tạo dư luận quần chúng đấu tranh lên án, bài trừ các hủ tục lạc hậu, mê tín dị đoan, lối sống phi văn hóa. Hai là, các chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước về văn hóa

¹ Đảng ủy Thị trấn Yến Lạc, *Chương trình hành động số 02/CTr-ĐU ngày 14/10/2004 Thực hiện kết luận hội nghị Trung ương 10 (Khóa IX) về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 (khóa VIII) "Xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc"*.

được thị trấn cụ thể hoá và hướng dẫn kịp thời để nhân dân thực hiện; tích cực triển khai hiệu quả nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang... Ba là, thành lập đội gia lễ ở các hội phường; vận động toàn dân không dùng thầy Tào trong các đám tang, trước hết là nêu gương trong gia đình cán bộ, Đảng viên, đoàn viên hội viên các đoàn thể quần chúng. Bốn là, thị trấn từng bước thực hiện tiêu chuẩn hóa cán bộ làm công tác văn hóa, phấn đấu các thôn trong thị trấn đều có nhà họp thôn, có khu vui chơi, giải trí, sân chơi, bãi tập cho thanh, thiếu niên và người già. Năm là, từ Đảng bộ đến các chi bộ tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trên lĩnh vực văn hóa, gắn việc xây dựng chi bộ, thôn bản vững mạnh với nội dung cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư. Tăng cường quản lý Nhà nước về văn hóa, đề cao cảnh giác, kịp thời ngăn chặn âm mưu, thủ đoạn phá hoại của kẻ địch, tạo sự chuyển biến mạnh trong phát triển kinh tế, ổn định và cải thiện đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân.

Thông tin tuyên truyền là một trong những lĩnh vực được Đảng bộ thị trấn Yến Lạc quan tâm, chú trọng. Những ngày kỷ niệm lớn, những sự kiện trọng đại của đất nước và địa phương đều được tuyên truyền, phổ biến kịp thời đến cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc địa phương. Trên địa bàn thị trấn có 01 trạm thu phát truyền thanh truyền hình, người dân Yến Lạc được cập nhật thông tin qua phương tiện thông tin đại chúng.

Hưởng ứng Cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, Đảng ủy Yến Lạc tập trung chỉ đạo các thôn, bản trong toàn thị trấn thực hiện 6 nội dung chính là: (1) Đoàn kết giúp đỡ nhau phát triển kinh tế, xoá đói

giảm nghèo; (2) Đoàn kết phát huy truyền thống tương thân tương ái, đẩy mạnh các hoạt động đền ơn đáp nghĩa; (3) Đoàn kết phát huy dân chủ, giữ gìn kỷ cương, mọi người sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật; (4) Đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; (5) Đoàn kết chăm lo sự nghiệp giáo dục, chăm sóc sức khỏe ban đầu, phát triển thể dục thể thao và chương trình dân số - kế hoạch hoá gia đình, bảo vệ môi trường; (6) Đoàn kết xây dựng cơ sở chính trị vững mạnh, gắn bó mật thiết với nhân dân trong khu dân cư. Quá trình triển khai thu được kết quả bước đầu tích cực. Số hộ đạt danh hiệu gia đình văn hóa tăng lên qua các năm. Năm 2004, thị trấn có 77,5% số hộ đạt gia đình văn hóa, tăng so với năm 2001 là 5,3%¹.

Với nỗ lực của cấp ủy, chính quyền, việc thực hiện chính sách xã hội trên địa bàn thị trấn có nhiều tiến bộ. Công tác lao động, thương binh xã hội được quan tâm thường xuyên, kịp thời. Trong những năm 2000 - 2005, được sự hỗ trợ từ Chương trình 135 lồng ghép với các chương trình khác và sự nỗ lực của cấp ủy, chính quyền Yến Lạc, công tác xóa đói, giảm nghèo thực hiện có hiệu quả. Tỷ lệ hộ đói, nghèo giảm từ 18% (năm 2001) xuống còn 8,8% (năm 2004) theo tiêu chí cũ. Thị trấn đã triển khai chính sách hỗ trợ làm nhà cho hộ nghèo theo chương trình đại đoàn kết (03 nhà) và theo Chương trình 134² (03 nhà).

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Quyết định số 134/2004/QĐ-TTG của Thủ tướng Chính phủ: QĐ về một số chính sách hỗ trợ đất sản xuất, đất ở, nhà ở và nước sinh hoạt cho hộ đồng bào dân tộc thiểu số nghèo, đời sống khó khăn

Phong trào văn nghệ, thể thao có bước phát triển rõ nét. Các đoàn thể, trường học trên địa bàn thị trấn đều có đội văn nghệ, phục vụ tốt các hoạt động kỷ niệm, các ngày lễ, tết. Liên thôn thành lập được đội bóng chuyền, thường xuyên thi đấu giao hữu. Tham gia Đại hội thể dục thể thao huyện Na Rì năm 2005, đội bóng chuyền thị trấn đã giành giải nhất.

Trong công tác quốc phòng - an ninh, cấp ủy, chính quyền thị trấn đề ra nhiều nội dung và biện pháp thực hiện các chương trình quốc gia phòng, chống ma túy, đấu tranh với tội phạm, đẩy mạnh phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc. Tính đến đầu năm 2005, toàn thị trấn còn 68 đối tượng nghiện ma túy, xảy ra 240 vụ việc lớn nhỏ, trong đó chủ yếu là trộm cắp tài sản, buôn bán, hút chích ma túy, gây rối trật tự công cộng, đánh bạc, lừa đảo, tranh chấp đất đai...¹ Công an thị trấn thường xuyên phối hợp chặt chẽ với các tổ chức đoàn thể từ thị trấn đến thôn, bản, triển khai nhiều biện pháp quản lý chặt chẽ các nhóm đối tượng. Nhờ đó, giữ ổn định an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội một trên địa bàn rộng gần 5 km² với hơn 3300 người.

Dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng ủy, Ban Chỉ huy quân sự thị trấn thường xuyên rà soát, quản lý chặt chẽ lực lượng thanh niên trong độ tuổi nghĩa vụ, quân dự bị động viên; kịp thời bổ sung các phương án phòng thủ, làm tốt công tác huấn luyện, tham gia diễn tập phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương. Hằng năm, Yến Lạc hoàn thành chỉ tiêu khám tuyển và nhập ngũ được giao. Trong 5 năm, 21 thanh niên Yến Lạc lên đường nhập

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

ngũ. Cán bộ chủ chốt của địa phương, của Ban Chỉ huy quân sự thường xuyên được bồi dưỡng kiến thức quốc phòng.

Công tác xây dựng Đảng trên cả ba mặt: Chính trị, tư tưởng và tổ chức được coi trọng. Đến năm 2005, Đảng bộ thị trấn có 12 chi bộ trực thuộc, trong đó có 03 chi bộ trường học, 09 chi bộ nông thôn, còn 04 chi bộ ghép, không có thôn trắng Đảng viên. Bí thư Đảng bộ là đồng chí Nông Đức Chiến¹.

Tiếp tục thực hiện cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2), từ đầu nhiệm kỳ, Đảng bộ thị trấn đã bồi dưỡng nâng cao nhận thức tư tưởng chính trị cho cán bộ, đảng viên, trước hết là đội ngũ cán bộ chủ chốt của thị trấn và các thôn, bản. Công tác giáo dục lý luận chính trị được Đảng ủy quan tâm chỉ đạo chặt chẽ, nhất là từ khi có Quy định số 54 của Bộ Chính trị về chế độ học tập lý luận chính trị trong Đảng. Các chỉ thị, nghị quyết của các cấp từ Trung ương xuống đến cơ sở được kịp thời triển khai học tập, quán triệt trong cán bộ, đảng viên. Thông qua việc học tập quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của các cấp ủy đảng, nhất là việc học tập tư tưởng Hồ Chí Minh, nhận thức tư tưởng và chính trị của cán bộ, đảng viên Yến Lạc được nâng lên, trở thành động lực quan trọng thúc đẩy các phong trào thi đua trên địa bàn thị trấn.

Ban Thường vụ Đảng ủy nghiên cứu, cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ V, gắn với việc tổ chức

¹ Từ tháng 9/2001 đến tháng 7/2003, đồng chí Bí thư Đảng ủy kiêm Chủ tịch hội đồng nhân dân bị đình chỉ công tác. Chức vụ Bí thư Đảng ủy được giao cho đồng chí Phó Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Ủy ban nhân dân làm Quyền Bí thư. Tháng 8/2003, chức vụ Bí thư Đảng ủy được kiện toàn, đồng chí Nông Đức Chiến giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy (2003 - 2005).

quán triệt, triển khai thực hiện các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên vào điều kiện cụ thể ở địa phương. Trong 5 năm (2001 - 2005), Ban Thường vụ Đảng ủy và Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn đã ban hành nhiều nghị quyết, thông báo, kết luận, chương trình hành động, kế hoạch chỉ đạo các mặt công tác. Đảng ủy tập trung giải quyết những vấn đề bức xúc của địa phương, phù hợp với quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước, của tỉnh Bắc Kạn và của huyện Na Rì; đồng thời đáp ứng được yêu cầu, nguyện vọng chính đáng của cán bộ, đảng viên và nhân dân thị trấn.

Năm 2005, Đảng bộ thị trấn thực hiện chia tách chi bộ Pò Đon - Cốc Coóc thành 2 chi bộ là Chi bộ Pò Đon (16 đảng viên) và Chi bộ Cốc Coóc (16 đảng viên). Công tác quy hoạch, bồi dưỡng, đào tạo, bố trí, sắp xếp đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ chủ chốt của thị trấn Yến Lạc tuân theo sự chỉ đạo, hướng dẫn cụ thể của Huyện ủy. Công tác phát triển Đảng được chỉ đạo tích cực. Trong nhiệm kỳ, Đảng bộ thị trấn đã kết nạp được 29 đảng viên mới, nâng tổng số đảng viên trong toàn Đảng bộ lên 164 đồng chí.

Công tác kiểm tra, giám sát và kỉ luật Đảng được tăng cường và hoạt động có nền nếp. Qua kiểm tra, Đảng ủy thị trấn xử lý kỷ luật với hình thức khai trừ ra khỏi Đảng 3 đồng chí, xử lý kỷ luật với hình thức cảnh cáo 1 đồng chí. Công tác kiểm tra được coi trọng và thực hiện quả vừa phục vụ cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, vừa góp phần từng bước nâng cao chất lượng tổ chức Đảng và đảng viên. Năm 2001, Đảng bộ thị trấn có 129 đảng viên tham gia phân loại, trong đó Đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ 126 đồng chí,

đảng viên hoàn thành nhiệm vụ 03 đồng chí, không có đảng viên không hoàn thành nhiệm vụ, Đảng bộ thị trấn xếp loại hoàn thành nhiệm vụ. Đến năm 2004, Đảng bộ thị trấn có 132 đảng viên tham gia phân loại, trong đó đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ 107 đồng chí, đảng viên hoàn thành nhiệm vụ 25 đồng chí, không có đảng viên không hoàn thành nhiệm vụ, Đảng bộ xếp loại trong sạch vững mạnh¹.

Tháng 4/2004, Yến Lạc tổ chức cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân ba cấp nhiệm kỳ 2004 - 2009 trên địa bàn thị trấn với tỷ lệ cử tri đi bỏ phiếu đạt gần 100%. Sau bầu cử, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân thị trấn từng bước được nâng lên. Hội đồng nhân dân thị trấn ban hành nhiều nghị quyết chuyên đề cụ thể hóa các chủ trương của Đảng ủy, giải quyết những vấn đề bức xúc trên địa bàn.

Dưới sự lãnh đạo của đồng chí Chủ tịch La Văn Pó, Ủy ban nhân dân thị trấn chỉ đạo giải quyết có hiệu quả chương trình, kế hoạch, đề án, nhất là phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở. Năm 2002, thị trấn thực hiện chia tách, thành lập mới 01 tổ nhân dân.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc thị trấn và các đoàn thể chính trị xã hội có nhiều cố gắng đổi mới phương thức hoạt động, từng bước đáp ứng tâm tư, nguyện vọng và quyền lợi thiết thực của quần chúng nhân dân. Các phong trào, các cuộc vận động đi vào chiều sâu, mang tính xã hội hóa cao, nhất là phong trào xóa đói giảm nghèo và cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Hội Liên hiệp Phụ nữ thị trấn làm tốt công tác vận động, giúp đỡ chị em phát triển kinh tế, xây dựng gia đình ấm no, hạnh phúc. Hội tổ chức cho hội viên học tập 4 chuẩn mực người phụ nữ, chú trọng củng cố kiện toàn tổ chức, phát triển hội viên. Đến năm 2005, Hội Liên hiệp Phụ nữ thị trấn có 13 tổ hội với gần 250 hội viên. Chị em trong hội giúp đỡ nhau tạo dựng một số mô hình kinh tế theo mùa vụ như mô hình làm chổi chít, nấm rơm và chăn nuôi lợn, đạt hiệu quả kinh tế cao.

Đoàn Thanh niên thị trấn tập trung củng cố, kiện toàn tổ chức, tăng cường giáo dục lý tưởng cộng sản cho thanh niên. Với 10 chi đoàn và gần 100 đoàn viên, Đoàn đã tổ chức vay vốn cho thanh niên trên địa bàn phát triển mô hình trồng cây ăn quả, dịch vụ sửa chữa, cơ khí có thu nhập cao.

Hội Nông dân thị trấn phát huy vai trò nòng cốt trong phong trào nông dân phát triển kinh tế xã hội. Đến năm 2005, Hội có 14 chi hội và gần 200 hội viên. Hội tích cực thực hiện các dự án vay vốn cho hội viên phát triển kinh tế, góp phần xoá đói, giảm nghèo cho các gia đình nông dân thị trấn.

Hội Cựu chiến binh thị trấn có 7 chi hội và hơn 70 hội viên. Hội chăm lo, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho hội viên, là động lực để mỗi hội viên phát huy phẩm chất bộ đội cụ Hồ trong cuộc sống đời thường, đoàn kết, thực hiện tốt nghĩa vụ công dân, tích cực đấu tranh chống lại các mặt trái của xã hội.

Sau 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ V, nhiệm kỳ 2000 - 2005, với sự đoàn kết nhất trí, Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Kinh tế tiếp tục có bước tăng trưởng khá. Đời sống

văn hóa - xã hội có nhiều tiến bộ; an ninh chính trị được giữ vững, trật tự an toàn xã hội được bảo đảm; công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị ngày càng được đổi mới.

Cùng với những thành tích đạt được, trong giai đoạn 2000 - 2005, công tác lãnh đạo của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc vẫn còn tồn tại một số hạn chế.

“Tốc độ tăng trưởng kinh tế chậm, chưa vững chắc, sản xuất vẫn mang tính tự cung tự cấp, chưa tạo ra được sản phẩm hàng hoá lớn; chưa khai thác và phát huy tốt tiềm năng lao động, đất đai để tạo ra giá trị sản phẩm cao nhất trên một đơn vị canh tác; ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất còn hạn chế. Trong chăn nuôi, tốc độ tăng đàn gia súc và đàn gia cầm chậm, tỷ lệ tiêm phòng hằng năm đạt thấp nên khi dịch bệnh phát sinh gây ra nhiều thiệt hại. Các cơ sở sản xuất tiểu thủ công nghiệp, kinh doanh dịch vụ thương mại phát triển chậm và tự phát, quy mô nhỏ, doanh thu hằng năm đạt thấp. Nguồn thu ngân sách chưa vững chắc, khai thác nguồn thu chưa triệt để.

Trong lĩnh vực xã hội, còn nhiều diễn biến phức tạp, chưa chặn đứng và đẩy lùi được các tệ nạn xã hội, đời sống nhân dân ở khu vực sản xuất nông nghiệp còn gặp nhiều khó khăn. Hoạt động của bộ máy chính trị từ thị trấn đến thôn bản thiếu đồng bộ dẫn đến hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý điều hành và năng lực tổ chức thực hiện nhiệm vụ còn nhiều hạn chế”¹.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng uỷ thị trấn Yến Lạc.

Những thành tích đã đạt được và cả những hạn chế trong công tác lãnh đạo là kinh nghiệm quý để Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc bước vào nhiệm kỳ mới.

Thực hiện Chỉ thị số 46/CT-TW ngày 06/12/2004 của Bộ Chính trị về Đại hội Đảng bộ các cấp, tiến tới Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X, trong các ngày 24/8 và 25/8/2005, Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010 diễn ra. Đại hội lần thứ VI đưa ra mục tiêu, định hướng phát triển của thị trấn Yến Lạc đến năm 2010 là: (1) Tổng sản lượng lương thực có hạt đến năm 2010 đạt 550 tấn; (2) Đàn lợn đạt 3.000 con/năm (15.000 con/5 năm); (3) Đàn gia cầm đạt 50.000 con/năm (250.000 con/5 năm); (4) Đàn trâu đạt 130 con; (5) Bảo vệ tốt rừng trồng của dự án PAM, tích cực trồng rừng phân tán, cải tạo vườn tạp, trồng cây có giá trị kinh tế cao; (6) Giá trị sản xuất tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ đến năm 2010 đạt 15 tỷ đồng; (7) Thu ngân sách trên địa bàn đến năm 2010 đạt 600 triệu đồng; (8) Thu nhập bình quân đầu người đến năm 2010 đạt 6 triệu đồng/người/năm (400 USD/người/năm); (9) Đảm bảo duy trì 100% số hộ có điện thắp sáng; (10) Số hộ được dùng nước sạch đạt 100%; (11) Xoá căn bản hộ đói, giảm hộ nghèo còn 5%; (12) Giữ tỷ suất sinh thô ở mức 9‰; (13) Huy động trẻ đến độ tuổi vào Mầm non đạt trên 90%, trẻ 6 tuổi vào lớp 1 đạt 100%, phấn đấu đầu tư xây dựng trường Mầm non và trường Trung học cơ sở đạt trường chuẩn quốc gia; (14) Trẻ trong độ tuổi được tiêm chủng và uống đủ các loại vắc xin phòng bệnh, phấn đấu đến năm 2010 trạm y tế thị trấn có Bác sĩ; (15) Phấn đấu hằng năm 95% số hộ đạt danh hiệu gia đình văn hóa; (16) Kiểm chế và từng bước đẩy lùi các loại tệ nạn xã hội, tai nạn giao thông; (17) Phấn đấu hằng năm 90% số chi bộ,

thôn, chi hội đoàn thể đạt trong sạch vững mạnh; (18) Phần đấu kết nạp Đảng mỗi năm tăng 8 - 10%, đến năm 2010 đạt 250 đảng viên; (19) Các đoàn thể phần đấu kết nạp đoàn viên, hội viên mỗi năm tăng 8-10%¹.

Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn nhiệm kỳ 2005 - 2010 gồm 11 đồng chí. Tại phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành Đảng bộ bầu Ban Thường vụ gồm ba đồng chí (Nguyễn Đức Chiến, Phạm Ngọc Du, Lý Xuân Trường). Đồng chí Nguyễn Đức Chiến được bầu giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn khóa VI.

Tiếp sau Đại hội Đảng bộ thị trấn, từ ngày 03/10 đến ngày 05/10/2005, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2005 - 2010 được tổ chức. Báo cáo chính trị trình bày tại Đại hội khẳng định: Trong nhiệm kỳ 2000 - 2005, huyện đã đạt được những thành tích quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, là điều kiện để đẩy mạnh bước phát triển tiếp theo. Đại hội cũng nhận rõ những mặt yếu kém, tồn tại và những nguyên nhân. Với phương châm "trí tuệ, đoàn kết, dân chủ, đổi mới", Đại hội thống nhất cao về mục tiêu phấn đấu của nhiệm kỳ 2005 - 2010 như sau: Thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông - lâm nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ trên cơ sở phát huy tối đa các nguồn lực về đất đai, tài nguyên, nguồn lao động nhằm đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng và phát triển bền vững kinh tế, nhanh chóng ổn định, cải thiện từng bước để nâng cao đời sống vật chất, tinh thần nhân dân; giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội; nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

trị các cấp vì mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Trong các mục tiêu phấn đấu cụ thể mà Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVI nhất trí thông qua, có chỉ tiêu “Hoàn thành cơ bản quy hoạch và xây dựng kết cấu hạ tầng thị trấn Yến Lạc”¹.

Quán triệt chỉ đạo của Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVI và những mục tiêu được vạch ra từ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI, bước vào nhiệm kỳ mới, xác định phát triển kinh tế là nhiệm vụ trung tâm, xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt, để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ VI, Đảng ủy thị trấn Yến Lạc chăm lo xây dựng khối đoàn kết thống nhất nội bộ; từng bước đổi mới phương thức lãnh đạo, tập trung vào những mục tiêu chính, đề ra những giải pháp cụ thể cho từng lĩnh vực công tác, đạt kết quả tích cực. Trong 5 năm, tốc độ tăng trưởng kinh tế của thị trấn đạt 18%/năm, thu nhập bình quân đầu người đạt 8,5 triệu (năm 2009)².

Trong lĩnh vực phát triển sản xuất nông nghiệp, Đảng ủy thị trấn ban hành Nghị quyết chuyên đề nhằm thống nhất về tư tưởng và hành động, đồng thời nêu cao vai trò lãnh đạo của tổ chức Đảng trong việc chuyển đổi cơ cấu giống lúa, giống ngô có năng suất cao. Với sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của cấp ủy, chính

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.167-168.

Tại Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì, đồng chí Nông Đức Chiến được bầu vào Ban Thường vụ Huyện ủy và được phân công giữ chức vụ Trưởng ban Tổ chức Huyện ủy; kiện toàn đồng chí Phạm Ngọc Du giữ chức Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

quyền thị trấn, nhân dân thị trấn Yến Lạc vượt qua nhiều khó khăn về khí hậu, thời tiết, tích cực gieo trồng. Diện tích lúa 2 vụ tăng lên, nhân dân đưa giống lúa lai có năng suất cao vào gieo trồng, tích cực phòng trừ sâu bệnh. Hệ số quay vòng đất đạt 1,9 lần. Tổng sản lượng lương thực đạt 660 tấn/năm, bình quân lương thực đầu người (khẩu nông nghiệp) năm 2009 đạt 620 kg, tăng 40 kg so với năm 2005. Năm 2009, thời tiết nắng hạn kéo dài đầu vụ làm ảnh hưởng đến sản lượng, sản lượng lương thực giảm sút (giảm 106 tấn so với năm 2008), nhưng với sự tích cực, chủ động trong chỉ đạo của cấp ủy, sự nỗ lực chung tay của nhân dân, đời sống mọi mặt trên địa bàn thị trấn vẫn giữ được sự ổn định.

Nhiều máy cày, máy kéo các loại, cùng với diện tích chăn thả gia súc bị thu hẹp để nhường chỗ cho trồng rừng sản xuất làm cho số lượng trâu, bò của thị trấn giảm đáng kể. Đàn gia cầm cũng giảm sút do dịch bệnh diễn biến phức tạp làm nhân dân lo ngại, không đầu tư mở rộng mà chủ yếu nuôi nhỏ lẻ theo hộ gia đình. Tính đến năm 2009, thị trấn có đàn trâu 110 con, đàn lợn 3.700 con, đàn gia cầm 12.000 con, và 3,7 ha mặt nước ao hồ thả cá¹.

Toàn thị trấn có 90 ha rừng trồng và rừng tái sinh, nhân dân thường xuyên tu bổ, chăm sóc. Do diện tích rừng ít, nên hằng năm cấp ủy đảng và chính quyền tích cực vận động nhân dân trồng xen kẽ một số cây lâm nghiệp để nâng cao độ che phủ rừng, bảo vệ cảnh quan môi trường. Người dân Yến Lạc nâng cao ý thức về lợi ích của việc trồng rừng, nên công tác chăm sóc và bảo vệ cây có nhiều tiến bộ.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Sản xuất tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ thương mại có bước phát triển. Năm 2009, toàn thị trấn Yến Lạc có 231 hộ kinh doanh. Tổng giá trị sản xuất đạt 12 tỷ đồng. Các hoạt động chủ đạo là sản xuất gạch nung, gạch Ba vanh, khai thác cát sỏi phục vụ nhu cầu xây dựng cơ bản của các doanh nghiệp và nhân dân trong huyện. Chợ đầu mối trên địa bàn cung cấp những mặt hàng thiết yếu đáp ứng đời sống sinh hoạt của nhân dân địa phương. Tổng doanh thu bán lẻ hằng năm ước đạt từ 7 đến 8 tỷ đồng¹.

Xác định đường giao thông trục thị trấn và đường giao thông liên thôn là mạch đường chính cho phát triển kinh tế xã hội, ngay từ đầu nhiệm kỳ, Đảng ủy Yến Lạc đã chủ trương thường xuyên tu sửa tuyến đường trục thị trấn. Nhân dân trong các thôn có tuyến đường trục thị trấn đi qua được huy động để khơi thông cống rãnh và đắp mặt đường. Mỗi năm, thị trấn huy động hàng trăm ngày công tu sửa và làm cầu tạm ở các thôn, bản. Nhiều công trình thủy lợi trên địa bàn thị trấn được đầu tư xây dựng, nâng cấp, sửa chữa. Hệ thống kênh mương được kiên cố hóa đảm bảo đủ nước tưới tiêu cho sản xuất nông nghiệp.

Kết quả phát triển kinh tế tác động tích cực đến công tác thu chi ngân sách của thị trấn. Tổng thu ngân sách trên địa bàn 5 năm (2005 - 2009) đạt hơn 4,2 tỷ đồng².

Lĩnh vực văn hóa - xã hội có nhiều chuyển biến tích cực. Với nhận thức rõ giáo dục là quốc sách hàng đầu, Đảng bộ thị

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

trấn Yến Lạc luôn coi trọng lãnh đạo xây dựng và phát triển sự nghiệp giáo dục đào tạo trên địa bàn thị trấn. Phổ cập giáo dục tiểu học được giữ vững. Tỷ lệ huy động học sinh các cấp đến trường tăng cao. Nỗ lực của thị trấn Yến Lạc trong thực hiện Nghị quyết số 41/2000/NQ-QH10 ngày 09/12/2000 của Quốc hội về thực hiện phổ cập giáo dục trung học cơ sở đã góp phần vào kết quả chung của ngành giáo dục huyện. Từ năm 2006 đến năm 2009, các trường học trên địa bàn liên tục đạt chuẩn phổ cập giáo dục theo quy định. Chất lượng giáo dục nâng lên qua các năm. Năm 2009, Trường Tiểu học thị trấn có 162 học sinh, trong đó học lực giỏi là 43 em, học lực khá là 71 em, học lực trung bình là 43 em; còn 5 em học lực yếu. Trường Trung học cơ sở thị trấn có 216 học sinh, trong đó học lực giỏi là 32 em, học lực khá là 80 em, học lực trung bình là 72 em; còn 32 em học lực yếu¹.

Tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Yến Lạc tập trung nguồn lực cho công tác y tế, tạo nên những chuyển biến rõ nét. Cán bộ y tế thị trấn thường xuyên được tập huấn, đào tạo để nâng cao chuyên môn, nghiệp vụ. Hằng năm, trạm y tế thị trấn tổ chức truyền thông về phòng chống HIV/AIDS, phòng chống lao, chăm sóc sức khỏe sinh sản và vệ sinh an toàn thực phẩm. Các dịch vụ chăm sóc sức khỏe được cung cấp đến người dân. Trạm thực hiện khám chữa bệnh cho hàng ngàn lượt người mỗi năm. Mạng lưới cộng tác viên 13/13 tổ nhân dân tuyên truyền và cung cấp dịch vụ tránh thai cho các cặp vợ chồng trong độ

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

tuổi sinh sản. Công tác chăm sóc sức khỏe, bảo vệ quyền của trẻ em được quan tâm. Thị trấn thường xuyên tổ chức thăm hỏi và tặng quà cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Trẻ dưới 6 tuổi suy dinh dưỡng được tư vấn, chăm sóc, nâng cao sức khỏe. So với năm 2005, tỷ lệ trẻ suy dinh dưỡng giảm 5%. Đến đầu năm 2010, tỷ lệ trẻ suy dinh dưỡng của thị trấn chỉ còn 13,8%¹.

Công tác dân số - kế hoạch hóa gia đình được quan tâm chỉ đạo, giữ tỷ lệ tăng dân số tự nhiên ở mức ổn định. Hoạt động bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe cộng đồng thu hút người dân tích cực vào cuộc và chủ động hơn trong bảo vệ môi trường, phòng chống dịch bệnh tại địa phương.

Thấm nhuần đạo lý “Uống nước nhớ nguồn”, “ăn quả nhớ người trồng cây”, Đảng ủy, Ủy ban nhân dân và các đoàn thể chính trị - xã hội thị trấn Yến Lạc quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện phong trào “Đền ơn đáp nghĩa”. Pháp lệnh ưu đãi người có công, các chính sách đối với người tham gia kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ, người bị phơi nhiễm chất độc da cam Đioxin được thực hiện đầy đủ, kịp thời. Thực hiện chương trình xóa nhà tạm, từ năm 2005 đến năm 2009, thị trấn tiến hành xóa được 35 nhà tạm, trong đó có 7 nhà đền ơn đáp nghĩa, 11 nhà đại đoàn kết, 17 nhà theo Chương trình 134 được 17 nhà².

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Xóa đói, giảm nghèo là nhiệm vụ quan trọng trong phương hướng do Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VI đề ra. Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ, hằng năm cấp ủy, chính quyền, các đoàn thể tập trung lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện phong trào giúp nhau vốn, giống, phát triển kinh tế gia đình. Cấp ủy, chính quyền thị trấn đã tập trung triển khai thực hiện các chính sách của Chính phủ như phối hợp mở các lớp tập huấn, hỗ trợ sản xuất, chọn cử trí thức trẻ, cán bộ chuyên môn kỹ thuật tham gia tổ công tác tại thị trấn; xây dựng các đề án tạo nguồn nhân lực cho nông thôn; hỗ trợ giống mía;... Nhờ đó, góp phần giải quyết việc làm, tăng thu nhập, xóa đói giảm nghèo. Bình quân mỗi năm, thị trấn thành công giảm được 1,42% hộ nghèo. Năm 2005, tổng số hộ nghèo của thị trấn là 108 hộ, chiếm 14,61%. Đến năm 2009, con số này giảm xuống còn 62 hộ, chiếm 7,48%¹.

Quán triệt tinh thần Nghị quyết Đại hội X của Đảng, xác định văn hóa là nền tảng tinh thần xã hội, là mục tiêu, là động lực phát triển kinh tế, xã hội, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc tập trung lãnh đạo, chỉ đạo cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư. Nhờ có sự chỉ đạo sát sao của Đảng bộ, sự hoạt động tích cực của các tổ chức chính quyền và đoàn thể, cuộc vận động phát triển ngày càng sâu rộng, được đông đảo các tầng lớp nhân dân hưởng ứng. Ban Vận động thường xuyên bổ sung mục tiêu, nội dung để không ngừng nâng cao chất lượng cuộc vận động. Tỷ lệ gia đình văn hóa, khu dân cư tiên tiến năm sau cao hơn năm trước. Năm

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

2009, thị trấn có gần 80% số hộ gia đình đạt gia đình văn hóa¹. Phong trào văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao được duy trì. Hằng năm, thị trấn tổ chức giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao mừng đảng, mừng xuân và các ngày lễ lớn của đất nước; cử đoàn vận động viên tham gia Đại hội thể dục thể thao huyện Na Rì lần thứ 4, đạt giải nhì toàn đoàn.

Ban Công an thị trấn bám sát nhiệm vụ cấp trên giao và nhiệm vụ chính trị của địa phương để chủ động tham mưu giúp cấp ủy, chính quyền trong lĩnh vực an ninh trật tự. Công an viên ở các tổ nhân dân thường xuyên được kiện toàn và hoạt động hiệu quả. Từ năm 2005 đến năm 2009, với dân số hơn 3.000 người, thị trấn xảy ra 267 vụ việc. Ban công an thị trấn giải quyết tốt 227 vụ, lập hồ sơ chuyển cấp trên giải quyết 40 vụ. Nghị quyết Trung ương 8 (Khóa IX) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Nghị quyết số 09/1998/NQ-CP và Chương trình quốc gia phòng, chống tội phạm đến năm 2010, cùng các Nghị quyết của Huyện ủy Na Rì về nhiệm vụ quốc phòng - an ninh được chỉ đạo thực hiện nghiêm túc và hiệu quả. Phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc được đẩy mạnh với nhiều hình thức. Ý thức cảnh giác, trách nhiệm của công dân trong bảo vệ an ninh được nâng lên. Với những kết quả đạt được, công an thị trấn Yến Lạc nhận được nhiều danh hiệu và phần thưởng cao quý. Năm 2007, Công an thị trấn được Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Kạn tặng thưởng danh hiệu “Đơn vị quyết thắng” cho tập thể hoàn

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

thành xuất sắc nhiệm vụ công tác. Năm 2009, Công an thị trấn tiếp tục được tặng cờ thi đua xuất sắc của Bộ Công an.

Cùng với việc quản lý lực lượng dân quân tự vệ, dự bị động viên, trong nhiệm kỳ 2005 - 2010, Yến Lạc luôn đạt 100% chỉ tiêu tuyển quân, giao quân. Năm 2008, tổ chức diễn tập chiến đấu trị an, thị trấn huy động 1.600 công, 7 xe ô tô và máy xúc để tu sửa đường giao thông liên thôn. Qua diễn tập, năng lực quản lý, điều hành của cấp ủy và chính quyền thị trấn được nâng cao một bước.

Với nhận thức công tác xây dựng Đảng có ý nghĩa then chốt, quyết định thắng lợi đối với các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc luôn quan tâm đúng mức đến công tác xây dựng Đảng. Trong nhiệm kỳ 2005 - 2010, Đảng ủy thị trấn tổ chức quán triệt và thực hiện đầy đủ nghị quyết Đại hội Đảng các cấp; Nghị quyết, Kết luận của Hội nghị Trung ương 12 (khóa IX); các Nghị quyết Trung ương 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 (khóa X); Chỉ thị số 10-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ và các nghị quyết, chỉ thị chuyên đề của Tỉnh ủy, Huyện ủy. Các cuộc sinh hoạt định kỳ của cấp ủy và các chi bộ gắn với nội dung tuyên truyền, thông báo tình hình thời sự, phổ biến đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước.

Thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 07/11/2006 của Bộ Chính trị về tổ chức cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh", Ban Chỉ đạo cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh" thị trấn Yến Lạc được thành lập, gồm 9 đồng chí, do đồng chí Bí

thư Đảng ủy làm Trưởng ban. Bám sát Hướng dẫn số 05 của Ban Chỉ đạo cấp huyện, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lãnh đạo xây dựng kế hoạch tổ chức quán triệt tập trung cho toàn thể cán bộ, đảng viên, hội viên và đoàn viên nội dung 03 chuyên đề. Việc quán triệt được thực hiện qua 3 bước. Bước 1: Tổ chức tuyên truyền nội dung của các chuyên đề thông qua các buổi sinh hoạt tổ nhân dân (13/13 tổ đều thực hiện). Bước 2: Ban Chỉ đạo xây dựng 8 yêu cầu về chuẩn mực hướng dẫn cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ viết thu hoạch và đề ra phương hướng phấn đấu. Bước 3: Tổ chức lấy ý kiến đóng góp của quần chúng nhân dân đối với các đảng viên, đồng thời tham mưu cho cấp ủy chỉ đạo các chi bộ sinh hoạt thảo luận và nhận xét kết quả tự tu dưỡng và rèn luyện của từng đảng viên, làm cơ sở cho việc phân loại và đánh giá mức độ hoàn thành của đảng viên và chi bộ hằng năm. Hướng ứng cuộc thi kể chuyện về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh do Ban Chỉ đạo cấp huyện tổ chức, thị trấn Yến Lạc bồi dưỡng 01 đồng chí tham gia dự thi, đạt giải Ba. Năm 2008, thị trấn tổ chức quán triệt, học tập tập trung 2 chuyên đề với tỷ lệ đảng viên được quán triệt đạt hơn 90%; cán bộ công chức ngoài đảng đạt 100%. Sau học tập, Ban Chỉ đạo tham mưu với cấp ủy, chính quyền xây dựng chương trình hành động và kế hoạch kiểm tra để tổ chức thực hiện. Năm 2009, thị trấn tiếp tục tổ chức 2 lớp quán triệt và học tập cho cán bộ, đảng viên và công chức ngoài đảng. Đồng thời, hướng dẫn đảng viên liên hệ, viết thu hoạch đề ra phương hướng phấn đấu hoàn thành các phần việc đăng ký, gắn nội dung của cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” với kết quả 40 năm thực hiện Di

chức Bác Hồ. Năm 2010, thị trấn tổ chức học tập chuyên đề "Xây dựng Đảng ta thật sự trong sạch là đạo đức, là văn minh". Qua các đợt học tập, nhận thức của cán bộ, đảng viên thị trấn Yến Lạc được nâng lên. Nhờ đó, việc tuyên truyền, chuẩn bị và tổ chức Đại hội Đại biểu thị trấn Yến Lạc lần thứ VII nhiệm kỳ 2010 - 2015 thành công tốt đẹp.

Công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ được đẩy mạnh. Đảng bộ thị trấn tiến hành tách 03 chi bộ sinh hoạt ghép, toàn đảng bộ không còn chi bộ sinh hoạt ghép. Công tác phát triển Đảng được các cấp ủy coi trọng. Trong những năm 2005 - 2010, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc kết nạp được 60 đảng viên được mới. Tính đến cuối nhiệm kỳ, tổng số chi bộ trong toàn Đảng bộ thị trấn Yến Lạc là 17 đơn vị với 230 đảng viên, trong đó có 01 chi bộ cơ quan, 03 chi bộ nhà trường và 13 chi bộ nông thôn¹.

Công tác kiểm tra Đảng được duy trì thường xuyên. Hằng năm, Ủy ban Kiểm tra Đảng ủy thị trấn tiến hành giám sát, kiểm tra 5-6 chi bộ, kịp thời uốn nắn những biểu hiện lệch lạc trong cán bộ, đảng viên, nâng cao sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng.

Nhờ làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, tăng cường kiểm tra Đảng, nên chất lượng tổ chức cơ sở đảng và đảng viên hằng năm của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đạt kết quả cao. Năm 2009, gần 90% chi bộ thuộc Đảng bộ thị trấn đạt trong sạch vững mạnh, tăng 40% so với năm 2005.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Quy chế dân chủ cơ sở được thực hiện tốt. Người dân thị trấn Yến Lạc phấn khởi, tin tưởng tuyệt đối vào công cuộc đổi mới do Đảng lãnh đạo. Từ đó, hăng hái thi đua lao động sản xuất, thực hành tiết kiệm. Đời sống vật chất, tinh thần của người dân được cải thiện rõ rệt. Sau 10 năm thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở, sản xuất lương thực của thị trấn tăng lên đáng kể. Năm 1998, năm đầu tiên thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở, bình quân lương thực đầu người của thị trấn Yến Lạc là 450 kg; đến năm 2008, sau 10 năm, bình quân lương thực đầu người của thị trấn đã tăng lên 650 kg, thu nhập đầu người tăng 100%. Đời sống văn hóa được cải thiện. 100% số hộ gia đình trong thị trấn có ti vi, đài bán dẫn, 80% số hộ có điện thoại, 99% số hộ được sử dụng điện lưới quốc gia, 80% số hộ được sử dụng nước sinh hoạt hợp vệ sinh, 85% số hộ có xe máy và các phương tiện khác. Tỷ lệ gia đình văn hóa của Yến Lạc luôn đạt từ 75-85%, 12/13 tổ nhân dân đạt khu dân cư tiên tiến, đề nghị huyện công nhận 5 làng văn hóa cấp huyện¹. Các cấp ủy đảng, chính quyền, ban, ngành, đoàn thể thị trấn Yến Lạc nhận thức được tầm quan trọng việc thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở, nên luôn nêu cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, vận dụng sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, góp phần thúc đẩy và cổ vũ các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động trên địa bàn thị trấn.

Hội đồng nhân dân thị trấn nêu cao vai trò giám sát, chuẩn bị đầy đủ nội dung các kỳ họp trong năm, ban hành

¹ Ban Chỉ đạo thực hiện Quy chế dân chủ thị trấn Yến Lạc, *Báo cáo số 26/BC-BCĐ Tổng kết 10 năm thực hiện quy chế dân chủ cơ sở*, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Nghị quyết, giám sát và đôn đốc thực hiện các Nghị quyết đề ra. Các tổ đại biểu Hội đồng nhân dân tổ chức sinh hoạt theo định kỳ, nêu cao tinh thần trách nhiệm trong lĩnh vực được phân công.

Ủy ban nhân dân thị trấn dưới sự điều hành của đồng chí Lý Xuân Trường (Chủ tịch Ủy ban nhân dân giai đoạn 2004 - 2009) tập trung chỉ đạo sản xuất nông - lâm nghiệp, xây dựng giao thông nông thôn; thực hiện dự án trồng mía nguyên liệu; chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tích cực nắm tình hình, chỉ đạo xử lý kịp thời những vấn đề bức xúc, ổn định chính trị, bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội. Việc tổ chức cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XII trên địa bàn được an toàn, đúng luật, tiết kiệm và đạt kết quả cao, tỷ lệ cử tri trong thị trấn đi bầu đạt 100%.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc thị trấn và các đoàn thể đổi mới phương thức hoạt động. Các đoàn thể tổ chức cho hội viên giúp nhau phát triển sản xuất, xóa đói giảm nghèo thông qua các chương trình vay vốn. Đội ngũ cán bộ làm công tác Mặt trận và các đoàn thể thường xuyên được củng cố, kiện toàn; được bồi dưỡng, hướng dẫn nghiệp vụ, nội dung, phương pháp tập hợp quần chúng. Năm 2008, Đại hội Mặt trận Tổ quốc thị trấn Yến Lạc lần thứ VI nhiệm kỳ 2008 - 2013 được tổ chức thành công. Chương trình phối hợp thống nhất hành động giai đoạn 2008 - 2013 của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc thị trấn được thông qua, là cơ sở để Mặt trận phát huy vai trò trong vận động, tổ chức quần chúng tích cực tham gia thực hiện các nhiệm vụ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn trên quê hương Yến Lạc.

Sau 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn nhiệm kỳ 2005 - 2010, mặc dù còn nhiều khó khăn, thách thức nhưng Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Yến Lạc đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng về phát triển kinh tế, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội. Bên cạnh những thành tích đạt được, trong giai đoạn này, công tác lãnh đạo của Đảng bộ thị trấn còn tồn tại một số hạn chế: “Kinh tế phát triển chưa mang tính bền vững, sản xuất nông nghiệp còn phụ thuộc vào thiên nhiên, chăn nuôi còn nhỏ lẻ, manh mún, nguy cơ dịch bệnh luôn đe dọa. Việc chuyển đổi ngành nghề, dịch vụ của nhân dân chưa đáp ứng với cơ chế thị trường. Công tác quản lý đất đai, tài nguyên môi trường còn gặp khó khăn do thị trấn đang trong giai đoạn quy hoạch đô thị. Các vấn đề tệ nạn xã hội như buôn bán ma túy, cờ bạc, số đề còn diễn biến phức tạp”¹.

Phát huy những thành tích, khắc phục những khó khăn, Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc bước vào thời kỳ mới với ý chí, quyết tâm giành được kết quả cao hơn.

II. Lãnh đạo đẩy mạnh công cuộc đổi mới toàn diện, xây dựng thị trấn Yến Lạc ngày càng giàu đẹp (2010 - 2020)

Được sự đồng ý của Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì, Đại hội lần thứ VII nhiệm kỳ 2010 - 2015 của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đã diễn ra trong các ngày 11 - 12/6/2010. Đại hội đã nghe Báo cáo Chính trị, Báo cáo Kiểm điểm của Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn khóa VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010; Báo cáo tổng hợp ý kiến tham gia vào dự thảo Báo cáo Chính trị trình Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Bước vào giai đoạn mới, phát huy những thành quả xây dựng địa phương trong giai đoạn trước, Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII đề ra mục tiêu chung cho giai đoạn 2010 - 2015 là: Dân chủ - đoàn kết - sáng tạo - đổi mới trên mọi lĩnh vực, phát huy những kết quả đạt được, tranh thủ sự giúp đỡ của cấp trên, phát huy nội lực sẵn có đẩy nhanh tốc độ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an ninh, quốc phòng.

Mục tiêu chung được Đại hội cụ thể hóa thành 16 chỉ tiêu phấn đấu, bao gồm: (1) Tổng sản lượng lương thực có hạt bình quân hằng năm đạt 580 tấn; (2) Đàn lợn 3.500 con; (3) Đàn trâu 110 con; (4) Đàn gia cầm 20.000 con; (5) Tu bổ, chăm sóc 90 ha rừng; (6) Giá trị sản xuất tiểu thủ công nghiệp đạt 15 tỷ đồng, kinh doanh dịch vụ - thương mại có 300 hộ, đạt giá trị 20 tỷ đồng; (7) Thu nhập bình quân đầu người đạt 12 triệu đồng/năm; (8) Giảm hộ nghèo xuống mức 4%; (9) Tỷ suất sinh thô giữ ở mức 0,9‰; (10) Huy động trẻ vào trường Mầm non đạt 90%, trẻ vào lớp 1 đạt 100%, trường Mầm non và trường Trung học cơ sở đạt chuẩn quốc gia; (11) Xây dựng Trạm Y tế thị trấn; (12) Trẻ trong độ tuổi được chăm sóc và tiêm phòng vắc xin đạt 100%; (13) Hằng năm, tỷ lệ gia đình văn hóa đạt 80%; (14) Kiểm chế và đẩy lùi các tệ nạn xã hội, tai nạn giao thông; (15) Hằng năm, các ban ngành, chi bộ trong sạch vững mạnh đạt 80%; (16) Bồi dưỡng kết nạp đảng hằng năm đạt 3%¹.

Đại hội bầu ra Ban Chấp hành Đảng bộ gồm 13 đồng chí. Tại Hội nghị lần thứ nhất, Ban Chấp hành đã bầu Ban Thường

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

vụ gồm 3 đồng chí. Đồng chí Phạm Ngọc Du được bầu giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn khóa VII.

Tiếp sau Đại hội Đảng bộ thị trấn, từ ngày 12/7 đến ngày 14/7/2010, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2010 - 2015 được tổ chức. Đại hội tập trung đánh giá tình hình thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị nhiệm kỳ 2005 - 2010 và thảo luận phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ 2010 - 2015. Đại hội khẳng định: Trong nhiệm kỳ 2005 - 2010, Đảng bộ và nhân dân huyện Na Rì đã đoàn kết nhất trí, phát huy cao độ tinh thần tự lực, tự cường, phấn đấu vượt qua khó khăn và đạt nhiều thành tựu quan trọng. Trên cơ sở đó, Đại hội xác định mục tiêu chung của nhiệm kỳ 2010 - 2015 là: Thực hiện cơ cấu kinh tế nông nghiệp - lâm nghiệp - công nghiệp và dịch vụ, trong đó tập trung đẩy mạnh phát triển tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ, tạo sự chuyển dịch nhanh về kinh tế cơ cấu kinh tế, tích cực chỉ đạo phát triển các cây trồng mà huyện có lợi thế thành vùng sản xuất hàng hóa, tăng thu nhập, bảo đảm an sinh xã hội và nâng cao đời sống nhân dân. Giữ vững an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội. Nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị các cấp, ra sức xây dựng nông thôn mới, động viên nhân dân phát huy nội lực thực hiện thắng lợi mục tiêu "Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh"¹.

Quán triệt Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVII và các chủ trương được đề ra tại Đại hội

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.192.

Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VII, xác định hướng phát triển kinh tế của địa phương chủ đạo vẫn là sản xuất nông nghiệp, trồng trọt, chăn nuôi, ngay từ đầu nhiệm kỳ, Đảng bộ thị trấn chỉ đạo từng bước chuyển dịch cơ cấu sản xuất phù hợp; đưa giống lúa lai có năng suất cao, áp dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp; chủ động chuyển đổi cây trồng có hiệu quả kinh tế thấp sang các loại cây có hiệu quả kinh tế cao. Được sự quan tâm đầu tư về thủy lợi, diện tích lúa 2 vụ của thị trấn tăng lên. Năm 2014, thời tiết nắng hạn kéo dài đầu vụ làm ảnh hưởng đến cây trồng, nhưng với sự nỗ lực của nhân dân, sản xuất lương thực trong thị trấn giữ được ổn định. Trong năm 5 năm (2011 - 2015), tổng diện tích gieo trồng của thị trấn đạt bình quân 118 ha, giảm 3 ha (so với giai đoạn trước), do Nhà nước thu hồi một số diện tích đất nông nghiệp để xây dựng các công trình đường nội thị, khu dân cư. Hệ số quay vòng đất đạt 1,9 lần. Tổng sản lượng lương thực có hạt đạt 492,3 tấn/năm. Bình quân lương thực đầu người tăng lên qua các năm, năm 2014 đạt 650 kg¹. Tuy vậy, một số diện tích trồng trọt của thị trấn vẫn chưa chủ động được nguồn nước, gặp hạn hán kéo dài dễ bị mất trắng.

Từ nhiều nguồn vốn, người dân Yến Lạc được hỗ trợ giống cho chuyển đổi cơ cấu vật nuôi có giá trị kinh tế cao. Các giống vật nuôi như bò cái lai sind, lợn nái hậu bị Móng Cái được đưa vào nuôi phổ biến trong các hộ gia đình. Đến năm 2014, thị trấn có đàn trâu 56 con, đàn lợn 2.250 con và đàn

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

gia cầm 23.500 con. 3,7 ha mặt nước ao hồ thả cá được nhân dân tổ chức khai thác hiệu quả¹.

Trong nhiệm kỳ 2010 - 2015, đất lâm nghiệp vẫn chiếm tỷ lệ lớn trong tổng diện tích đất đai Yến Lạc. Toàn thị trấn có 98 ha rừng trồng và rừng tái sinh. Độ che phủ rừng tăng lên qua các năm. Ngày 15/4/2013, Thủ tướng Chính phủ ra Quyết định số 594/QĐ-TTg về việc phê duyệt Dự án "Tổng điều tra, kiểm kê rừng toàn quốc giai đoạn 2013 - 2016". Theo sự chỉ đạo, hướng dẫn của Ban chỉ đạo kiểm kê rừng tỉnh Bắc Kạn và huyện Na Rì, Yến Lạc đã tổ chức thực hiện tốt công tác kiểm kê, bảo vệ rừng trên địa bàn. Việc bảo vệ rừng đã có nhiều chuyển biến tích cực, thu hút được các thôn, bản tham gia. Nhân dân trong thị trấn đã thực sự coi rừng là nguồn lợi mang giá trị kinh tế lâu dài, không để xảy ra cháy rừng, chặt phá rừng.

Bên cạnh nông lâm nghiệp, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc chỉ đạo tạo điều kiện thuận lợi cho người dân trong thị trấn phát triển tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ, thương mại. Tính đến năm 2014, toàn thị trấn có gần 300 hộ kinh doanh. Tổng giá trị sản xuất công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ trong 5 năm (2011 - 2015) đạt 27 tỷ đồng. Hoạt động sản xuất gạch nung, gạch Ba vánh, khai thác cát sỏi, sản xuất đồ mộc dân dụng cơ bản đáp ứng nhu cầu xây dựng cơ bản của các doanh nghiệp, nhân dân trong huyện và trên địa bàn thị trấn, giải quyết công ăn việc làm cho lao động dôi dư của địa phương. Chợ đầu mối được xây dựng trên địa bàn thị trấn tạo điều kiện thuận lợi để nhân dân buôn bán, giao lưu trao đổi hàng lương thực, thực

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

phẩm, hàng nông sản địa phương. Thị trấn có 8 nhà nghỉ, 22 cơ sở kinh doanh nhà hàng ăn uống, 35 hộ kinh doanh giết mổ gia súc, 9 cơ sở kinh doanh dịch vụ điện thoại và 16 hộ kinh doanh vận tải¹. Phần lớn các hộ kinh doanh chấp hành đầy đủ thủ tục theo quy định. Còn một số hộ giết mổ gia súc chưa bảo đảm vệ sinh, gây ô nhiễm môi trường được nhắc nhở và đôn đốc khắc phục kịp thời.

Xác định xây dựng cơ bản là một trong những công tác trọng tâm, quyết định đến sự thành công của công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa, Đảng bộ thị trấn chỉ đạo đẩy mạnh xây dựng hệ thống hạ tầng kỹ thuật. Chương trình xây dựng kết cấu hạ tầng đạt được nhiều kết quả quan trọng. Các công trình lớn của huyện nằm trên địa bàn thị trấn như khu dân cư, kẻ Hát Deng, chi cục thuế, đường nội thị Cầu cứng đi ngã ba Văn Học, đường ngã tư phố cổ đi Kim Lư...; và các công trình do thị trấn làm chủ đầu tư như đường liên thôn Bản Pò - Nà Đăng thuộc dự án 3PAD và chương trình 135 được nghiệm thu và đưa vào sử dụng.

Được cấp ủy quan tâm chỉ đạo, thị trấn tích cực tuyên truyền cho nhân dân chấp hành các quy định của luật đất đai; hướng dẫn để các hộ làm thủ tục chuyển đổi, chuyển nhượng theo đúng quy định. Tuy nhiên, do nhu cầu phát triển đô thị, chuyển đổi ngành nghề, một số hộ tự ý làm nhà trên đất nông nghiệp khi chưa hoàn thiện thủ tục chuyển đổi mục đích. Cấp ủy, chính quyền thị trấn kịp thời nhắc nhở, đôn đốc, xử lý vi phạm. Từ năm 2011 đến năm 2014, thị trấn cấp giấy chứng

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

nhận quyền sử dụng đất cho hơn 1.000 trường hợp; hòa giải 25 vụ tranh chấp đất đai trên địa bàn, chuyển lên cấp trên 09 vụ. Tổ công tác của thị trấn bám sát nhiệm vụ cấp trên giao trong thực hiện quy hoạch. Đại đa số các hộ dân trên địa bàn chấp hành tốt quy định của địa phương trong công tác quy hoạch và đền bù giải phóng mặt bằng. Một số hộ chưa nhất trí theo phương án được cấp có thẩm quyền phê duyệt, một số trường hợp khiếu nại được kịp thời chuyển cấp có thẩm quyền giải quyết.

Công tác quản lý môi trường được thị trấn chú trọng. Trong những năm 2011 - 2014, thị trấn lập biên bản nhắc nhở 9 trường hợp vi phạm, yêu cầu xử lý, khắc phục bảo đảm vệ sinh môi trường. Trong đó, thị trấn xử lý phạt vi phạm hành chính một trường hợp xả chất thải chăn nuôi chưa qua xử lý ra môi trường.

Công tác quản lý tài chính và thu ngân sách được chú trọng quan tâm, thực hiện quản lý chặt chẽ các nguồn thu, chống thất thu, đẩy mạnh đầu tư phát triển tạo nguồn thu mới. Trong nhiệm kỳ 2010 - 2015, thu ngân sách của Yến Lạc đạt và vượt mục tiêu nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ VII đề ra. Tổng thu ngân sách đạt hơn 6,1 tỷ đồng, bình quân 1,2 tỷ đồng/năm. Chi ngân sách theo luật ngân sách quy định, thực hành chi tiết kiệm. Thị trấn không để xảy ra thất thoát, chi sai nguyên tắc, cơ bản đáp ứng đầy đủ, kịp thời cho mọi hoạt động của địa phương.

Công tác giáo dục - đào tạo tiếp tục có bước chuyển biến tích cực. Cơ sở vật chất trường học được cải thiện góp phần nâng cao chất lượng giáo dục. Bám sát Nghị quyết Hội nghị lần

thứ 8, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI (Nghị quyết số 29-NQ/TW) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Huyện ủy Na Rì và sự chỉ đạo, tổ chức về chuyên môn của Phòng Giáo dục và đào tạo huyện, cấp ủy, chính quyền thị trấn Yến Lạc chỉ đạo các cơ sở giáo dục trên địa bàn củng cố và từng bước nâng cao chất lượng dạy và học. Chất lượng giáo dục trong các trường học được nâng lên. Từ năm 2010 đến năm 2014, toàn thị trấn có 158 học sinh thi đỗ và được xét cử tuyển vào các trường trung cấp, cao đẳng, đại học. Trung tâm học tập cộng đồng thị trấn phối hợp với các ngành đoàn thể mở được 69 lớp tập huấn với hơn 3.000 lượt người tham gia¹. Công tác khuyến học, khuyến tài được củng cố, kiện toàn về tổ chức. Hằng năm, Hội khuyến học thị trấn tổ chức tặng quà cho học sinh vượt khó học giỏi và giáo viên có nhiều thành tích trong giảng dạy. Tuy nhiên, thời gian này, công tác xã hội hoá giáo dục chưa được quan tâm đúng mức, tình trạng học sinh bỏ học, học sinh cá biệt cần sự phối hợp thường xuyên hơn giữa gia đình, nhà trường và địa phương.

Sau 10 năm triển khai thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 22/01/2002 của Ban Bí thư Trung ương Đảng (khóa IX) về củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở, mạng lưới y tế của Yến Lạc được củng cố toàn diện. Trong 5 năm 2011 - 2015, Trạm y tế thị trấn khám chữa bệnh được cho gần 9.000

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

lượt người. Hằng năm, Trạm tổ chức truyền thông tuyên truyền về phòng chống HIV/AIDS, chăm sóc sức khỏe sinh sản và Vệ sinh an toàn thực phẩm. Các chương trình mục tiêu quốc gia được triển khai và đạt hiệu quả đáng khích lệ như chương trình tiêm chủng mở rộng, phòng chống lao, sốt rét, phòng chống suy dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe bà mẹ, trẻ em và phòng chống dịch bệnh. Tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng trong thị trấn giảm mạnh. So với năm 2010, tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng giảm 5%. Đến năm 2015, thị trấn còn 6,13% trẻ em suy dinh dưỡng. Mạng lưới cộng tác viên của 13 tổ nhân dân đã tuyên truyền và cung cấp dịch vụ tránh thai đến các cặp vợ chồng trong độ tuổi sinh sản. Trong 5 năm, thị trấn không có người sinh con thứ 3. Tỷ lệ tăng dân số hằng năm giữ ở mức 9‰¹. Bên cạnh những kết quả tích cực, công tác y tế của thị trấn Yến Lạc trong những năm 2010 - 2015 còn tồn tại, hạn chế. Những hạn chế, tồn tại trong công tác y tế được Đảng ủy thị trấn thẳng thắn nhìn nhận: “Trạm y tế thị trấn xây dựng từ năm 2000 đã xuống cấp chưa được đầu tư tu sửa. Trạm chưa có bác sĩ, dược sỹ nên công tác khám chữa bệnh gặp nhiều khó khăn. Một số trang thiết bị cần thiết còn thiếu. Công tác xã hội hóa về y tế chưa mang lại hiệu quả cao. Tình trạng lây nhiễm HIV/AIDS có chiều hướng gia tăng. Trình độ đội ngũ y tế thôn bản không đồng đều”².

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

² Đảng ủy Thị trấn Yến Lạc, *Báo cáo ngày 20/7/2012 Tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW của Ban Bí thư về củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở*.

Các phong trào văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao được tổ chức thường xuyên, đặc biệt vào dịp các ngày kỷ niệm, ngày lễ lớn của dân tộc, đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa lành mạnh của nhân dân trong thị trấn. Các tổ nhân dân đều có đội bóng chuyền, đội văn nghệ. Đoàn vận động viên của thị trấn tham gia Đại hội Thể dục thể thao huyện Na Rì lần thứ V đạt kết quả tốt. Cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư phát triển sâu rộng, có hiệu quả. Tỷ lệ đạt gia đình văn hóa, khu dân cư tiên tiến năm sau cao hơn năm trước. Năm 2014, thị trấn có 90% gia đình đạt gia đình văn hóa.

Công tác giảm nghèo được thực hiện có hiệu quả. Các hộ nghèo được hỗ trợ máy móc, vật tư nông nghiệp từ nguồn vốn Chương trình 135 để phát triển kinh tế, từng bước thoát nghèo một cách hiệu quả và bền vững. Năm 2010, tổng số hộ nghèo của thị trấn là 121 hộ, chiếm 13,8%; đến năm 2014 con số này chỉ còn 55 hộ, chiếm 6,15%¹.

Các đối tượng thương binh, bệnh binh, các gia đình liệt sỹ, người có công với cách mạng được Đảng bộ thị trấn Yến Lạc quan tâm chăm lo. Chính sách, chế độ đối với người có công được thực hiện nghiêm túc, bảo đảm chi trả thường xuyên, đầy đủ, kịp thời và đúng đối tượng. Thị trấn triển khai, hướng dẫn xét duyệt 25 hồ sơ đề nghị hưởng chế độ chất độc hoá học. Cán bộ, đảng viên, nhân dân trong thị trấn tích cực tham gia các cuộc vận động: “Ngày vì người nghèo”, “Ngày vì nạn nhân chất độc da cam/đioxin”, “Hiến máu nhân đạo”, “Chăn ấm mùa đông”,... Thực hiện chương trình xóa nhà tạm,

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

thị trấn huy động xây dựng được 02 nhà đèn ơn đáp nghĩa và 06 nhà đại đoàn kết.

Trong nhiệm kỳ 2010 - 2015, trên cơ sở quán triệt các nghị quyết của Trung ương, của Tỉnh ủy, Huyện ủy, công tác an ninh chính trị, bảo đảm trật tự an toàn xã hội được Công an thị trấn tham mưu, cấp ủy lãnh đạo, chính quyền điều hành thực hiện có hiệu quả. Tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn thị trấn được giữ vững. Từ năm 2010 đến năm 2014, trên địa bàn thị trấn xảy ra 82 vụ việc, chủ yếu là va chạm giao thông và trộm cắp. Trong đó, Ban công an thị trấn giải quyết 65 vụ, lập hồ sơ chuyển lên cấp trên 17 vụ¹. Các tệ nạn xã hội như cờ bạc, số đề, ma túy trên địa bàn còn nhiều phức tạp. Hằng năm, các tổ nhân dân, cơ quan và trường học trên địa bàn Yến Lạc đều đăng ký thực hiện theo Thông tư số 23/2012/TT-BCA của Bộ Công an quy định về khu dân cư, thị trấn, phường, thị trấn, cơ quan, doanh nghiệp, nhà trường đạt tiêu chuẩn “an toàn về an ninh, trật tự”.

Đảng bộ chỉ đạo thực hiện quản lý chặt chẽ công dân trong độ tuổi nghĩa vụ quân sự, lực lượng dân quân, dự bị động viên; duy trì chế độ trực chỉ huy, trực sẵn sàng chiến đấu, quản lý tốt quân số, vũ khí trang bị. Các kế hoạch huấn luyện, kế hoạch chiến đấu trị an hằng năm được bổ sung, điều chỉnh; tổ chức huấn luyện đúng thời gian, bảo đảm quân số, được cấp trên đánh giá khá và giỏi. Công tác tuyển quân đạt 100% chỉ tiêu được giao. Các chiến sỹ hoàn thành nghĩa vụ trở về địa phương được bổ sung, biên chế vào lực lượng dự bị

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

động viên. Một số đồng chí tham gia công tác tại tổ nhân dân, công an viên.

Trong quá trình lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đặc biệt coi trọng công tác xây dựng Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức Đảng và đảng viên. Đến năm 2014, Đảng bộ thị trấn có 274 đảng viên, sinh hoạt tại 18 chi bộ, trong đó có 01 chi bộ cơ quan, 01 chi bộ Quân sự, 03 chi bộ nhà trường và 13 chi bộ tổ nhân dân. Phần lớn đảng viên là cán bộ hưu về nghỉ trên địa bàn, trong đó có 41 đồng chí miễn sinh hoạt. Trong nhiệm kỳ 2010 - 2015, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc ban hành nhiều Nghị quyết, quyết định, công văn để thực hiện các chương trình hành động và phục vụ cho công tác chỉ đạo. Qua đó, xây dựng Đảng bộ vững mạnh trên cả ba mặt: Chính trị, tư tưởng và tổ chức.

Với mục đích nâng cao nhận thức chính trị tư tưởng cho cán bộ, đảng viên, hằng năm, Đảng ủy thị trấn đều tổ chức hội nghị nghiên cứu, quán triệt và thực hiện các nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn lần thứ X, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XIV. Thông qua các hội nghị, ý thức rèn luyện của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ được nâng cao, làm tăng thêm sức chiến đấu của tổ chức đảng.

Việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh được tổ chức thực hiện nghiêm túc và đạt kết quả tích cực. Vai trò tự giác, gương mẫu đi đầu của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ chủ chốt, người đứng đầu cấp ủy được phát huy. Chỉ thị số 03-CT/TW ngày 14/5/2011 của Bộ Chính trị về

tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh có sức lan toả sâu rộng trong toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc bằng những hành động và việc làm cụ thể. Năm 2014, Đảng bộ thị trấn tổ chức hội thi “Kể chuyện những tấm gương điển hình tiên tiến học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Hồ Chí Minh”, cử đại diện tham gia Hội thi cấp huyện, đạt giải Khuyến khích.

Công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, đánh giá, luân chuyển và sử dụng cán bộ được quan tâm chỉ đạo, tổ chức thực hiện có hiệu quả, bảo đảm nguyên tắc. Đầu nhiệm kỳ, Đảng ủy thị trấn tổ chức rà soát xây dựng, quy hoạch cán bộ, hằng năm tiến hành điều chỉnh cho phù hợp với quy hoạch. Trong 5 năm (2011 - 2015), Đảng ủy thị trấn cử và giới thiệu đi học bồi dưỡng về chuyên môn (9 đồng chí), lý luận chính trị (3 đồng chí). Công tác phát triển Đảng được chỉ đạo tích cực. Đảng bộ Thị trấn kết nạp được 56 quần chúng ưu tú vào Đảng Cộng sản Việt Nam. Toàn đảng bộ không còn chi bộ sinh hoạt ghép. Đảng bộ xét và đề nghị tặng huy hiệu đảng cho 42 đảng viên. Chất lượng tổ chức Đảng và đảng viên được nâng lên qua các năm. Năm 2014, 15/18 chi bộ đạt trong sạch vững mạnh, chiếm 83,3%. 37 đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, 174 đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ, 26 đảng viên đủ tư cách hoàn thành nhiệm vụ. Đảng bộ còn 01 đảng viên không hoàn thành nhiệm vụ¹.

Căn cứ vào chương trình hằng năm, Ủy ban Kiểm tra Đảng ủy thị trấn xây dựng kế hoạch kiểm tra, giám sát theo

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

quy định của Điều lệ Đảng. Công tác kiểm tra, giám sát thi hành Điều lệ Đảng, công tác thu, chi tài chính và công tác cán bộ được tổ chức kiểm tra thường xuyên. Qua kiểm tra cho thấy các tổ chức đảng và đảng viên thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, chấp hành nghiêm Điều lệ đảng và các quy định. Năm 2014, Đảng ủy thị trấn đề nghị cấp trên thi hành kỷ luật hình thức Khai trừ với 01 trường hợp.

Hoạt động giám sát của Hội đồng nhân dân thị trấn được tăng cường và duy trì nền nếp. Công tác tổ chức thực hiện đúng luật, chương trình nội dung các kỳ họp được cụ thể hóa. Hội đồng nhân dân thị trấn tổ chức hiệu quả việc lấy ý kiến nhân dân trong thị trấn đóng góp vào Dự thảo sửa đổi Hiến pháp năm 1992.

Ủy ban nhân dân thị trấn do đồng chí Lý Xuân Trường giữ chức vụ Chủ tịch, đã đề ra các giải pháp thực hiện có hiệu quả, góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của Yến Lạc. Trong những năm 2010 - 2015, Ủy ban nhân dân thị trấn tập trung chỉ đạo điều hành công tác cải cách hành chính, phục vụ nhân dân theo cơ chế "một cửa", thực hiện tốt Quy chế dân chủ ở cơ sở và nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước trên địa bàn.

Mặt trận Tổ quốc thị trấn chủ động và phối hợp triển khai Quyết định số 217-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành quy chế giám sát và phản biện xã hội của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội, Quyết định số 218-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành quy định về việc Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia

góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, góp phần phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội trong thị trấn có nhiều đổi mới trong phương thức hoạt động, góp phần tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, đóng góp tích cực vào công tác xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền.

Qua 5 năm thực hiện Nghị quyết đại hội Đảng bộ thị trấn nhiệm kỳ 2010 - 2015, tuy gặp nhiều khó khăn thách thức, nhưng Đảng bộ thị trấn Yến Lạc luôn bám sát nghị quyết, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện đạt được nhiều kết quả tích cực. Bên cạnh những ưu điểm, công tác lãnh đạo của Đảng bộ thị trấn còn một số hạn chế:

“Kinh tế phát triển chưa mang tính bền vững. Sản xuất nông nghiệp còn phụ thuộc vào thiên nhiên, chăn nuôi còn nhỏ lẻ, manh mún, nguy cơ dịch bệnh luôn đe dọa. Việc chuyển đổi ngành nghề, dịch vụ của nhân dân chưa đáp ứng với cơ chế thị trường.

Công tác quản lý đất đai, tài nguyên môi trường còn gặp một số khó khăn. Thị trấn đang trong giai đoạn quy hoạch đô thị. Các vấn đề tai, tệ nạn xã hội như buôn bán ma túy, cờ bạc, số đề còn diễn biến phức tạp.

Hoạt động của một số ít đoàn thể từ cấp chi hội đến cấp hội thị trấn chưa đồng bộ, chất lượng hoạt động còn yếu. Đảng bộ thị trấn còn đảng viên vi phạm điều lệ Đảng, phải xử lý kỷ luật”¹.

¹ Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tài liệu lưu tại Đảng ủy thị trấn Yến Lạc.

Nhận thức rõ ưu điểm và hạn chế trong nhiệm kỳ 2010 - 2015 là tiền đề quan trọng để Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc tự tin bước vào nhiệm kỳ mới với quyết tâm cao.

Được sự đồng ý của Ban Thường vụ Huyện ủy Na Rì, từ ngày 11/6 đến ngày 12/6/2015, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc tổ chức Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị trấn lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020. Đại hội đã nghiêm túc đánh giá những kết quả, những mặt tích cực và hạn chế trong thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ VII. Trên cơ sở đó, Đại hội nhất trí thông qua mục tiêu tổng quát trong nhiệm kỳ 2015 - 2020.

Đại hội đã bầu 13 đồng chí vào Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc khóa VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020. Tại phiên họp thứ nhất, Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn bầu Ban Thường vụ gồm 3 đồng chí. Đồng chí Lý Xuân Trường được bầu giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn khóa VIII.

Sau Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị trấn, từ ngày 10 đến ngày 12/8/2015, Đại hội Đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020 được tổ chức. Đại hội nghiêm túc đánh giá những thành tựu, đồng thời chỉ ra những hạn chế trong quá trình thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XVII. Trên cơ sở đó, Đại hội thống nhất các mục tiêu phấn đấu đến năm 2020 là: "Khai thác tốt các tiềm năng, thế mạnh, phát huy mọi nguồn lực và tích cực chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng nông nghiệp - lâm nghiệp - công nghiệp và dịch vụ, trong đó tập trung đẩy mạnh phát triển tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ, tạo sự chuyển dịch nhanh về cơ cấu kinh tế; tích cực chỉ đạo phát triển các cây trồng mà huyện có lợi thế thành vùng sản xuất hàng hóa, tăng thu nhập, đảm bảo an sinh

xã hội và nâng cao đời sống nhân dân. An ninh chính trị được giữ vững, trật tự an toàn xã hội được đảm bảo, quốc phòng được củng cố. Tăng cường công tác xây dựng Đảng, củng cố chính quyền, đoàn thể các cấp vững mạnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới”¹.

Để bảo đảm thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ VIII, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XVIII cũng như các chỉ thị, nghị quyết của Trung ương, của Tỉnh ủy, của Huyện ủy, Đảng ủy thị trấn Yến Lạc đã lãnh đạo tập trung thực hiện các chương trình công tác trọng điểm về kinh tế - văn hóa, xã hội, an ninh - quốc phòng.

Trong lãnh đạo phát triển kinh tế, cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo khuyến khích phát triển sản xuất nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa, tăng hệ số sử dụng đất, chú trọng chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi có năng suất, chất lượng cao. Dưới sự chỉ đạo sát sao của cấp ủy, chính quyền, việc đưa các giống mới chất lượng tốt vào sản xuất được triển khai bài bản. Về thủy lợi, thị trấn tổ chức cho nhân dân nạo vét, sửa chữa mương phai, đắp đập lấy nước với hàng trăm công lao động mỗi năm. Nhờ quan tâm đến chuyển đổi giống và thủy lợi, sản xuất nông nghiệp của thị trấn ổn định và có tăng trưởng về năng suất và sản lượng. Tổng sản lượng lương thực bình quân đạt hơn 332 tấn/năm. Bình quân lương thực đầu người đạt 392 kg/người/năm (năm 2018)².

¹ Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1975 - 2015)*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội, 1991, tr.217-218.

² *Báo cáo Kiểm điểm giữa nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020*, ngày 19/3/2018.

Trong chăn nuôi, Đảng ủy thị trấn tập trung chỉ đạo duy trì và phát triển đàn gia súc, gia cầm, tăng cường phòng chống dịch bệnh, phòng chống rét cho gia súc, gia cầm. Thị trấn triển khai hướng dẫn người dân thực hiện phòng chống rét cho cây trồng, vật nuôi. Tuy nhiên, do diễn biến bất thường của thời tiết, tình trạng trâu, bò bị chết rét vẫn xảy ra. Số trâu, bò chết không nhiều, đàn gia súc, gia cầm của thị trấn cơ bản được giữ ổn định. Thị trấn có đàn trâu 67 con, đàn lợn gần 4.000 con, đàn gia cầm gần 55.000 con và 3 ha mặt nước ao hồ thả cá (năm 2018)¹.

Trong lâm nghiệp, công tác bảo vệ và phát triển rừng được quan tâm thực hiện, đặc biệt là công tác phòng cháy chữa cháy rừng, Hằng năm, vào mùa xuân, các thôn, tổ dân phố tổ chức trồng cây. Từ năm 2015 đến năm 2018, thị trấn trồng được gần 26 ha rừng², góp phần nâng cao độ che phủ rừng trên địa bàn.

Thương mại - dịch vụ phát triển với nhiều loại hình đa dạng, phong phú, chất lượng được nâng cao. Người dân được tiếp cận nguồn vốn vay ưu đãi thông qua các tổ chức chính trị xã hội như Hội Liên hiệp Phụ nữ, Hội Nông dân, Đoàn Thanh niên, Hội Cựu chiến binh... để mở rộng sản xuất, kinh doanh. Đến năm 2018, thị trấn có 259 hộ kinh doanh dịch vụ. Giá trị sản xuất tiểu thủ công nghiệp, thương mại, dịch vụ đạt hơn 45 tỷ đồng³. Cấp ủy, chính quyền thị trấn tạo điều kiện tốt nhất

¹ Báo cáo Kiểm điểm giữa nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, ngày 19/3/2018.

² Báo cáo Kiểm điểm giữa nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, ngày 19/3/2018.

³ Báo cáo Kiểm điểm giữa nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, ngày 19/3/2018.

để phát huy tối đa tiềm năng, thế mạnh của địa phương, thu hút đầu tư phát triển các ngành dịch vụ, tiểu thủ công nghiệp gắn với quá trình xây dựng đô thị văn minh. Từ đó, giải quyết việc làm cho nhiều lao động thị trấn và đóng góp tích cực vào ngân sách nhà nước.

Do có sự chỉ đạo chặt chẽ, tận dụng triệt để các nguồn thu, nên kết quả thu, chi ngân sách của thị trấn trong các năm 2017 - 2020 đều đạt và vượt mức kế hoạch huyện giao. Trong những năm 2015 - 2017, tổng thu ngân sách trên địa bàn thị trấn đạt gần 5 tỷ đồng, bình quân mỗi năm thu đạt hơn 1,6 tỷ đồng¹. Chi ngân sách hằng năm bảo đảm các nhiệm vụ theo kế hoạch và đúng quy định.

Quản lý trật tự xây dựng, mỹ quan đô thị và vệ sinh môi trường là một trong những mặt công tác quan trọng được Đảng ủy và Ủy ban nhân dân thị trấn quan tâm. Ủy ban nhân dân thị trấn tập trung chỉ đạo xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm theo quy định của pháp luật. Thị trấn bước đầu triển khai phân loại rác thải sinh hoạt tại nguồn, tuyên truyền vận động nhân dân thực hiện phân loại rác thải sinh hoạt ngay từ gia đình, đạt kết quả tích cực.

Nằm ở vị trí trung tâm của một huyện đang phát triển, trên địa bàn thị trấn Yến Lạc, nhiều công trình hạ tầng của thị trấn và cả những công trình trọng điểm của huyện được triển khai thực hiện. Trong những năm 2015 - 2020, thị trấn đã hoàn thiện các công trình: Nhà văn hóa tổ nhân dân Bản Pò, nhà văn hóa tổ nhân dân phố B, duy tu bảo dưỡng đường giao

¹ Báo cáo Kiểm điểm giữa nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, ngày 19/3/2018.

thông phố B, đường bê tông Nà Cạm, hệ thống mương Nà Ngà... Các công trình được hoàn thành, góp phần làm thay đổi diện mạo mới đô thị và có ý nghĩa to lớn trong phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, sự nghiệp giáo dục - đào tạo của thị trấn tiếp tục phát triển. Trong các trường học, phong trào thi đua Hai tốt được đẩy mạnh. Các thầy, cô giáo tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy. Công tác quản lý giáo dục được đổi mới theo hướng xây dựng môi trường sư phạm thân thiện. Các nhà trường từng bước hoàn thiện cơ sở hạ tầng, bảo đảm các tiêu chuẩn trường đạt chuẩn quốc gia. Tập thể cán bộ giáo viên các nhà trường không ngừng nỗ lực nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, nêu cao vai trò trách nhiệm nhằm nâng cao chất lượng dạy và học. Hội Khuyến học thị trấn có hơn 1.000 hội viên, tham gia quản lý trung tâm học tập cộng đồng, giữ vai trò nòng cốt trong tuyên truyền vận động người dân mọi lứa tuổi học tập nâng cao dân trí.

Công tác chăm sóc, bảo vệ sức khỏe nhân dân được quan tâm. Trạm Y tế thị trấn có bác sỹ, năng lực chuyên môn của cán bộ y tế từng bước được nâng cao, tạo điều kiện tốt nhất để người dân thị trấn được chăm sóc sức khỏe ban đầu tại tuyến cơ sở. Về hoạt động chuyên môn, hằng năm, Trạm Y tế thị trấn xây dựng kế hoạch hoạt động quý, năm, được Ủy ban nhân dân thị trấn phê duyệt, có đầy đủ hệ thống sổ sách báo cáo theo quy định của Bộ Y tế. Công tác phòng, chống dịch được duy trì, giám sát dịch bệnh theo đúng quy trình. Các chương trình y tế quốc gia được triển khai đồng bộ và đạt hiệu quả cao. Việc khám chữa bệnh tại Trạm Y tế thị trấn, kể cả khám chữa bệnh ngoại

trạm được quan tâm. Chất lượng khám chữa bệnh được cải thiện rõ rệt, tinh thần, thái độ phục vụ của cán bộ y tế chuyển biến tích cực. Nhằm đẩy mạnh công tác xã hội hóa y tế, tăng cường truyền thông giáo dục sức khỏe sâu rộng tại cộng đồng, huy động nhân dân thực hiện vệ sinh môi trường, y tế thị trấn đã tăng cường công tác tuyên truyền đến người dân, đồng thời thực hiện tốt các chương trình mục tiêu Quốc gia về y tế tại cơ sở. Với sự nỗ lực của y tế thị trấn, sự vào cuộc mạnh mẽ của cấp ủy, chính quyền thị trấn và sự hưởng ứng của nhân dân, năm 2017, thị trấn Yến Lạc đạt chuẩn bộ tiêu chí Quốc gia về y tế xã.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, chính quyền và các đoàn thể trên địa bàn thị trấn tổ chức nhiều hoạt động chào mừng các ngày lễ lớn: 90 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam (03/02/1930 - 03/02/2020), 45 năm Ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước (30/4/1975 - 30/4/2020), 130 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19/5/1890 - 19/5/2020), 75 năm Ngày thành lập nước (02/9/1945 - 02/9/2020). Đảng ủy và Ủy ban nhân dân thị trấn lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thành công nhiều hoạt động văn hóa, thể thao. Cùng với đó, thị trấn cử đoàn vận động viên tham dự các giải thể thao - văn nghệ do huyện tổ chức, được ghi nhận bằng nhiều khen thưởng.

Các chính sách hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch COVID-19 được triển khai thực hiện đúng quy định và đạt hiệu quả. Cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo phối hợp với các cơ quan chức năng huyện Na Rì triển khai chi trả tiền hỗ trợ cho người bị ảnh hưởng bởi dịch COVID-19.

Công tác xóa đói giảm nghèo được cấp ủy đảng, chính quyền thị trấn chú trọng thực hiện bằng nhiều giải pháp và thu được kết quả tích cực. Thời gian này, quy định về chuẩn nghèo có sự thay đổi. Bám sát chuẩn nghèo mới, cấp ủy, chính quyền thị trấn chỉ đạo nhận dạng đặc điểm hộ gia đình; thu thập thông tin, rà soát xác định hộ nghèo, hộ cận nghèo định kỳ hằng năm theo tiêu chuẩn nghèo tiếp cận đa chiều áp dụng cho giai đoạn 2016 - 2020. Từ kết quả rà soát, các đối tượng thụ hưởng chính sách giảm nghèo và an sinh xã hội được xác định chính xác, làm cơ sở để xây dựng kế hoạch và triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững trên địa bàn thị trấn. Đến cuối năm 2019, toàn thị trấn còn 65 hộ nghèo, chiếm 6,49%; hộ cận nghèo còn 61 hộ, chiếm 6,09%.

Vấn đề bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội là một trong những mặt công tác quan trọng hàng đầu, được Đảng ủy và Ủy ban nhân dân thị trấn quan tâm chỉ đạo. Trong nhiệm kỳ 2015 - 2020, thị trấn tiếp nhận công an chính quy về đảm nhiệm chức danh công an thị trấn. Vượt qua những khó khăn về cơ sở vật chất, thay đổi địa bàn, lực lượng công an thị trấn đã nhanh chóng bám cơ sở, bám dân, triển khai toàn diện các nội dung công tác một cách bài bản, qua đó tạo nên một luồng gió mới về công tác bảo đảm an ninh trật tự cơ sở.

Cùng với phát triển kinh tế xã hội, Đảng bộ thị trấn đặc biệt coi trọng công tác xây dựng Đảng. Đến năm 2019, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc có 420 đảng viên, sinh hoạt tại 16 chi bộ trực thuộc.

Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng được đẩy mạnh, góp phần nâng cao nhận thức chính trị, thống nhất ý chí và hành

động của cán bộ, đảng viên. Trong 5 năm (2015 - 2020), Đảng bộ tập trung quán triệt, tuyên truyền và triển khai thực hiện có hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, bảo đảm nội dung, tiến độ, yêu cầu đề ra: Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng; Nghị quyết Đại hội Đảng bộ các cấp, các nghị quyết của hội nghị Trung ương Đảng khóa XII lần thứ 4, 5, 6; Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Qua học tập, cán bộ, đảng viên thị trấn nhận thức sâu sắc nguy cơ, nhận diện đúng những biểu hiện và đề ra các giải pháp phù hợp để đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Xác định cán bộ, đảng viên là nhân tố hàng đầu có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả hoạt động của bộ máy Đảng, Nhà nước và toàn bộ hệ thống chính trị, trong những năm 2015 - 2020, Đảng ủy thị trấn lãnh đạo thực hiện xây dựng quy hoạch cán bộ các chức danh cấp ủy, chính quyền cho nhiệm kỳ tới. Đồng thời, lãnh đạo các tổ chức chính trị, xã hội của thị trấn, các chi bộ trực thuộc xây dựng quy hoạch cán bộ, chuẩn bị nhân sự, bảo đảm tổ chức đại hội nhiệm kỳ thành công.

Công tác kiểm tra Đảng được duy trì, thực hiện có nền nếp. Hằng năm, Ủy ban Kiểm tra Đảng ủy xây dựng chương trình công tác kiểm tra, giám sát. Trong đó, đáng chú ý là kiểm tra việc xây dựng, triển khai thực hiện Quy chế làm việc của cấp ủy và nghiệp vụ công tác Đảng của các chi bộ; kiểm tra công tác quán triệt, triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn

với thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đối với các chi bộ trực thuộc. Qua kiểm tra, giám sát, Đảng ủy thị trấn kịp thời phát hiện những nơi có vấn đề phức tạp, bức xúc mà đảng viên và nhân dân quan tâm để xử lý dứt điểm ngay từ khi mới phát sinh.

Công tác dân vận được Đảng ủy, chính quyền, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc, các ban ngành thị trấn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo. Trong phong trào “Dân vận khéo”, thị trấn Yến Lạc có nhiều khu dân cư thực hiện tốt, xây dựng được hệ thống chính trị vững mạnh, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân được nâng lên, trở thành khu dân cư văn hóa.

Nhờ đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị tư tưởng, kiểm tra, giám sát, nên chất lượng các tổ chức đảng và đảng viên trong Đảng bộ thị trấn được giữ vững và nâng cao. Điều này được thể hiện ở kết quả phân loại, đánh giá chất lượng tổ chức cơ sở đảng và đảng viên. Năm 2019, toàn đảng bộ có 352/420 đảng viên trong diện đánh giá xếp loại, trong đó, có 61 đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ; 279 đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ và 12 đảng viên hoàn thành nhiệm vụ, số đảng viên còn lại miễn sinh hoạt, đảng viên dự bị hoặc mới chuyển đến. Về tập thể, có 3/16 chi bộ hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, chiếm 18,75%, các chi bộ còn lại đều đạt chi bộ hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Thực hiện Quy định số 11-QĐ/TW của Bộ Chính trị về trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và xử lý những phản ánh, kiến nghị của dân, Đảng ủy thị trấn xây dựng lịch tiếp công dân vào

ngày 15 hằng tháng, thông báo đến các tổ chức, cá nhân trên địa bàn. Việc tiếp công dân do Bí thư Đảng ủy và Phó Bí thư Đảng ủy phụ trách. Từ năm 2019 đến năm 2020, cấp ủy, chính quyền thị trấn tiếp nhận và giải quyết triệt để 34 đơn về vấn đề đất đai, chế độ chính sách, tài sản.

Hội đồng nhân dân thị trấn nâng cao chất lượng tổ chức các kỳ họp, hoạt động giám sát, tiếp xúc cử tri và ban hành các nghị quyết. Trong quá trình hoạt động, Hội đồng nhân dân thị trấn luôn bám sát chức năng, nhiệm vụ quyền hạn của cơ quan quyền lực, góp phần lãnh đạo hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị của địa phương.

Dưới sự điều hành của các thế hệ Chủ tịch Phạm Ngọc Du (Chủ tịch Ủy ban nhân dân 2015 - 2016), Trương Quang Trọng (Chủ tịch Ủy ban nhân dân 2016 - 2021), Ủy ban nhân dân thị trấn Yến Lạc làm tốt vai trò điều hành triển khai kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của thị trấn. Cùng với việc chỉ đạo có hiệu quả công tác quản lý đô thị, công tác cải cách hành chính được tăng cường. Công tác tiếp dân được tiến hành thường xuyên, kịp thời giải quyết đơn, thư khiếu nại, góp phần giữ vững ổn định chính trị, thúc đẩy kinh tế - xã hội của thị trấn phát triển.

Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân thị trấn tích cực tổ chức các phong trào, chương trình hoạt động; tuyên truyền đoàn viên, hội viên chấp hành tốt chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

Mặt trận Tổ quốc thị trấn triển khai công tác bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân thị trấn theo đúng quy định của Luật Bầu cử; tổ chức và chủ trì các hội nghị hiệp thương đúng quy

trình, quy định; tổ chức các hội nghị để đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp tiếp xúc cử tri trên địa bàn đúng luật. Mặt trận Tổ quốc thị trấn tích cực tuyên truyền cán bộ, đảng viên, hội viên, đoàn viên thực hiện cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; phối hợp với Ủy ban nhân dân thị trấn xây dựng kế hoạch và chỉ đạo tổ chức bầu cử Tổ trưởng tổ dân phố trên địa bàn; phối hợp tổ chức bình xét Gia đình văn hóa và Ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc hằng năm.

Đoàn Thanh niên thị trấn có nhiều hoạt động ý nghĩa, giáo dục tư tưởng chính trị cho đoàn viên, thanh niên. Bám sát yêu cầu, nhiệm vụ chính trị của địa phương, thanh niên thị trấn tham gia bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; phát triển các mô hình bảo đảm trật tự an toàn giao thông; xung kích, tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng trên mọi lĩnh vực. Trong các chương trình Hội nghị đối thoại giữa Chủ tịch Ủy ban nhân dân thị trấn với Thanh niên trên địa bàn, lãnh đạo cấp ủy, chính quyền thị trấn ghi nhận tinh thần, trách nhiệm và những đóng góp thiết thực của thanh niên Yến Lạc đối với sự phát triển của thị trấn nói riêng và xã hội nói chung.

Hội Liên hiệp Phụ nữ thị trấn chú trọng công tác tuyên truyền, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức và hành động của hội viên. Các phong trào thi đua, các cuộc vận động được cụ thể hoá và diễn ra sôi nổi. Trong đó nổi bật là phong trào “Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc” gắn với việc “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Hội Nông dân thị trấn đẩy mạnh phong trào Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi. Hội tổ chức triển khai có hiệu quả nguồn vốn do Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh phân bổ.

Hội Cựu chiến binh thị trấn tập hợp hơn 200 hội viên sinh hoạt tại 18 chi hội. Hội làm tốt công tác tri ân, nghĩa tình đồng đội, tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật; tham gia giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ; động viên thanh niên lên đường nhập ngũ. Hội tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; tham gia phối hợp cùng các tổ chức chính trị - xã hội, tổ dân phố tổ chức hoạt động hè cho thiếu niên nhi đồng.

Cùng với các đoàn thể chính trị - xã hội, các tổ chức hội xã hội, xã hội nghề nghiệp trên địa bàn thị trấn triển khai nhiều hoạt động thiết thực, phù hợp với tình hình thực tiễn của đơn vị.

Sau 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị trấn lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, có thể nói, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đã phát huy được sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, kiên định mục tiêu lấy nhiệm vụ phát triển kinh tế làm trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt, xây dựng văn hóa là nền tảng tinh thần của nhân dân. Những mục tiêu, chỉ tiêu đặt ra đều đã hoàn thành xuất sắc. Dù còn tồn tại, nhưng những thành tích đạt được và cả những khuyết điểm là kinh nghiệm thực tiễn quý báu để Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thị trấn Yến Lạc tiếp tục phát triển mạnh mẽ, toàn diện.

Thực hiện Nghị quyết số 855/NQ-UBTVQH14 ngày 10/01/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã thuộc tỉnh Bắc Kạn, thị trấn Yến

Lạc được điều chỉnh, sáp nhập thêm một phần diện tích tự nhiên và dân số của xã Lương Hạ. Trên cơ sở đó, ngày 17/02/2020, Huyện ủy Na Rì ban hành Quyết định số 4580-QĐ/HU về thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc. Theo đó, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc được thành lập trên cơ sở sáp nhập nguyên trạng Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (trước tháng 02/2020) và 08 chi bộ thuộc Đảng bộ xã Lương Hạ (Chi bộ Nà Hin, Chi bộ Nà Lặng, Chi bộ Khuổi Nần I, Chi bộ Khuổi Nần II, Chi bộ Pò Đồn, Chi bộ Đồn Tắm, Chi bộ Trường TH&THCS, Chi bộ Trường Mầm non). Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc gồm 15 đồng chí, Ban Thường vụ Đảng ủy thị trấn Yến Lạc gồm 03 đồng chí. Trong đó, Huyện ủy chỉ định: Đồng chí Lý Xuân Trường, Huyện ủy viên, nguyên Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Hội đồng nhân dân thị trấn Yến Lạc (cũ) giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc (sau sáp nhập). Việc thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc nhằm hoàn thiện tổ chức bộ máy lãnh đạo và hoàn thiện hệ thống chính trị đối với thị trấn Yến Lạc sau khi được sáp nhập, tiến tới lãnh đạo và tổ chức thành công Đại hội các chi bộ trực thuộc và Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, nhiệm kỳ 2020 - 2025, lãnh đạo nhân dân phát triển kinh tế xã hội, ổn định về tổ chức và an ninh chính trị.

Ngày 10/6/2020, Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị trấn Yến Lạc lần thứ X, nhiệm kỳ 2020 - 2025 được tổ chức. Với 210 đại biểu tham dự, Đại hội đã đề ra mục tiêu của nhiệm kỳ 2020 - 2025 với các chỉ tiêu quan trọng. Trong đó, coi trọng nâng cao vai trò lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng và chất lượng Đảng viên; phát huy tiềm năng lợi thế

riêng có, huy động mọi nguồn lực để giảm nghèo nhanh, bền vững, phát triển kinh tế xã hội, phát triển đô thị.

Đại hội bầu Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc khóa X, nhiệm kỳ 2020 - 2025 gồm 14 đồng chí. Ban Thường vụ Đảng ủy gồm 3 đồng chí. Đồng chí Lý Xuân Trường được tín nhiệm bầu giữ chức Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc khóa X.

Với mục tiêu, nhiệm vụ được xác định rõ ràng và quyết tâm trong toàn Đảng bộ, hòa cùng dòng chảy phát triển chung của cả nước, những tiền đề vững chắc và bài học kinh nghiệm của chặng đường xây dựng và phát triển sẽ là động lực quan trọng để Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc tiếp tục phát huy lợi thế, thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị trong những năm tiếp theo.

KẾT LUẬN

Yến Lạc là thị trấn huyện lỵ, trung tâm chính trị - kinh tế của huyện Na Rì. Từ khi có tổ chức Đảng đầu tiên trên vùng đất Yến Lạc đến năm 2020, thời gian trôi qua hơn 70 năm. Trên chặng đường ấy, tổ chức cơ sở Đảng địa phương đã lãnh đạo nhân dân các dân tộc Yến Lạc trải qua chặng đường đầy gian khổ, hy sinh, nhưng vô cùng oanh liệt, vẻ vang và giành được những thành tựu to lớn.

Từ năm 1930 đến năm 1946, vùng đất Yến Lạc (lúc này thuộc xã Bình Minh) chưa có cơ sở Đảng trực tiếp lãnh đạo. Với chủ nghĩa yêu nước và tinh thần dân tộc, nhân dân các dân tộc bản địa hăng hái đấu tranh chống lại áp bức bóc lột của thực dân, phong kiến tay sai, từng bước giác ngộ về cách mạng và con đường theo Đảng đấu tranh. Năm 1946, Chi bộ Đảng đầu tiên của huyện Na Rì được thành lập. Phong trào cách mạng vùng đất Yến Lạc đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của tổ chức cơ sở Đảng chung toàn huyện. Tháng 10/1947, chi bộ Đảng xã Bình Minh được thành lập, đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong lịch sử địa phương. Từ đây, phong trào cách mạng vùng đất Yến Lạc và toàn xã Bình Minh đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Chi bộ Đảng.

Trong hai cuộc kháng chiến thần thánh của dân tộc, mặc dù là địa phương có nhiều khó khăn, nhưng nhân dân vùng đất Yến Lạc vừa thi đua lao động sản xuất, cải tạo nền kinh tế, khôi phục quê hương, vừa đóng góp tích cực vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu

nước. Nhiều thanh niên vùng đất Yến Lạc đã lên đường tòng quân, tham gia chiến đấu khắp các chiến trường. Nhiều người là thương binh và liệt sỹ đã hy sinh cho độc lập, tự do của Tổ quốc. Những đóng góp của quân và dân vùng đất Yến Lạc được Đảng và Nhà nước ghi nhận. Nhiều gia đình được trao tặng bằng Gia đình có công với cách mạng, nhiều cá nhân được trao tặng Huân chương, huy chương, là niềm tự hào của các thế hệ người dân Yến Lạc khi đóng góp vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trải qua các giai đoạn lịch sử, tổ chức Đảng trên vùng đất Yến Lạc từng bước lớn mạnh, chuyển mình thay đổi theo sự thay đổi của đất nước, quê hương: Từ chi bộ Đảng xã Bình Minh lên Đảng bộ xã Bình Minh, sau đó là Đảng bộ xã Lương Hạ. Ngày 08/4/1985, Hội đồng Bộ trưởng ban hành Quyết định số 109-HĐBT về việc phân vạch, điều chỉnh địa giới một số xã, phường, thị trấn thuộc tỉnh Bắc Thái, theo đó Yến Lạc trở thành 1 đơn vị hành chính cấp xã của huyện Na Rì, giữ vai trò trung tâm chính trị - kinh tế - văn hóa của huyện Na Rì. Cùng với việc trở thành đơn vị hành chính cơ sở và trên nền tảng sự trưởng thành của tổ chức Đảng địa phương, ngày 16/6/1985, Huyện ủy Na Rì ban hành Quyết định số 18/QĐ-HU tách Đảng bộ xã Lương Hạ và thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc trực thuộc Đảng bộ huyện Na Rì. Đây là mốc son quan trọng trong đời sống chính trị của cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc Yến Lạc. Từ sau khi ra đời, số lượng đảng viên của Đảng bộ thị trấn Yến Lạc không ngừng tăng lên, chất lượng tổ chức cơ sở Đảng được nâng cao.

Đến năm 2020, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc đã trải qua 10 kỳ Đại hội. Đảng bộ thị trấn có hơn 400 đảng viên, sinh hoạt tại 16 tổ chức cơ sở đảng. Chất lượng đội ngũ đảng viên được nâng cao, đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu, nhiệm vụ về lãnh đạo phát triển kinh tế, văn hóa, xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc. Nhân dân các dân tộc thị trấn tin tưởng vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng, đoàn kết, đồng lòng theo Đảng xây dựng quê hương.

Trải qua thực tiễn lãnh đạo nhân dân đấu tranh và xây dựng quê hương theo đường lối cách mạng của Đảng, Đảng bộ thị trấn Yến Lạc rút ra một số bài học kinh nghiệm quý báu, làm hành trang cho chặng đường phía trước:

Một là, phát huy chủ nghĩa yêu nước và tinh thần dân tộc của nhân dân, củng cố khối đoàn kết toàn dân.

Hai là, giữ vững các nguyên tắc của Đảng, thường xuyên chăm lo củng cố, xây dựng Đảng bộ về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức; nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng và đảng viên, đổi mới nội dung và phương thức lãnh đạo, đáp ứng các yêu cầu nhiệm vụ trong từng thời kỳ.

Ba là, nêu cao tinh thần chủ động, tự lực, tăng cường khai thác, phát huy sức mạnh tổng hợp của thị trấn huyện lỵ và tranh thủ sự giúp đỡ của các ngành, các cấp

Bốn là, thường xuyên củng cố, xây dựng chính quyền trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực quản lý, điều hành của chính quyền, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội.

Trên chặng đường phía trước, tuy còn nhiều khó khăn, thách thức, nhưng vững bước trên con đường mà Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn; kế thừa, phát huy những truyền thống quý báu, Đảng bộ và nhân dân thị trấn Yến Lạc quyết tâm sẽ xây quê hương phát triển theo hướng văn minh, hiện đại, vì mục tiêu: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

PHỤ LỤC

DANH SÁCH BÍ THƯ, PHÓ BÍ THƯ CHI ỦY, ĐẢNG ỦY THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ

Ngày 16/6/1985, Huyện ủy Na Rì ban hành Quyết định số 18/QĐ-HU về việc tách Đảng bộ xã Lương Hạ và thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc trực thuộc Đảng bộ huyện Na Rì.

1. Giai đoạn 1985 - 1987

- Đồng chí Lý Văn Nông	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí Vi Văn Hưng	Phó Bí thư

2. Giai đoạn 1987 - 1989

- Đồng chí Vi Văn Hưng	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Phó Bí thư

3. Giai đoạn 1989 - 1990

- Đồng chí Lý Ngọc Tôn	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí Hoàng Thị Siều	Phó Bí thư

4. Giai đoạn 1991 - 1993

- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí La Văn Pó	Phó Bí thư

5. Giai đoạn 1993 - 1994

- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí La Văn Pó	Phó Bí thư

6. Giai đoạn 1995 - 1999

- Đồng chí Nông Văn Lập	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí La Văn Pó	Phó Bí thư
- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Phó Bí thư

7. Giai đoạn 2000 - 2005

- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Bí thư Đảng ủy (đến 2003)

- Đồng chí Nông Đức Chiến Bí thư (từ 2003)

- Đồng chí La Văn Pó Phó Bí thư

8. Nhiệm kỳ 2005 - 2010

- Đồng chí Nông Đức Chiến Bí thư Đảng ủy¹ (đến 2006)

- Đồng chí Phạm Ngọc Du Phó Bí thư Đảng ủy;
Bí thư Đảng ủy (từ 2006)

- Đồng chí Nguyễn Văn Cân Phó Bí thư Đảng ủy

9. Nhiệm kỳ 2010 - 2015

- Đồng chí Phạm Ngọc Du Bí thư Đảng ủy

- Đồng chí Vũ Việt Bắc Phó Bí thư Đảng ủy

- Đồng chí Lý Xuân Trường Phó Bí thư Đảng ủy

10. Nhiệm kỳ 2015 - 2020

- Đồng chí Lý Xuân Trường Bí thư Đảng ủy

- Đồng chí Vũ Việt Bắc Phó Bí thư (2015 - 2016)

- Đồng chí Nông Thị Tuyên Phó Bí thư (2017 - 2018)

- Đồng chí Phạm Ngọc Du Phó Bí thư (2015 - 2016)

- Đồng chí Trương Quang Trọng Phó bí thư 12/2016 - 2020

¹ Tháng 8/2003 đồng chí Nông Đức Chiến - Chánh Văn phòng Ủy ban nhân dân huyện được Ban Thường vụ Huyện ủy điều động, chỉ định tham gia Ban Chấp hành, Ban Thường vụ, giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc nhiệm kỳ 2000 - 2005. Đại hội nhiệm kỳ 2005 - 2010 đồng chí Nông Đức Chiến tiếp tục được Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc bầu tái cử giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc. Tháng 8/2005 Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì, đồng chí Nông Đức Chiến được bầu vào Ban Thường vụ huyện ủy và được phân công giữ chức vụ Trưởng ban Ban Tổ chức Huyện ủy; kiện toàn đồng chí Phạm Ngọc Du giữ chức vụ Bí thư Đảng ủy nhiệm kỳ 2005 - 2010.

11. Nhiệm kỳ 2020 - 2025

- Đồng chí Lý Xuân Trường	Bí thư Đảng ủy
- Đồng chí Bế Thị Uyên	Phó Bí thư Thường trực
- Đồng chí Trương Quang Trọng	Phó Bí thư đến 2023
- Đồng chí Hoàng Ngọc Thuyên	Phó Bí thư từ 2023

DANH SÁCH CHỦ TỊCH HÒND THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ

1. Đồng chí Lý Văn Tôn	Giai đoạn 1994 - 2000
2. Đồng chí Lý Văn Vịnh	Giai đoạn 2000 - 2003
3. Đồng chí Nông Đức Chiến	Giai đoạn 2003 - 2015 ¹
4. Đồng chí Phạm Ngọc Du	Giai đoạn 2005 - 2015
4. Đồng chí Lý Xuân Trường	Từ 2015 đến nay

¹ Tháng 6/2004 đồng chí Nông Đức Chiến, Bí thư Đảng ủy được kỳ họp thứ nhất Hội đồng nhân dân thị trấn Yến Lạc nhiệm kỳ 2004 - 2009 bầu giữ chức vụ Chủ tịch Hội đồng nhân dân thị trấn Yến Lạc đến tháng 8/2005 đồng chí được Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Na Rì bầu vào Ban Thường vụ Huyện ủy và được phân công giữ chức vụ Trưởng ban Ban Tổ chức Huyện ủy.

**DANH SÁCH CHỦ TỊCH, PHÓ CHỦ TỊCH UBND
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

1. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1985 - 1987

- Đồng chí La Kỳ Loòng	Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Văn Phát	Phó Chủ tịch

2. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1987 - 1989

- Đồng chí Lý Ngọc Tôn	Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Văn Phú	Phó Chủ tịch

3. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1989 - 1990

- Đồng chí Hoàng Văn Phú	Chủ tịch
- Đồng chí Mã Văn Cẩm	Phó Chủ tịch

4. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1990 - 1993

- Đồng chí La Văn Kề	Chủ tịch (1990);
Phó Chủ tịch (từ 1991)
- Đồng chí Vũ Hòa Bình	Chủ tịch (1991 - 1993)
- Đồng chí Mã Văn Cẩm	Phó Chủ tịch

5. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1993 - 1995

- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Chủ tịch
- Đồng chí Lý Ngọc Tôn	Phó Chủ tịch

6. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1995 - 1999

- Đồng chí Lý Văn Vịnh	Chủ tịch
- Đồng chí Vũ Hòa Bình	Phó Chủ tịch

7. Ủy ban nhân dân giai đoạn 1999 - 2004

- Đồng chí La Văn Pó	Chủ tịch
- Đồng chí Lý Xuân Trường	Phó Chủ tịch

8. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2004 - 2009

- Đồng chí Lý Xuân Trường	Chủ tịch
- Đồng chí Lý Văn Hiếu	Phó Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Văn Su	Phó Chủ tịch

9. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2010 - 2015

- Đồng chí Lý Xuân Trường	Chủ tịch
- Đồng chí Hoàng Văn Su	Phó Chủ tịch

10. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2015 - 2021

- Đồng chí Phạm Ngọc Du	Chủ tịch (2015 - 2016)
- Đồng chí Trương Quang Trọng	Chủ tịch (2016 - 2021)
- Đồng chí Hoàng Ngọc Thuyên	Phó Chủ tịch

11. Ủy ban nhân dân giai đoạn 2021 - 2026

- Đồng chí Trương Quang Trọng	Chủ tịch (đến 2022)
- Đồng chí Hoàng Ngọc Thuyên	Chủ tịch (từ 2023)
- Đồng chí Nông Thị Tắm	Phó Chủ tịch

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ ĐẢNG ỦY
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
LÝ VĂN NÔNG

Bí thư Đảng ủy 1985 - 1987

Đồng chí
VI VĂN HƯNG

Bí thư Đảng ủy 1987 - 1989

Đồng chí
LÝ NGỌC TÔN

Bí thư Đảng ủy 1989 - 1990

Đồng chí
LÝ VĂN VỊNH

Bí thư Đảng ủy 1991 - 1994;
2000 - 2003

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ ĐẢNG ỦY
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
NÔNG VĂN LẬP
Bí thư Đảng ủy 1995 - 1999

Đồng chí
NÔNG ĐỨC CHIẾN
Bí thư Đảng ủy 2003 - 2006

Đồng chí
PHẠM NGỌC DU
Bí thư Đảng ủy 2006 - 2015

Đồng chí
LÝ XUÂN TRƯỜNG
Bí thư Đảng ủy từ 2015
đến nay

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí

HOÀNG KÝ LOÒNG

Chủ tịch UBND 1985 - 1987

Đồng chí

LÝ NGỌC TÔN

Chủ tịch UBND 1987 - 1989

Đồng chí

HOÀNG VĂN PHU

Chủ tịch UBND 1989 - 1990

Đồng chí

LA VĂN KÈ

Chủ tịch UBND 1990

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí
VŨ HÒA BÌNH

Chủ tịch UBND 1991 - 1993

Đồng chí
LÝ VĂN VỊNH

Chủ tịch UBND 1993 - 1999

Đồng chí
LA VĂN PÓ

Chủ tịch UBND 1999 - 2004

Đồng chí
LÝ XUÂN TRƯỜNG

Chủ tịch UBND 2004 - 2015

**CHÂN DUNG CÁC ĐỒNG CHÍ CHỦ TỊCH
THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ**

Đồng chí

PHẠM NGỌC DU

Chủ tịch UBND 2015 - 2016

Đồng chí

TRƯƠNG QUANG TRỌNG

Chủ tịch UBND 2016 - 2022

Đồng chí

HOÀNG NGỌC THUYỀN

Chủ tịch UBND từ 2023

**BAN THƯỜNG VỤ ĐẢNG ỦY THỊ TRẤN YẾN LẠC
NHIỆM KỲ 2020 - 2025**

Đồng chí
LÝ XUÂN TRƯỜNG
Bí thư Đảng ủy

Đồng chí
BẾ THỊ UYÊN
Phó Bí thư TT Đảng ủy

Đồng chí
TRƯƠNG QUANG TRỌNG
Phó Bí thư Đảng ủy
Chủ tịch UBND đến 2023

Đồng chí
HOÀNG NGỌC THUYỀN
Phó Bí thư Đảng ủy
Chủ tịch UBND từ 2023

CÁN BỘ TIỀN KHỞI NGHĨA

Stt	Họ tên	Năm sinh	Nguyên quán
1	Nguyễn Duy Thạc	1928	Yến Lạc, Na Rì, Bắc Kạn
2	Nông Thị Hán Phương	1926	Yến Lạc, Na Rì, Bắc Kạn
3	Nguyễn Duy Vàng	1923	Kim Hỷ, Na Rì, Bắc Kạn
4	Nông Viết Hoàn	1926	Yến Lạc, Na Rì, Bắc Kạn
5	Lý Trung Tiến	1925	Yến Lạc, Na Rì, Bắc Kạn
6	Hoàng Thịnh (Túc)	1923	Yến Lạc, Na Rì, Bắc Kạn

CÁN BỘ LÃO THÀNH CÁCH MẠNG

Đồng chí **Bế Hữu Thành**

BÀ MẸ VIỆT NAM ANH HÙNG

Mẹ **Mã Thị Ngọc**; Nguyên quán: xã Văn Minh, huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn; có 2 con là liệt sỹ Lý Toán Hùng và liệt sỹ Lý Văn Thuyết.

SỐ LƯỢNG LIỆT SỸ THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ

TT	Thời kỳ	Số lượng
1	Kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954)	04 liệt sỹ
2	Kháng chiến chống Mỹ (1954 - 1975)	16 liệt sỹ
3	Sau năm 1975	01 liệt sỹ
Tổng số		21 liệt sỹ

Số lượng thương binh: 8 người;

Số lượng bệnh binh: 6 người;

Nhiễm Chất độc hóa học: 27 người.

Thanh niên xung phong: 23 người;

Theo Quyết định số 142/2008 là 39 người;

Theo Quyết định số 62/2011 là 39 người;

Theo Quyết định số 49/2015 là 27 người;

Theo Quyết định số 24/2016 là 01 người;

Theo Quyết định số 150/2006 là 01 người.

Khen thưởng thành tích các cá nhân được tặng thưởng huân huy chương kháng chiến chống pháp, chống Mỹ các loại 245 người

DANH SÁCH LIỆT SỸ THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ

Thời kỳ kháng chiến chống Pháp: 4 người

TT	Họ và tên	Nguyên quán
1	Nguyễn Duy Viêm	Quốc Tuấn, Na Rì, Bắc Kạn
2	Sầm Văn Sáy	Bình Minh, Na Rì, Bắc Kạn
3	Đào Xuân Chiu	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
4	Lý Văn Quyền (Lý Lương Trọng)	Bình Minh, Na Rì, Bắc Kạn

Thời kỳ kháng chiến chống Mỹ: 21 người

TT	Họ và tên	Năm sinh	Nguyên quán
1	Bàn Nguyên Hồng	1945	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
2	Hoàng Đình Bàng	1949	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
3	Vi Văn Bé	1950	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
4	Hà Văn Phúc	1949	Thị trấn Yến Lạc
5	Mã Thiêm Sy	1956	Ấn Tình, Na Rì, Bắc Kạn
6	Hoàng Đình Bàng	1949	Thị trấn Yến Lạc
7	Phạm Hữu Đài		Thị trấn Yến Lạc
8	Luân Xuân Lược	1937	Hữu Thác, Na Rì, Bắc Kạn
9	Phạm Minh Nhuận	1949	Lam Sơn, Na Rì, Bắc Kạn
10	Lý Văn Vượng	1943	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
11	Lý Toán Hùng	1948	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
12	Lý Văn Thuyết	1952	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
13	Hoàng Nguyên Lợi	1947	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
14	Hoàng Văn Hính	1950	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
15	Nông Quang Sáng	1949	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn
16	Phạm Thanh Bình	1948	Lương Hạ, Na Rì, Bắc Kạn

Bảo vệ Biên giới phía Bắc: 01 người

TT	Họ và tên	Năm sinh	Nguyên quán
1	Hứa Văn Sơn	1962	Sơn Thành, Na Rì, Bắc Kạn

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC
QUA CÁC THỜI KỲ

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC

Khóa IV, nhiệm kỳ 1996 - 2000

*Theo Quyết định số 884/QĐ-HU ngày 13/04/1996 về việc công
nhận Đảng ủy mới 2000 - 2005*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Nông Văn Lập	Bí thư Đảng ủy
2	La Văn Pó	Phó Bí thư TT Đảng ủy
3	Lý Văn Vịnh	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Vũ Hòa Bình	Ủy viên Ban Chấp hành
5	La Văn Kè	Ủy viên Ban Chấp hành
6	La Thiếu Hoa	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Lý Ngọc Tôn	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Nông Thị Tý	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Bùi Thị Men	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Nguyễn Văn Cân	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Hoàng Văn Pát	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC

Khóa V, nhiệm kỳ 2000 - 2005

*Theo Quyết định số 1464/QĐ-HU ngày 02/10/2000 về việc
chuẩn y cấp ủy cơ sở nhiệm kỳ 2000 - 2005¹*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Lý Văn Vịnh	Bí thư Đảng ủy
2	La Thiều Hoa	Phó Bí thư TT Đảng ủy
3	La Văn Pó	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Lý Ngọc Tôn	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Lý Văn Trường	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Triệu Đức Lương	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nguyễn Văn Cân	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Chung Văn Đệ	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Bùi Thị Men	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nông Thị Tý	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Đại hội Đảng bộ thị trấn Yến Lạc diễn ra ngày 28/9/2000.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC

Khóa VI, nhiệm kỳ 2005 - 2010¹

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Nông Đức Chiến	Bí thư Đảng ủy
2	Phạm Ngọc Du	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Lý Xuân Trường	Ủy viên Ban Chấp hành
4	Lý Văn Hiếu	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Nguyễn Văn Cân	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Lý Văn Huy	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Lý Ngọc Tôn	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Lương Thị Vượng	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Hoàng Văn Cộng	Ủy viên Ban Chấp hành

¹ Theo Quyết định số 2445-QĐ/HU ngày 23/6/2009 về việc hưởng chế độ phụ cấp trách nhiệm đối với cấp ủy viên thuộc Đảng bộ thị trấn Yến Lạc nhiệm kỳ 2000 - 2005.

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẦN YẾN LẠC

Khóa VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015

*Theo Quyết định số 3278-QĐ/HU ngày 28/6/2010 về việc
chuẩn y kết quả bầu cử Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến
Lạc khóa VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Phạm Ngọc Du	Bí thư Đảng ủy
2	Nguyễn Văn Cân	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Lý Xuân Trường	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Hoàng Văn Cộng	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Lý Văn Hiếu	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Lý Văn Huy	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Lý Văn Trung	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Vũ Việt Bắc	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Phạm Văn May	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nông Văn Thành	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Lâm Thị Hồng	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Nông Thị Tắm	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Lý Ngọc Tôn	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC

Khóa VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020

*Theo Quyết định số 3890-QĐ/HU ngày 30/6/2015 về việc
chuyển y Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc khóa VIII,
nhiệm kỳ 2015 - 2020*

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Lý Xuân Trường	Bí thư Đảng ủy
2	Vũ Việt Bắc	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Phạm Ngọc Du	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Lý Văn Hiếu	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Lý Văn Huy	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Phạm Văn May	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Nông Thị Tầm	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Lý Đức Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Nông Văn Thành	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Hoàng Ngọc Thuyên	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Nông Thị Tuyên	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Nông Thị Tuyết	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC

nhiệm kỳ 2015 - 2020

Theo Quyết định số 4580-QĐ/HU ngày 17/02/2020 về việc thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc thuộc Đảng bộ huyện Na Rì;

Chỉ định Ban Chấp hành Đảng bộ, Ban Thường vụ Đảng ủy, chức danh Bí thư, Phó Bí thư Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, nhiệm kỳ 2015 - 2020

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Lý Xuân Trường	Bí thư Đảng ủy
2	Bế Thị Uyên	Phó Bí thư Đảng ủy
3	Trương Quang Trọng	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Nông Hải Chính	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Lý Việt Đức	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nông Thị Hồng	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Hoàng Thị Hiền	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Lý Văn Huy	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Phạm Văn May	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nông Thị Tắm	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Nông Thị Tuyết	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Lý Đức Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Nông Văn Thành	Ủy viên Ban Chấp hành
15	Hoàng Ngọc Thuyên	Ủy viên Ban Chấp hành

BAN CHẤP THỜI ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC**Khóa X, Nhiệm kỳ 2020 - 2025**

Theo Quyết định số 4914-QĐ/HU ngày 01/7/2020 về việc chuẩn y kết quả bầu cử Ban Chấp hành, Ban Thường vụ, Bí thư, Phó Bí thư Đảng ủy thị trấn Yến Lạc khóa X, nhiệm kỳ 2020 - 2025

STT	Họ tên	Chức vụ
1	Lý Xuân Trường	Bí thư Đảng ủy
2	Bế Thị Uyên	Phó Bí thư TT Đảng ủy
3	Trương Quang Trọng	Phó Bí thư Đảng ủy
4	Hoàng Văn Su	Ủy viên Ban Chấp hành
5	Hoàng Ngọc Thuyên	Ủy viên Ban Chấp hành
6	Nông Thị Tắm	Ủy viên Ban Chấp hành
7	Nông Thị Tuyết	Ủy viên Ban Chấp hành
8	Lê Ngọc Dũng	Ủy viên Ban Chấp hành
9	Chu Văn Hưng	Ủy viên Ban Chấp hành
10	Lý Văn Huy	Ủy viên Ban Chấp hành
11	Nông Văn Thành	Ủy viên Ban Chấp hành
12	Hoàng Văn Vinh	Ủy viên Ban Chấp hành
13	Lý Đức Thanh	Ủy viên Ban Chấp hành
14	Nông Văn Vượng	Ủy viên Ban Chấp hành

CHỦ TỊCH MẶT TRẬN TỔ QUỐC THỊ TRẤN QUA CÁC THỜI KỲ

1. Đồng chí Nông An Sỹ	1985 - 1988
2. Đồng chí Trương Văn Khe	1988 - 1992
3. Đồng chí Hoàng Xuân Phát	1992 - 1995; 1995 - 2000
4. Đồng chí Chung Văn Đệ	2000 - 2003
5. Đồng chí Lý Ngọc Tôn	2003 - 2005
6. Đồng chí Lý Văn Vịnh	2005 - 2016
7. Đồng chí Nông Thị Tắm	2013 - 2018; 2019 - 2024
8. Đồng chí Nông Văn Thành	2019 - 2024
9. Đồng chí Lý Đức Thanh	2019 - 2024

CHỦ TỊCH HỘI CỰU CHIẾN BINH THỊ TRẤN QUA CÁC THỜI KỲ

1. Đồng chí Hoàng Văn Trọng	Chủ tịch lâm thời (1989 - 1990)
2. Đồng chí Nông Văn Lập	Nhiệm kỳ 1990 - 1992
3. Đồng chí Nông Văn Lập	Nhiệm kỳ 1992 - 1994
4. Đồng chí Lèo Văn Đương	Nhiệm kỳ 1994 - 1996
5. Đồng chí Nguyễn Văn Cân	Nhiệm kỳ 1996 - 2001

6. Đồng chí Trịnh Đức Thịnh	Nhiệm kỳ 2001 - 2007
7. Đồng chí Trịnh Đức Thịnh	Nhiệm kỳ 2007 - 2012
8. Đồng chí La Thiếu Hoa	Nhiệm kỳ 2012 - 2017
9. Đồng chí Nông Văn Thành	Nhiệm kỳ 2017 - 2022
10. Đồng chí Nông Văn Vượng	Nhiệm kỳ 2022 - 2027

HỘI NÔNG DÂN

THỊ TRẤN YẾN LẠC QUA CÁC THỜI KỲ

1. Đồng chí Lý Văn Vịnh	Nhiệm kỳ 1987 - 1988
2. Đồng chí La Văn Pó	Nhiệm kỳ 1989 - 1993
3. Đồng chí Lý Văn Vân	Nhiệm kỳ 1993 - 1998
4. Đồng chí Nông Văn Ngự	Nhiệm kỳ 1998 - 2003
	Nhiệm kỳ 2003 - 2008
5. Đồng chí Nông Văn Hạp	Nhiệm kỳ 2008 - 2013
6. Đồng chí Nông An Cường	Nhiệm kỳ 2012 - 2018
7. Đồng chí Lý Đức Thanh	Nhiệm kỳ 2012 - 2018
	Nhiệm kỳ 2018 - 2023
8. Đồng chí Chu Văn Hưng	từ tháng 3/2020.

CHỦ TỊCH HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ THỊ TRẤN QUA CÁC THỜI KỲ

1. Đồng chí Lâm Thị Đàm	1985 - 1993
2. Đồng chí Bùi Thị Men	1993 - 2006
3. Đồng chí Lâm Thị Hồng	2006 - 2019

BÍ THƯ ĐOÀN THANH NIÊN CỘNG SẢN HỒ CHÍ MINH THỊ TRẤN QUA CÁC THỜI KỲ

1. Lưu Văn Hiệp 1985 (Lâm thời)
2. La Văn Thanh 1988 (Lâm thời)
3. La Thiếu Hoa 1994 - 1996
4. Đặng Đức Hiền 1997 - 1999
5. Phạm Ngọc Du 2000 - 2002
6. Hoàng Văn Su 2002 - 2004
7. La Quý Đôn 2005 - 2007
8. La Quý Đôn 2007 - 2012
9. Nông Thị Tuyên 2012 - 2017
10. Lê Ngọc Dũng 2017 - 2022
11. Lê Ngọc Dũng 2022 - 2027

**DANH SÁCH ĐẢNG VIÊN THỊ TRẤN YẾN LẠC
ĐƯỢC TẶNG HUY HIỆU ĐẢNG**

TT	Họ và tên	Năm sinh
Huy hiệu 75 năm tuổi Đảng		
1	Nguyễn Duy Thạc	1928
Huy hiệu 65 năm tuổi Đảng		
1	Nguyễn Duy Vàng	1923
2	Hoàng Trọng	1928
3	Nông Phúc Xương	1924
Huy hiệu 60 năm tuổi Đảng		
1	Lâm Văn Việt	1941
2	Nông Thị Khuyên	1941
3	Nông Thị Hiền	1940
4	Lý Văn Ty	1934
5	Hoàng Minh	1925
Huy hiệu 55 năm tuổi Đảng		
1	Trương Văn Khe	1932
2	Hà Viết Ngư	1945
3	Nông Văn Lương	1930
4	Nông Thị Yêu	1946
5	Lý Đức Thắm	1940
6	Nông Thị Chinh	1946
7	Hoàng Thịnh	1923
8	Lý Văn Thị	1933
9	Bàn Thị Quan	1942
10	Lâm Thị Kim Thoir	1945
11	Chung Văn Đệ	1942

TT	Họ và tên	Năm sinh
12	Nông Thị Nhị	1944
13	Nông Văn Nghị	1943
14	Ma Thị Ninh	1948
15	Lâm Thị Quyên	1943
16	Nguyễn Thị Tuyết	1945
17	Lương Hoàng Ngẩn	1940
18	Hoàng Xuân Phát	1934
19	Lương Thị Mọi	1937

Huy hiệu 50 năm tuổi Đảng

1	Chu Văn Linh	1952
2	Đinh Thị Duyên	1945
3	Hoàng Thị Cạnh	1940
4	Đinh Thị Hòa	1942
5	Nông Văn Phùng	1945
6	Nguyễn Thị Toàn	1948

Huy hiệu 45 năm tuổi đảng

1	Hoàng Thế Văn	1949
2	Nông Minh Hoàn	1948
3	Triệu Đức Lương	1948
4	Đàm Thị Ngắm	1949
5	Đàm Tương	1943
6	Dương Thị Nhung	1950
7	Lăng Duy Đôi	1951

29 đồng chí đảng viên được tặng Huy hiệu 40 năm tuổi Đảng

86 đồng chí đảng viên được tặng Huy hiệu 30 năm tuổi Đảng

MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ THỊ TRẤN YẾN LẠC

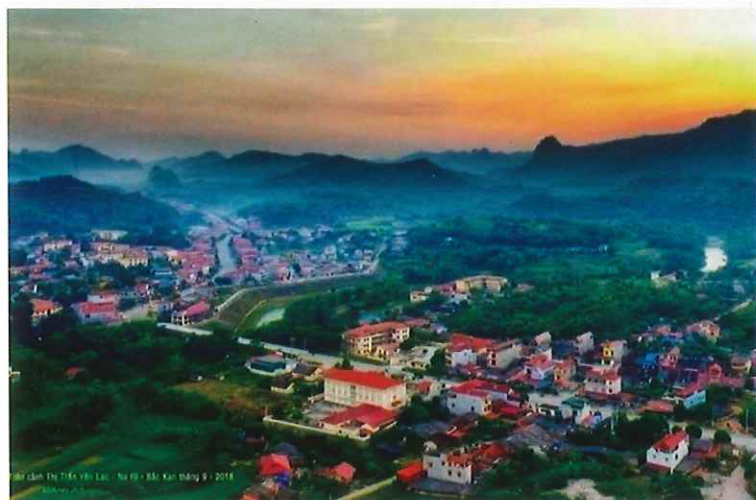
Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc
khóa VII, nhiệm kỳ 2010 - 2015

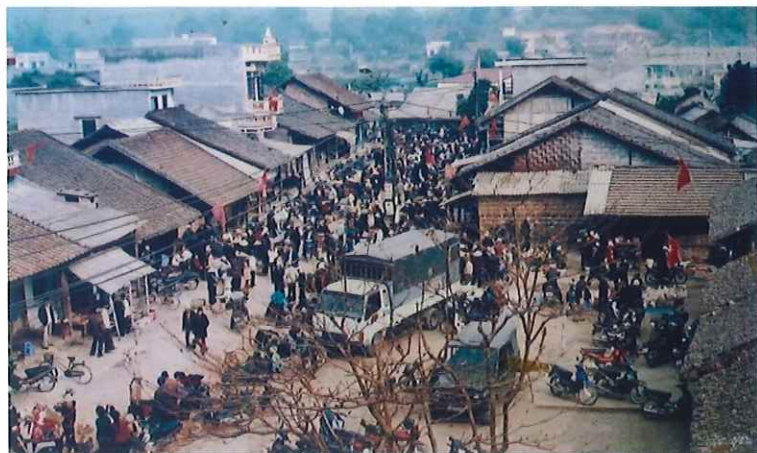
Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc
khóa VIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020

Lễ khánh thành dự án tài trợ an sinh xã hội, công trình hỗ trợ nguồn nước sinh hoạt cho thị trấn Yến Lạc, huyện Na Rì

Toàn cảnh trung tâm thị trấn Yến Lạc, huyện Na Rì

Một góc thị trấn Yến Lạc, huyện Na Rì, năm 2006.

Thị trấn Yến Lạc, huyện Na Rì, năm 2006.

Lễ khởi công Dự án đường nội thị phía Tây thị trấn Yến Lạc, năm 2022.

Trạm Y tế Yến Lạc được xây dựng khang trang theo tiêu chí quốc gia, năm 2017.

Bs. CK2. Tạc Văn Nam (Phó Giám đốc Sở Y tế) trao bằng công nhận cho lãnh đạo thị trấn Yến Lạc, năm 2017.

Khu phố cổ bằng gỗ nghiêng tại thị trấn Yến Lạc

Mô hình ương cây giống ứng dụng công nghệ phun nước tự động tại thị trấn Yến Lạc.

Ông Nông Minh Cường (sinh năm 1959) ở thị trấn Yến Lạc được phong tặng “Nghệ nhân ưu tú”

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ngô Đức Thọ, Nguyễn Văn Nguyên, Philippe Papin, *Đồng Khánh địa dư chí*, Nxb. Thế giới, 2003.

2. *Hồ Chí Minh: Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, t.4.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr.28-29.

4. *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn*, tập 1 - 2, Nxb. Chính trị quốc gia, 2000.

5. Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Na Rì, *Lịch sử Đảng bộ huyện Na Rì (1930 - 1975)*, Giấy phép xuất bản do Sở VH TT tỉnh Bắc Kạn cấp, 2000.

6. Ban Chấp hành Đảng bộ thị trấn Yến Lạc, *Lịch sử Đảng bộ xã Lương Hạ (1945 - 2020)*, Nxb. Quân đội nhân dân, 2022.

7. Các báo cáo của Huyện ủy; Ủy ban Hành chính; Ủy ban Kháng chiến Hành chính; Ủy ban nhân dân huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn.

8. Các báo cáo của Đảng ủy, Ủy ban nhân dân thị trấn Yến Lạc, huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn.

9. Trang thông tin điện tử huyện huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn, (<https://nari.backan.gov.vn/>).

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU	10
Mở đầu: QUÊ HƯƠNG, CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG	15
<i>Chương I:</i> THEO ĐẢNG ĐẤU TRANH GIÀNH CHÍNH QUYỀN, XÂY DỰNG HẬU PHƯƠNG, CHI VIỆN TIỀN TUYẾN, GÓP PHẦN VÀO THẮNG LỢI CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP (1930 - 1954)	24
I. Theo Đảng đấu tranh giành chính quyền, kháng chiến chống thực dân Pháp, chuẩn bị điều kiện thành lập chi bộ Đảng (1930 - 1947)	24
II. Chi bộ Đảng ra đời, lãnh đạo xây dựng hậu phương, chi viện tiền tuyến, góp phần vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp (1947 - 1954)	33
Chương II: CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN VÀ NHÂN DÂN VÙNG ĐẤT YẾN LẠC THAM GIA XÂY DỰNG HẬU PHƯƠNG, GÓP PHẦN CÙNG CẢ NƯỚC KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC THẮNG LỢI (1954 - 1975)	43
I. Khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa (1954 - 1965)	43
II. Xây dựng hậu phương xã hội chủ nghĩa, góp phần đánh thắng chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, chi viện cho tiền tuyến (1965 - 1975)	57

Chương III: CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN VÀ NHÂN DÂN VÙNG ĐẤT YẾN LẠC THAM GIA XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC (1975 - 1986) 74

I. Thực hiện kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc (1975 - 1980) 74

II. Phát triển kinh tế - xã hội, ổn định đời sống nhân dân, chuẩn bị điều kiện cho việc thành lập Đảng bộ thị trấn Yến Lạc (1981 - 1986) 85

Chương IV: ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC LÃNH ĐẠO THỰC HIỆN CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI (1986 - 2000) 98

I. Lãnh đạo thực hiện đổi mới trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội (1986 - 1990) 98

II. Tiếp tục lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối đổi mới (1991 - 1995) 110

III. Lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối công nghiệp hóa, hiện đại hóa (1995 - 2000) 118

Chương V: ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC LÃNH ĐẠO ĐẨY MẠNH THỰC HIỆN CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA (2000 - 2020) 130

I. Lãnh đạo đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn (2000 - 2010) 130

II. Lãnh đạo đẩy mạnh công cuộc đổi mới toàn diện, xây dựng thị trấn Yến Lạc ngày càng giàu đẹp (2010 - 2020) 160

KẾT LUẬN	189
PHỤ LỤC	193
TÀI LIỆU THAM KHẢO	226

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN YẾN LẠC (1985 - 2020)

----- * -----

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Địa chỉ: Tầng 4 - Khu A Tòa nhà số 97 Trần Quốc Toản - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Điện thoại: 0243.8515.380; Fax: 0243.8515.381

E-mail: info@nxblaodong.com.vn

Website: www.nxblaodong.com.vn

Chi nhánh phía Nam

Số 85 Cách mạng Tháng Tám, Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh

Điện thoại: 0283.8390.970; Fax: 0283.925.7205

Chịu trách nhiệm xuất bản

Giám đốc - Tổng biên tập

Mai Thị Thanh Hằng

Biên tập: Hoàng Thị Thanh Dung

Trình bày: Dương Minh Đăng

Bìa: Dương Minh Hằng

Sửa bản in: Bế Thị Uyên

LIÊN KẾT XUẤT BẢN

Công ty TNHH Xuất bản và Truyền thông Đại Việt

Địa chỉ: Phường Tân Lập, Thành phố Thái Nguyên, Tỉnh Thái Nguyên

In 100 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty Cổ phần In và Thương mại Ngọc Hưng.

Địa chỉ: số 296 đường Phúc Diễn, tổ dân phố số 1, phường Xuân Phương, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội.

Số xác nhận ĐKXB: 41-2024/CXBIPH/2-03/LĐ.

Số quyết định xuất bản: 31/QĐ-NXBLĐ, ngày 22/01/2024.

Mã ISBN: 978-604-343-785-0

In xong và nộp lưu chiểu năm 2024.